

ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΩΝ ΖΩΝΤΑΝΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

ΙΔΡΥΤΑΙ

ΝΙΚ. ΑΒΡΑΑΜ
ΑΓΓ. ΒΑΡΒΑΓΙΑΝΝΗΣ
ΑΛΕΞ. ΒΕΡΔΕΛΗΣ
ΜΙΧ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ
ΦΩΚΙΩΝ ΖΑΙΜΗΣ
ΣΤ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΛΕΩΝ ΜΑΚΚΑΣ
ΣΠΥΡΟΣ ΜΕΛΑΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΑΝΤ. Ι. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΚΑΡΟΡΗ 17

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ: Φιλελλήνων 2

ΑΡΙΘ. ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ: 21569

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ Δρχ. 150
ΕΞΑΜΗΝΟΣ » 75
Δια Τραπεζας, Έταιρίας και
λοιπούς Όργανισμούς δρχ. 300

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ Λ.Α. 1
ΕΞΑΜΗΝΟΣ ΣΕΛ. 10
ΕΙΣ ΑΜΕΡΙΚΗΝ: δολάρια 4

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡ. 3

ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1934
ΑΘΗΝΑΙ ΕΤΟΣ Ε. - ΤΕΥΧΟΣ 247

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ:

Πολιτική Έβδομάς.

Γ. Κ. ΒΑΡΒΟΥΤΗ:

Μικροκομματικόν πραξικόπημα κατὰ τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος.

ΝΙΚ. ΑΒΡΑΑΜ:

Ἡ Κυβέρνησις καὶ τὸ κοινοβουλευτικόν μας πολίτευμα.

ΑΛΕΞ. ΜΥΛΩΝΑ:

Ἡ ματαιώσις τῆς προεδρικῆς ἐκλογῆς καὶ τὸ καθήκον τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Σ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ-ΣΤΡΑΤΗ:

Ἡ εἰσοδος τῆς Σοβιετικῆς Ρωσσίας εἰς τὴν Κ.Τ.Ε.

ΥΠΟ *

Ἡ ΙΕ' Συνέλευσις τῆς Κ.Τ.Ε.

Ν. ΕΞΑΡΧΟΠΟΥΛΟΥ καὶ Α. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΔΑΚΗ:

Ὁ πληθωρισμὸς τῶν ἐπιστημόνων.

Γ. Α. ΦΑΡΜΑΚΙΔΗ:

Ἐπιστημονικαὶ θεωρίαι περὶ πολιτικῶν κομμάτων.

Σ. ΚΟΥΣΗ:

Ἐπὶ τοῦ προγράμματος τοῦ Ἀγροτικοῦ Δημοκρ. Κόμματος.

Ι. ΠΑΠΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ:

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν πειραματικῶν ἀγρῶν λιπάνσεως σίτου τοῦ γεωργικοῦ ἔτους 1932) 33.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ

Α'. ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ.

—FRED. JENNY: Ἡ ὑποτίμησις τῆς λίρας.

Β'. Ἡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΟΠΩΣ ΕΞΕΛΙΣΣΕΤΑΙ ΑΠΟ ΗΜΕΡΑΣ ΕΙΣ ΗΜΕΡΑΝ.

—ΑΝΔΡ. ΗΣΑΪΑ: Ὁρισμέναι πλάναι ἐπὶ τοῦ οἰκικοῦ ζητήματος τῆς χώρας.

—Σ. ΓΡΑΒΒΑΝΗ: Ἡ ἀμεσὸς φορολογία ἐν Ἑλλάδι. Αἱ κατ' αὐτῆς ἐπικρίσεις καὶ αἱ ἐνδεικνυόμεναι διαρρυθμίσεις.

—Ἡ καπνικὴ κίνησις τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας καὶ Δυτικῆς Θράκης (15 Ἰουλίου—15 Αὐγούστου 1934).

—Ἡ χρηματιστηριακὴ κίνησις τῆς ἐβδομάδος.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΑΛΚ.:

Ὁ Emile Fabre καὶ ἡ Γαλλικὴ Κομωδία.

Ι. ΔΑΜΒΕΡΓΗ:

Καθῆκον.

ΑΡ. ΚΑΜΠΑΝΗ:

Τὰ ἐλαττώματα τοῦ Δάστη.

Ν. Γ. ΛΕΚΚΑ:

Ἡ ΙΧ Διεθνὴς Ἐκθεσις Θεσσελονίκης.

ΓΚΙΟΥΖΕΠΠΕ ΜΠΟΤΤΙΑΪ:

Τὸ φασιστικὸν κορπορατιβιστικὸν κράτος

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ. 1841

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ
ΙΔΡΥΤΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (τῇ 30 Δεκεμβρίου 1933)

Δρχμ. 1.205.000.000
» 8.794.000.000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

ΙΩΑΝ. Α. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΑΛΕΞ. Γ. ΚΟΡΙΖΗΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ἐν Ἀθήναις

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ: Ὁδὸς Μητροπόλεως 9, Ἐν Καλλιθέᾳ, Ἐν Ἰωάννις, Ἐν Πάτραις, Ἐν Πειραιῶν.

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ εἰς ἄλλην τὴν Ἑλλάδα.
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ: Rue Stamboul No 17.
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΚΑΙΡΩ: Rue Emad el Dine No 17.
ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΕΝ ΖΑΓΑΖΙΚ: Rue Tewfik.
ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ εἰς ἕκαστ. τὰς χώρας τοῦ κόσμου.

Τηλεγραφικαὶ Διευθύνσεις:

Διὰ τὸ Κεντρικὸν Κατάστημα: ΕΘΝΟΤΡΑΠΕΖΑΝ, Ἀθήνας.
» ὑποκατάστημα Ἀθηνῶν (ὁδὸς Μητροπόλεως): ΝΕΟΕΘΝΙΚΗΝ.
» Καλλιθέας: ΕΘΝΟΤΡΑΠΕΖΑΝ, ΚΑΛΛΙΘΕΑΝ, Ἀθήνας.
» Ν. Ἰωνίας: ΕΘΝΟΤΡΑΠΕΖΑΝ, ΝΕΑΝ ἸΩΝΙΑΝ, Ἀθήνας.
» Παγκρατίου: ΕΘΝΟΤΡΑΠΕΖΑΝ, ΠΑΓΚΡΑΤΙ, Ἀθήνας.
» τὰ ὑποκαταστήματα ἐπαρχίας: ΕΘΝΟΤΡΑΠΕΖΑΝ.
» τὸ ὑποκατάστημα Ἀλεξανδρείας: ΕΘΝΟΒΑΝΚ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΕ.
» Καίρου: LE CAIRE
» Πρακτορεῖον Ζαγαζίκ: ΖΑΓΑΖΙΚ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΙΡΟΤΙΚΟΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΡΕΑ
ΜΕΡΟΝ
45667

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κατὰ τὸ παρελθὸν 150ῆμερον (10—23 Σεπτεμβρίου) ἐνεγράφησαν οἱ κάτωθι νέοι συνδρομηταί:

ΕΝΤΑΥΘΑ

Οἱ κ. κ. Δ. Ταῦκενος, ὑπάλ. ΑΣΟ.—Κ. Βεροϊόπουλος, ὑπάλ. ὑπ. Οἶκον.—Κ. Σταυροπούλου, οἶκον. ἐφορ.—Πλ. Λογοθέτης, τμ. ὑπ. Οἶκον.—Δημ. Τίγκος, ὑπάλ. ὑπ. Οἶκον.—Μ. Ααλιώτης, ὑπάλ. ὑπ. Οἶκον.—κ. Γιούσης, διευθ. ὑπ. Ἐξωτερικῶν.—Κ. Ἀντωνόπουλος, ὑπάλ. ὑπ. Ὑγιεινῆς.—Ἰ. Δερμιζός, διευθ. ὑπ. Ἐξωτερικῶν.—Ἰ. Καρατζᾶς.—Ἰ. Μαρσούδας, δημ. ἀπάλλ. ὑπ. ὑπ. Τονυάκης, ὑπάλ. Τρ. Ἑλλάδος.

ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

Οἱ κ. κ. Πολυμέρης, Γούναρης καὶ Σία, Σέρρας.

Κατὰ τὸ παρελθὸν 150ῆμερον (10—23 Σεπτεμβρίου) κατέβαλον τὴν συνδρομὴν των οἱ κάτωθι συνδρομηταί:

ΕΝΤΑΥΘΑ

(Ἐτησίαν συνδρομὴν)

Οἱ κ. κ. Λεων. Ταλαβῆς, παραγγελιοδόχος.—Μιχ. Καλλιέργης, ὑπάλ. Τρ. Ἑλλάδος.—Γ. Κριεβῆς.—Κλ. Γεροντόπουλος, διευθ. Δαϊκῆς Τραπέζης.—Ἀλ. Ζωίδης, ἀσφαλιστής.—Τζόν Βλάμος, ἔμπορ. καὶ Βιομ. Ἐπιμελ.—Στ. Ἀθανασίου, ὑπάλ. Μ.Τ.Σ.—Ἀγγ. Ἀγαλιώτης.—κ. Νικολόπουλος.

(Ἐξάμηνον συνδρομὴν)

Οἱ κ. κ. Στ. Θεοχάρης.—Παν. Νέμαρης, διευθ. Γεν. Λογιστηρίου.—Εὐδ. Λεμονῆς, ὑπ. Ἰον. Τραπ.—Ἀλκ. Χαριταλῆς, φοιτητής.—Φ. Πόγγας, ὑπάλ. πρωτοδ.—Δ. Παπαναστασίου, ὑπάλ. ὑπ. Συγκ.—Ε. Τασούλης, ὑπάλ. Εἰρηνοδ.—κ. Γιούσης, διευθ. ὑπ. Ἐξωτερικῶν.—Κ. Ἀντωνόπουλος, ὑπ. ὑπ. Ὑγιεινῆς.—Ἰ. Δερμιζός, διευθ. ὑπ. Ἐξω-

τερικῶν.

Ἐπίσης κατέβαλον τὰ κάτωθι ποσά ἔναντι τῶν συνδρομῶν των οἱ ἑξῆς συνδρομηταί μας: Οἱ κ. κ. Ἰ. Καννές, ὑπ. Ἰον. Τραπ. (37.50).—Β. Κοσμάς, δικηγ. (50).—Χρ. Δημητρόπουλος, ὑπ. πρωτοδ. (50).—Νικ. Ψυλίδης, ὑπάλ. ὑπ. Προν.

ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

(Ἐτησίαν συνδρομὴν)

Οἱ κ. κ. Πολυμέρης, Γούναρης καὶ Σία, Σέρρας.

ΕΙΣ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ

(Ἐτησίαν συνδρομὴν)

Οἱ κ. κ. Γεώργ. Ρολόγης, Πέρα Παίδι Κάρου.

ΛΑΧΕΙΟΝ ΣΤΟΛΟΥ

ΚΛΗΡΩΣΙΣ 1 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 5 Μ. Μ.

Ἐπὶ 150.000 ἀριθμῶν κερδίζουσι:

	Δραχμαὶ
3 ἀπὸ δρ. 400.000	1,200,000
3 » 50.000	150,000
3 » 20.000	60,000
6 » 10.000	60,000
30 » 3.000	90,000
60 » 2.000	120,000
120 » 1.000	120,000
15.000 » 100	1,500,000
	3,300,000

23 Σεπτεμβρίου 1934

«ΕΡΓΑΣΙΑ»

1205

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Τὸ παρελθὸν Σάββατον ὁ κ. Καφαντάρης, ἐπισκεφθεὶς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, ἐξέθεσε πρὸς αὐτὸν τὰς ἀπόψεις τοῦ Ἐθνικοῦ Συνασπισμοῦ καὶ τὰς προσωπικὰς του γνώμας διὰ τὴν θέσιν τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Κράτους εἰς τὴν δημιουργηθεῖσαν κατάστασιν, καὶ εἰδικώτερον εἰς τὴν ὀριστικὴν ἐπιψήφισιν καὶ κύρωσιν τοῦ ἐκλογικοῦ νομοσχεδίου. Ἡ κύρωσις τοῦ νομοσχεδίου, εἶπεν ὁ κ. Καφαντάρης εἰς τὸν κ. Ζαῖμην, θὰ ἦτο, κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἀντιπολιτεύσεως, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν γνώμην ὧν τῶν νομομαθῶν, τελείως ἀντισυνταγματική. Ὅλοι οἱ συνταγματολόγοι μας φρονοῦν ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δὲν καλύπτεται εἰς τὴν εἰδικὴν ταύτην περίπτωσιν ἀπὸ τὴν εὐθύνην τῆς Κυβερνήσεως. Τὸ σύνταγμα ἐπιβάλλει εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας νὰ ἔχῃ ἰδικὴν του γνώμην καὶ δημιουργεῖ δι' αὐτὸν προσωπικὴν εὐθύνην. Διότι ἐνῷ κατὰ τὰ ἄλλα ὀρίζει ὅτι «ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δὲν φέρει καμμίαν πολιτικὴν εὐθύνην διὰ πράξεις ἐκτελεσθείσας κατὰ τὴν ἐνᾶσκειν τῶν καθηκόντων του», δημιουργεῖ διὰ τὴν περίπτωσιν ἡ ὁποία μᾶς ἀφορᾷ ἐξαίρεσιν καὶ θεσπίζει ὅτι «ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας εὐθύνεται ἂν καταστῇ ἐνοχος παραβιάσεως τοῦ συντάγματος» καὶ δικάζεται μάλιστα διὰ τοῦτο ὑπὸ τῆς Γερουσίας, συγκροτουμένης εἰς εἰδικὸν δικαστήριον. Οὕτως λοιπὸν ἡ γνώμη τῆς Κυβερνήσεως, οὕτε ἡ εὐθύνη τῆς τὸν καλύπτει, ἀλλ' ὀφείλει νὰ ἔχῃ γνώμην αὐτοτελῆ, διότι καὶ αὐτοτελεῖς φέρει εὐθύναν.

Τοῦτου δοθέντος, συνεπέραναν ὁ κ. Καφαντάρης, θὰ ἔπρεπεν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας νὰ πληροφρήσῃ τὴν Κυβέρνησιν ὅτι δὲν θὰ ὑπέγραφε τὸ ἐκλογικὸν νομοσχέδιον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἀνεπαρόρθητον ἐμπόδιον εἰς τὴν συνεννόησιν τοῦ πολιτικοῦ κόσμου. Ἀναχωρήσαντος τοῦ κ. Καφαντάρη ἐκ τοῦ Κυβερνείου, ὁ κ. Ζαῖμης ἐπεκoinώνησε δι' ἐνὸς τῶν παρ' αὐτῷ γραμματέων μετὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, ὁ ὁποῖος καὶ τοῦ διεμήνυσεν ὅτι δὲν θὰ εἶχε δυσκολίαν νὰ ἀποσύρῃ τὸ ἐκλογικὸν νομοσχέδιον ἀπὸ τὴν Βουλὴν. Τὴν πληροφορίαν ταύτην ὁ Πρόεδρος

τῆς Δημοκρατίας ἀνεκοίνωσεν αὐτοπροσώπως εἰς τὸν κ. Καφαντάρην, ὁ ὁποῖος καὶ τὴν μετέδωκεν εἰς τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κ. Βενιζέλου συνεδριάζοντες ἀρχηγούς τοῦ Ἐθνικοῦ Συνασπισμοῦ. Καὶ γενικῶς ἐπιστεύθη, ὅτι βαίνομεν πρὸς μίαν συνεννόησιν τοῦ πολιτικοῦ κόσμου. Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ὅτε ὁ κ. Κονδύλης προέβη εἰς καταπληκτικὰς ὧτως δηλώσεις: Ἐρωτηθεὶς παρὰ δημοσιογράφων τί θὰ συνέβαινε ἂν ὁ κ. Ζαῖμης δὲν ὑπέγραφε τὸν ἐκλογικὸν νόμον, εἶπεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐκύρωνεν ὑπὸ ἰδικὴν τῆς εὐθύνης τὸν νόμον καὶ ἐπὶ τῇ βάσει του θὰ διεξήγεν ἐκλογάς! Καὶ ναὶ μὲν ὁ κ. Κονδύλης ἠναγκάσθη νὰ διαψύσῃ αὐτὰς τὰς δηλώσεις, ἀλλ' ἡ ἐντύπωσις ὅτι ἀναρχοῦμεθα παρέμεινεν ἀκεραία.

Εἰς τὰς ἐσπερινὰς ἐφημερίδας τῆς Τρίτης 17 Σεπτεμβρίου ἐδημοσιεύθησαν αἱ γνωσταὶ ἀπόψεις τῆς Ἀντιπολιτεύσεως διὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς καταστάσεως: Ἡ Ἀντιπολιτεῦσις ἐπιθυμεῖ τὴν ἐγκατάλειψιν τοῦ νομοσχεδίου τῆς μπακλαβοποιήσεως καὶ τὸν ἀπὸ τοῦδε καθορισμὸν ἐνὸς δικαίου ἐκλογικοῦ συστήματος. Ζητεῖ ἀκόμη ἡ Ἀντιπολιτεῦσις τὴν παροχὴν ἐγγυήσεων ὅτι δὲν θὰ συνεχισθοῦν εἰς τὸ μέλλον αἱ κατὰ τὸν πολιτεύματος ἀπειλαὶ—τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τῆς δικαιοσύνης εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἀποπείρας, τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου ἐν τῇ Βουλῇ.

Σχετικῶς ὁ κ. Τσαλδάρης ἀνεκοίνωσε τὰς ἑξῆς, δημοσιευθέντας εἰς τὰ φύλλα τῆς Τετάρτης 19 Σεπτεμβρίου:

«Ἡ Κυβέρνησις ἐμμένει σταθερῶς καὶ ἀπαρεγκλίτως εἰς τὴν ἀρχικῶς διαγραφείσαν κατευθύνσιν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν λύσιν τοῦ προεδρικοῦ ζητήματος, βαθύτατα πεπεισμένη ὅτι ἡ λύσις τὴν ὁποίαν προέτεινε καὶ τὴν γαλήνην τῆς χώρας ἐξυπηρετεῖ καὶ τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τοῦ πολιτεύματος προάγει.

Αἱ δηλώσεις αὗται, καταλήγουσαι εἰς ἀπειλὰς κατὰ τῆς Ἀντιπολιτεύσεως, ἔδωκαν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ συνεννόησις ματαιοῦται. Ἀλλὰ συνέβησαν καὶ ἄλλα τινὰ

καταστήσαντα ἐτι μᾶλλον δυσχερῆ τὴν συμφωνίαν τοῦ πολιτικοῦ κόσμου: Μία κυβερνητικὴ ἐφημερίς ἀπεκάλυψε σχέδιον ματαιώσεως τῆς προεδρικῆς ἐκλογῆς καὶ μία ἄλλη ἐδημοσίευσεν ἄρθρον δι' οὗ ἐκάλει τοὺς Ἰγνάντας νὰ δολοφονήσουν τὸν κ. Βενιζέλον!

Τὸ καννιβαλικὸν ἀληθὲς ἄρθρον τοῦτο ἠνάγκασε τοὺς κ. κ. Καφαντάρην, Παπαναστασίου, Σοφοῦλιν, Γονατᾶν, Μυλωνᾶν, Ἰ. Σοφιανοπούλου ν' ἀπευθύνουν ἀνοικτὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν τῆς ὁποίας παραθέτομεν τὰ οὐσιωδέστερα σημεῖα:

«...Μὲ ἀγανάκτησιν καὶ βδελυγμίαν συγχρόνως παρακολουθοῦμεν τὰ κηρύγματα δολοφονίας κατὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων... Τὸ κατακόρυφον τοιούτων καταπτύστων κηρυγμάτων ἀπετέλεσε τὸ χθεσινὸν ἄρθρον τοῦ «Ἑλληνικοῦ Μέλλοντος», δηλαδή τῆς ἐφημερίδος ἡ ὁποία παρίσταται ὡς ἐγκυρότερον ἐκπροσωποῦσα τὰς γνώμας τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος. Τὸ ἀξιοθρήνητον δὲ εἶναι ὅτι Ὑμεῖς, ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος καὶ ὑπεύθυνος κυβερνήτης, οὐδόλως συνεκινήθητε ἀπὸ τὴν δολοφονικὴν ταύτην προπαγάνδαν, ἡ ὁποία εἰς τὸ πρόσφατον παρελθὸν παρεσκεύασε ψυχικῶς τὸ ἐγκλημα τῆς 6 Ἰουνίου, καὶ δὲν ἐθεωρήσατε ὑποχρέωσιν σας, οὔτε ἀκόμη μετὰ τὸ χθεσινὸν ἐγκληματικὸν δημοσίευμα τῆς φιλικῆς σας ἐφημερίδος, νὰ στιγματίσῃτε τὴν δολοφονικὴν προπαγάνδαν κλπ.»

Εἰς τὰς ἀπογευματινὰς ἐφημερίδας τῆς Πέμπτης ἐδημοσιεύθησαν πληροφορίες σχετικαὶ μετὰ τὴν υποψηφιότητα τοῦ κ. Βενιζέλου ὡς Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Κατὰ τὰς πληροφορίες αὐτάς, ἀνακοινωθείσας ὑπὸ τῆς Ἀντιπολιτεύσεως, ὁ κ. Βενιζέλος δὲν ἐπεζητήσεν, ἀντιθέτως ἀπέκρουσεν ἐντόνως καὶ κατ' ἐπανάληψιν υποψηφιότητά του διὰ τὸ προεδρικὸν αξίωμα. Κατὰ τὴν ἀπουσίαν ἐν τοῖς τοῦ κ. Βενιζέλου εἰς τὸ ἐξωτερικὸν οἱ Ἀρχεγοὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Συνασπισμοῦ ἐσχημάτισαν τὴν γνώμην ὅτι μόνον ἡ υποψηφιότης τοῦ κ. Βενιζέλου παρείχε βάσιμα δεδομένα ἐπιτυχίας. Ἐπανεληθὼν ὁ κ. Βενιζέλος καὶ εὐρὼν τὴν

ΜΙΚΡΟΚΟΜΜΑΤΙΚΟΝ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΟΣ

Άρθρον του βουλευτού κ. Γ. Κ. ΒΑΡΒΟΥΤΗ

Τὸ ζήτημα τὸ ἐπεῖεν τὸ Λαϊκὸν κόμμα, μὲ τὴν ἀνεξάντλητον μικροκομματικὴν νεοτροπίαν του, ἐδημιούργησε περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 67 τοῦ Συντάγματος, ἀπειλοῦν ὅτι, διὰ τῆς μὴ συμμετοχῆς τῶν μελῶν τοῦ εἰς τὴν κοινὴν συνεδρίαν, θέλει ματαιώσει τὴν ἐκλογὴν Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ συνεπῶς αὐτὴν ταύτην τὴν λειτουργίαν τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος, δὲν εἶναι κἂν ἕξιον νομικῆς ἐρεύνης· ἡ πράξις αὐτῆς τῆς κυβερνήσεως θὰ ἀπετέλει ἀναμφισβήτητον κατάλυσιν τοῦ πολιτεύματος καὶ δὴ τοιαύτην ἐπιδιωκομένην διὰ δικονομικῶν τεχνασμάτων, μὲ τὰ ἐπεῖα εἶνε συνεφαρμύμενη ἢ ἄλλῃ ὑπόστασις καὶ ἀνατροπὴ τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ, καὶ θὰ ἀντεταπεινώσει τὸ πολιτικόν.

Ἐν τούτοις, ἐπιθυμῶν νὰ ἀνταπεκρίθῃ εἰς τὴν φιλόφροναν πρόσκλησιν τῆς «Εργασίας», θὰ ἐξετάσῃ τοῦτο ἔτι μόνον ἀπὸ τῆς πολιτικῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς καθαρῶς νομικῆς ἀπόψεως.

□□

Διὰ τὴν ὁρὴν ἐρμηνεύει τῆς διατάξεως τῆς παραγράφου πρώτης τοῦ ἄρθρου 67, καθ' ἣν ἡ ἐκλογὴ τοῦ Προέδρου γίνεται παρόντων τῶν ἀρχόντων τῶν τριῶν πέμπτων καὶ μὲ ἀπόλυτον πλειοψηφίαν τοῦ συνέλου τῶν μελῶν τῶν δύο Σωμάτων, ἀνάγκη νὰ ἐξεύρωμεν δὲν σκοπεῖν δι' ἃν αὕτη ἐδεσμευμένη διατάξις περὶ ἐλαχίστου ὅριου εἰδικῆς ἀπαρτίας κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Προέδρου, ὅρ' ἦν μορφήν εἶναι διατυπωμένη παρ' ἡμῖν, εἰς οὐδὲν ἄλλο ἐκ τῶν συγχρόνων δημοκρατικῶν συνταγμάτων τῶν καθιερούμενων τὴν ἔμμεσον τοῦ Ἀνωτάτου Ἀρχόντος ἐκλογὴν συναντᾶται. Τὸ πεδυνικὸν Σύνταγμα (ἄρθρ. 39) ἀπαίτει μόνον ἀπόλυτον πλειοψηφίαν χωρὶς νὰ ὀρίξῃ ἐλαχίστον ὅριον ἀριθμοῦ τῶν κατὰ τὴν ψηφοφορίαν παρόντων. Ἐπίσης ἐν Γαλλίᾳ ἡ ἐκλογὴ τοῦ Προέδρου γίνεται δι' ἀπόλυτον πλειοψηφίαν, ἡ δὲ ψηφοφορία ἐπαναλαμβάνεται ἐπ' ἀπειρὸν μέχρις οὗ ἐπιτευχθῇ ἡ πλειοψηφία αὕτη, χωρὶς νὰ εἶναι ἀναγκαῖα ἡ παρουσία ὁρισμένου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τῆς συνέλευσεως. Τὸ Σύνταγμα ἐξ ἄλλου τῆς Αὐστριακῆς Ὁμοσπονδίας—πρὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς Δικτατορίας—ἀναγράφει ἀπλῶς ἐν ἄρθρῳ 60, ὅτι ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἀνωτάτου Ἀρχόντος γίνεται ὑπὸ τῆς ὁμοσπονδιακῆς συνέλευσεως (Bundesversammlung) διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας, χωρὶς νὰ ἀπαιτῇται κἂν εἰδικὴ πρὸς τοῦτο πλειοψηφία.

Παραμερθεῖς ἡμῶς, πρὸς τὴν ἡμετέραν, διατάξιν ὑπάρχει εἰς τὸ Σύνταγμα τῆς Τσεχοσλοβακικῆς Δημοκρατίας (ἄρθρ. 57 § 1).

Ἡ διατάξις ὅμως αὕτη, πλὴν τοῦ ἀπολύτου ψηφοψηφιστοῦ τοῦ τεθειμένου διὰ τὴν περίπτωσιν μὴ ἐπιτεύξεως συμφωνίας μὲ τὴν Κυβέρνησιν, συνέστησεν εἰς τοὺς συνεργαζομένους μετ' αὐτοῦ πολιτικούς ἀρχηγούς νὰ συνεννοηθοῦν διὰ τὴν ὑπόδειξιν ὡς προέδρου δημοκρατικοῦ ἡγέτου, ὅστις θὰ εἶχε τὴν προτίμησιν τῶν κυβερνώντων.

Τὸς ἐπιτακτικὸν χαρακτῆρος αὐτῆς, εἶναι, κατὰ τὸ περιεχόμενον τῆς, οὐσιώδους διαφοράς τῆς διατάξεως τῆς παραγράφου πρώτης τοῦ ἄρθρου 67 τοῦ ἰδιοῦ Συντάγματος, ἔχουσα ὡς ἐξῆς: «Διὰ νὰ εἶναι ἔγκυρος ἡ ἐκλογὴ, δεῖν νὰ λάβῃ χώραν ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς ἀπολύτου πλειοψηφίας τοῦ ὅλκου ἀριθμοῦ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ μελῶν τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ νὰ ἐπιτευχθῇ πλειοψηφία τῶν τριῶν πέμπτων τῶν παρόντων». Ἡ διαφορά μεταξὺ τῶν δύο παραγράφων τοῦ Τσεχοσλοβακικοῦ καὶ τοῦ ἡμετέρου Συντάγματος εἶναι ὅτι, κατὰ μὲν τὸ πρῶτον, οὐσιώδους προϋποθέσεις τοῦ ἐγκυρίου τῆς ἐκλογῆς, εἶναι καὶ ὁ ἀριθμὸς—καὶ πρῶτιστως αὐτὸς—τῶν παρόντων μελῶν τῆς συνέλευσεως, διότι ἐξ αὐτοῦ καθορίζεται ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποτελούντων τὸ ἐλάχιστον ὅριον τῆς διὰ τὴν ἐκλογὴν ἀπαιτουμένης πλειοψηφίας, κατὰ δὲ τὸ δεύτερον οὐσιώδους στοιχείον εἶναι ἡ ἐπίτευξις τῆς πλειοψηφίας, ἥτις δὲν καθορίζεται ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παρόντων κατὰ τὴν ψηφοφορίαν, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ συνέλου τῶν μελῶν τῆς συνέλευσεως.

Κατὰ ταῦτα, παρ' ἡμῖν, καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ὑπῆρχεν ἡ διατάξις τῆς παραγράφου δευτέρας τοῦ ἄρθρου 67 τοῦ Συντάγματος, θὰ ἦτο ἔγκυρος καὶ ἰσχυρὰ ἡ ἐκλογὴ Προέδρου, ἐφ' ὅσον θὰ ἐγίνετο διὰ τῆς ἀπολύτου πλειοψηφίας τοῦ συνέλου τῶν μελῶν τῆς Βουλῆς καὶ Γερουσίας, ἔστω καὶ ἐάν, λόγῳ ἐκκενρήσεως ἀποχῆς ἀπὸ τῆς κοινῆς συνεδρίας ἐνὸς ἢ πλείονος κομμάτων, δὲν ἦδε κατωρθωθῇ νὰ παραστῇν κατὰ τὴν ψηφοφορίαν τὰ 3/5 τοῦ συνέλου τῶν μελῶν τῆς συνέλευσεως. Τούτο, διότι τελικὸς ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῆς εἰρημένης διατάξεως εἶναι νὰ ἐκλογῇ εἰς τὴν θέσιν τοῦ Ἀνωτάτου Ἀρχόντος ὁ συγκειννῶν τὴν ἀπόλυτον πλειοψηφίαν τοῦ συνέλου τῶν μελῶν. Διὰ τὴν πραγματοποιησάμεν δὲ τὸν σκοπὸν τοῦτο καὶ μόνον, καὶ οὐχὶ διὰ τὴν ματαιώσει αὐτοῦ, ἐτέθη, συναφῶς πρὸς τὴν περὶ πλειοψηφίας διατάξιν, ἡ φράσις περὶ παρουσίας τῶν 3/5 τῶν μελῶν. Δὲν δύναται συνεπῶς, καὶ δὲν εἶναι ἀνεκτὸν κἂν λογικῶς ἐξ ἄλλου τῆς Αὐστριακῆς Ὁμοσπονδίας—πρὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς Δικτατορίας—ἀναγράφει ἀπλῶς ἐν ἄρθρῳ 60, ὅτι ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἀνωτάτου Ἀρχόντος γίνεται ὑπὸ τῆς ὁμοσπονδιακῆς συνέλευσεως (Bundesversammlung) διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας, χωρὶς νὰ ἀπαιτῇται κἂν εἰδικὴ πρὸς τοῦτο πλειοψηφία.

Παραμερθεῖς ἡμῶς, πρὸς τὴν ἡμετέραν, διατάξιν ὑπάρχει εἰς τὸ Σύνταγμα τῆς Τσεχοσλοβακικῆς Δημοκρατίας (ἄρθρ. 57 § 1).

εὐχέρεια διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἀπολύτου πλειοψηφίας τοῦ συνέλου τῶν μελῶν. Πάντως, θὰ ἦτο ἀκατανόητον νὰ δεχθῇ τις, ὅτι ἡ διατάξις αὕτη ἐτέθη ὡς χρησιμεύουσα ὡς ὅπλον κομματικῆς δολιτικῆς διὰ τὴν ματαίωσιν τῆς ἀποφάσεως τῆς πλειοψηφίας τῆς συνέλευσεως, ἐκ τῆς ὁποίας τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα—ὡς καὶ ἅλα τὰ συντάγματα τοῦ κόσμου—ἐξαρτᾶ τὸ κύρος τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἀνωτάτου Ἀρχόντος. Τούτο θὰ ὡμοίωζε, διὰ νὰ λάβωμεν ἐν παράδειγμα ἐκ τοῦ ἀστικοῦ δικαίου μὲ τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν, καὶ ἐξοφλουμένης ἐνοχῆς τινὲς, θὰ ἤξιοτο νὰ διατηρηθῇ ἡ πρὸς ἐξόφλησιν ταύτης ἐμπράγματος ἀσφάλεια· ἂν δὲ τοιαύτη ἀξίωσις δὲν εἶναι εὐλόγως οὐτε δεμιτὶ αὐτε ἀνεκτὴ ἐν τῷ ἰδιωτικῷ δικαίῳ, εἶναι ἀπολύτως ἀκατανόητος καὶ ἀπαράδεκτος ἐν τῷ δημοσίῳ τοιούτῳ, ἐνθα οὐδὲν ἄλλο θὰ ἐπεδιώκετο δι' αὐτῆς εἰμὴ νὰ σταματήσῃ αὕτη αὕτη ἡ πολιτικὴ λειτουργία.

Ταῦτα καὶ ἐάν τὸ ἄρθρον 67 περιορίζετο μόνον εἰς τὴν διατάξιν τῆς πρώτης παραγράφου· ἡ δευτέρα ὅμως παράγραφος τοῦτο, δι' ἣς ὀρίζεται ὅτι ἂν δὲν ἐπιτευχθῇ ἡ ἀπόλυτος πλειοψηφία εἰς δύο ἐπανειλημμένας ψηφοφορίας, ἡ ἐκλογὴ γίνεται διὰ σχετικῆς τοιαύτης, ἀποτελεῖ μίαν ἐπὶ πλέον ὑπὲρ τῶν ἀνωτέρω ὑποστηριζομένων ἀποδείξιν. Τὸ ἐπιχείρημα τῶν κυβερνητικῶν κύκλων διὰ τῆς περὶ σχετικῆς πλειοψηφίας διατάξεως τῆς παραγράφου ταύτης καθίσταται ἐπιβεβλημένη ἡ παρουσία τῶν 3/5 εἶναι ἀπολύτως ἀσταθές. Τὸ ἄρθρ. 67 δὲν ὀρίζει ἐλάχιστον ὅριον τῶν ἀποτελούντων τὴν σχετικὴν πλειοψηφίαν ψήφων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶναι αὕτη ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τῶν παρόντων· εἶναι δυνατόν παρόντων μὲν τῶν 3/5, ἥτοι 220 μελῶν, ὁ σχετικὸς πλειοψηφίας νὰ λάβῃ μόνον ἑκατὸν ἢ καὶ ὀλιγωτέρους ψήφους, παρόντων δὲ μόνον 180 μελῶν νὰ λάβῃ πλέον τῶν 100 ψήφων καὶ μέχρις 179. Εἰς ἀμφοτέρους τὰς περιπτώσεις ἡ ἐκλογὴ εἶναι ἔγκυρος, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν παρόντων δύναται νὰ ἀνῶν εἰς τὸν ὅγκον τῆς σχετικῆς πλειοψηφίας ἐπιτροπὴν ἀντιστρέφως ἀνάλογον πρὸς τὸ μέγεθος αὐτοῦ.

Συμπέρασμα ἀναμφισβήτητον ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἶναι, ὅτι οὐσιώδους στοιχείον τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς τοῦ Προέδρου εἶναι ἡ ἐπίτευξις τῆς ὁριζομένης εἰς τὸ Σύνταγμα πλειοψηφίας· διὰ τοῦτο ἔλα τὰ δημοκρατικὰ Σύντάγματα τοῦ κόσμου ταύτην μόνον ὀρίζουν· ἐξ αὐτῆς ἀλλως τε καθορίζεται ἀναγκαῖως καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν παρόντων· μόνον δὲ ὅπου ὁ ἀριθμὸς τῆς ἀναγκαίας διὰ τὴν ἐκλογὴν πλειοψηφίας καθορίζεται ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παρόντων—ὅπως εἰς τὸ Τσεχοσλοβακικὸν Σύνταγμα—ἐπιτάσσεται ἡ παρουσία ὡς ἐλάχιστος ἀριθμὸς μελῶν, διότι χρησιμεύει ὡς ἐλάχιστος ὑπολογισμὸς τῆς πλειοψηφίας. Εἰς τὸ Τσεχοσλοβακικὸν ὅμως Σύνταγμα ὑπάρχει δευτέρα παράγραφος ὁποῖα πρὸς τὴν τοῦ ἰδιοῦ μας ἄρθρου 67, καὶ ἐπὶ πλέον αἱ λεπτομέρειαι ρυθμίζονται διὰ νόμου. Ὅτι ἄλλως τε καὶ τὸ ἴδιον

(Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 1230)

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΝ ΜΑΣ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ

Άρθρον τοῦ κ. Ν. ΑΒΡΑΑΜ, πρώην Ὑπουργοῦ

Ἡ βαθυτέρα καὶ πραγματικὴ αἰτία τῆς πολλαχῶς ἐκδηλουμένης ἐσωτερικῆς πολιτικῆς συγχύσεως καὶ τῆς ἀποτυχίας τῶν προσπαθειῶν «συμφιλίωσης» ἢ «συνεννοήσεως», κατὰ τοὺς καθιερωθέντας ἡκιστα κοινοβουλευτικούς δρους, τοῦ ἐνεργοῦ πολιτικοῦ κόσμου, εἶναι ἡ σφαλέρᾳ, ἀντισυνταγματικὴ καὶ ἀπολύτως ἀντικοινοβουλευτικὴ ἐρμηνεία παρὰ τῆς κυβερνήσεως τῆς λαϊκῆς ἐντολῆς τῆς 5ης Μαρτίου 1933. Εἶναι γνωστὰ αἱ συνθηκαὶ καὶ οἱ ὅροι, ὑπὸ τοὺς ὁποίους ἡ ἐκ τῶν ἐκλογῶν αὐτῶν τυπικὴ πλειοψηφία ἐνέκρινε τὴν ὑπὸ τοῦ σημερινοῦ κυβερνητικοῦ συμπλέγματος διακυβέρνησιν τῆς χώρας. Ὅσονδήποτε καὶ ἂν τὸ παρεμπεσὼν θλιβερόν ἐπεισόδιον τῆς 5ης Μαρτίου, ὡς καὶ παρ' αὐτῆς τῆς ἰδίας ἐν ἀρχῇ ἐχαρακτηρισθῇ τὸ ἀτυχὲς κίνημα τῆς ἡμέρας ἐκείνης, παρέσχε τὸ δικαίωμα τῆς ἀπειλῆς ἀντικοινοβουλευτικῶν κατεργασεων, πάντως, ἐφ' ὅσον ἐστερεῖτο τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς τοῦτο δυναμικότητος, ὥφειλε νὰ ρυθμίσῃ τὴν ὅλην αὐτῆς πολιτικὴν συμφωνίαν πρὸς τὴν ἀληθὴ ἐννοίαν τῆς λαϊκῆς ἐντολῆς. Παραδόξως ὅμως, ἐνῶ πολλὰκις ἐκαυχῆθη διὰ τὸν ἐξέλην ποτὲ τῶν ὁρίων τῆς νομιμότητος καὶ θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἀποκαταστάσιν πλήρους κοινοβουλευτικῆς εὐρυθμίας καὶ ὁμαλότητος, κατὰ σύστημα διὰ σειράς ἐνεργειῶν αὐτῆς εἰς τὴν ἀσκήσιν τῆς κυβερνητικῆς ἐξουσίας καὶ τὴν κοινοβουλευτικὴν αὐτῆς ἐμφάνισιν καὶ δράσιν ὅσον καὶ εἰς τὴν διοίκησιν ὑπενόμους καὶ ὑπονομεύει τοὺς κοινοβουλευτικούς καὶ δημοκρατικούς θεσμούς τῆς χώρας.

Ὑποκριθεὶς φαρισαϊκῶς ὅτι ἐπιδιώκει τὴν λήθην τῆς 5ης Μαρτίου, ἡμῖν ἡμετέρας ταύτης κατὰ τρόπον μικροπρόνθρον, οὐχὶ πρὸς πραγματικὸν τερματισμὸν τῆς σχετικῆς ποινικῆς διώξεως, ἀλλὰ πρὸς φαρισματικὴν καὶ ἠθικῶς προσβλητικὴν διὰ τὸν ἀρχηγὸν τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἐπιδείξιν... γενναϊότητος πρὸς τὸν ἀντίπαλον. Ἐν τῷ μεταξύ εἶχε κατωρθωθῇ νὰ ἐξαγαγῇ καὶ αὐτὸν διὰ τῶν πρωτοτύπων ὀχλαγωγικῶν μεθόδων, τὰς ὁποίας ἐφήρμοσεν ἔκτοτε συστηματικῶς πρὸς ἐξουγίανσιν! τοῦ ἀκράτου κοινοβουλευτισμοῦ, τὴν ὁποίαν ἐπηγγέλη, νὰ παύσῃ ἐκπληρῶν τὰ καθήκοντά του ἐν τῇ Βουλῇ ὡς ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπολιτεύσεως. Καὶ εἶναι πρόδηλον ὅτι ἐμμέσως συνέβαλεν οὕτω εἰς τὴν ψυχολογικὴν προπαρασκευὴν τοῦ ἐδόξου, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκαλλιεργήθη καὶ ἐβλάστησε τὸ ἐγκλημα τῆς 5ης Ἰουνίου, ἀνεξαρτήτως τῶν ἄλλων πρὸς αὐτὴν ἐνεργειῶν καὶ παραλείψεων αὐτῆς τῶν ἐκ τῶν ὑπετέρων γνωσθειῶν καὶ τῆς μετ' αὐτὸ οὐχὶ ἀ-

πλῶς κοινοβουλευτικῶς καὶ πολιτικῶς ἀλλὰ καὶ κοινωνικῶς ἀπρεπεστάτης καὶ ὑπόπτου συμπεριφορᾶς τῆς Κυβερνήσεως, κομπομένης ὅθεν ὑπὲρ τῆς γαλήνης τοῦ τόπου, ἐκδηλώσασα ἐν ἀργῇ συγκίνησιν τινὰ καὶ ταραχὴν, μᾶλλον ὑπὸ τὴν στενωπὴν ἐννοίαν τοῦ κομματικοῦ τῆς συμφέροντος, δὲν ἐδίστασε, κατόπιν, ἐν συνεχείᾳ νὰ συγκροσθῇ ἀναφανδὸν πρὸς τὴν Δικαιοσύνην τῆς χώρας, καὶ νὰ προσπαθῇ νὰ δυσφημίῃ αὐτήν, διότι, ἐξαρθεῖσα ἀληθῶς αὕτη εἰς τὸ ὕψος τῆς ἱεράς τῆς ἀποστολῆς, ἐπράττε τὸ καθήκον τῆς ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς, τῆς ὁποίας τὴν βαθυτέραν σημασίαν διὰ τὸν ἐλεύθερον πολιτικὸν μας βίον ἡ ἐστάθη ἀνίκανος νὰ αἰσθανθῇ ἡ ἐξεπίτηδες περιεφρόνησις, ἀποβλέπουσα εἰς τὴν ἔμμεσον ἐξυπηρέτησιν σκοτεινῶν καὶ ἀπωτέρων ἀντιδημοκρατικῶν νοσταλγιῶν καὶ ἐπιδιώξεων.

Διότι, διὰ πάντα ἀμερόληπτον παρατηρητὴν τῶν παρ' ἡμῖν πολιτικῶν φαινομένων δὲν εἶναι δυνατόν ἢ νὰ θεωρηθῇ ὡς αὐτόχρημα ἐγκληματικὴ ἡ τοιαύτη ἐν πλήρει ἀρμονίᾳ μετὰ τῶν διακομμένων διὰ τὸ ἐγκλημα ἐπίθεσις κατὰ τῆς Δικαιοσύνης καὶ ἡ ἀνοχή, ἂν μὴ καὶ θετικὴ ἐνίσχυσις, τῆς ἀξιοθρηνητοῦ καὶ πρωτοφανοῦς προπαγάνδας καὶ ὑπεραπολογίας τοῦ ἐγκλήματος αὐτοῦ, τῆς ἐπὶ καὶ σημερινῇ συνεισφορῆς καὶ ὀξυνομένης ὑπὸ κυβερνητικῶν δημοσιογραφικῶν ὀργάνων.

Ἀλλὰ ἡ ἐν τῇ Βουλῇ πολιτεία τῆς κυβερνήσεως, ἡ καταργήσασα πᾶσαν ἐκεῖ τάξιν καὶ εὐπρέπειαν, καὶ ἡρωοποιήσασα τοὺς ἀνθρώπους τῆς! διαπραγμῆς κοινοβουλευτικούς... συζητήσας καὶ ρητορας... τῶν γροῦθων καὶ τῆς καρέκλας, συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ, ὁ τρόπος, καθ' ὃν συμπεριφέρθη μέχρι τοῦδε πρὸς τὸ δεύτερον νομοθετικὸν σῶμα μαρτυρεῖ τὴν πίστιν αὐτῆς, δι' ἣν μολεταῦτα ἔχει δώσει καὶ ὅρκον, πρὸς τὸ συνταγματικὸν καὶ κοινοβουλευτικὸν πολιτεύμα.

Ἀπειλοὶ διατυποῦμεναι σημερινῶν, διὰ ν' ἀνακληθῶν αὐρίων, ἀπευθύνονται κατ' αὐτοῦ συνεχῶς, ἀκόμη δὲ καὶ μετὰ τὴν πανηγυρικὴν καὶ εὐγλωττον ἐξύμνησιν αὐτοῦ ὡς ἰσοδυναμοῦ πρὸς τὴν Βουλὴν ἐκπροσώπου τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, τὴν γενομένην προσφάτως κατὰ τὰ ἐγκαινία τοῦ νέου μεγάρου διὰ στόματος μελῶν τῆς κυβερνήσεως καὶ διὰ αὐτοῦ τοῦ ὁποῖου καὶ συγκαταστήσῃ. Ἀλλ' ἐνῶ, χωρὶς ἀδίστακτος ἀπὸ τῶν λόγων καὶ εἰς τὰ ἔργα ὀργανώνει ἡ ἰδία συνωμοσία κατὰ τοῦ πολιτεύματος ἐμφανίζεται ὑπεραμυνο-

μένη δὴθεν αὐτοῦ διὰ τῆς σκηνοθεσίας καὶ διώξεως κινήματων ἐμπνεομένων δὴθεν παρὰ τῆς... στασιαστικῆς ἀντιπολιτεύσεως. Στασιάζει ὁλονὲν ἡ ἰδία, ὅτε μὲν διὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, οὐχὶ ἀπλῶς ἀπειλοῦσα, ἀλλὰ καὶ ὀργανώνουσα κινήματα καὶ φθάνουσα μέχρις ἐκδηλώσεως τῶν, ὅτε δὲ διὰ τοῦ στηρίζοντος αὐτὴν κοινοβουλευτικῶς ἀρχηγοῦ τῶν Ἐλευθεροφρόνων, διακηρύσσουσα τὴν χρεωκοπίαν τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ καὶ τὴν διὰ τῆς δικτατορίας ἀνατροπὴν αὐτοῦ, ἀρσέσκειται ν' ἀποδίδῃ ὁλονὲν ἐπαναστατικὰς διαθέσεις εἰς τὴν ἀντιπολιτεύσιν.

Ἐνῶ δὲ εἰς τὴν Διοίκησιν κατέλυσε πᾶσαν ἀρχὴν νομιμότητος καὶ εἰσήγαγε καὶ ἐπέβαλεν ἀχαλίνωτον τὸν κομματικὸν φαρισμασμὸν, δὲν διστάζει νὰ διακηρύσσει ὅτι ἀγωνίζεται ὑπὲρ ἀναστηλώσεως τῶν θεσμῶν. Ἀλλὰ χαρακτηριστικὴ καὶ εὐγλωττος εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτοῦ τῆς ἀποσυνθέσεως τῆς διοικήσεως καὶ τῆς καταρρακώσεως τοῦ κράτους διὰ τῆς ἀποθέσεως τοῦ κόμματος εἶναι ἡ σειρά τῶν ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦσιν ἀληθὴ καὶ ἡγήροτατα διὰ τὴν κυβερνήσιν ραπισμένα. Τὸν χόλον τῆς δι' αὐτὰ δὲν ἡδυνήθη νὰ κρύψῃ καὶ κατὰ τὴν προχρῆσιν ἐορτήν τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ ἀνωτάτου αὐτοῦ Δικαστηρίου, πρὸ τοῦ ὁποῖου θραύονται οἱ αὐθάδεις φαρισμασμοὶ καὶ αἱ πρωτοφανεῖς διοικητικαὶ τῆς αὐθαριεσίας, εἰς τὸ νέον μέγαρον τοῦ. Κατὰ τρόπον λίαν ἀπρεπῆ, ἐπικριθέντα καὶ παρ' αὐτῶν τῶν φίλων πολιτικῶς φρονούντων πρὸς τὴν κυβερνήσιν ἐθεώρησε προσήκον ὁ ἀρμοδίος ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργὸς νὰ δώσῃ ἀπευθυνόμενος πρὸς ἕνα Ρακτιβόν, τὸν πρόσεδρον τοῦ Δικαστηρίου αὐτοῦ, «ὑποθήκας πρὸς Δημονικόν» καὶ δὲν εὐηρεστήθη νὰ διατυπώσῃ οὕτε νύξιν περὶ τῆς ἰκανοποιητικῆς μέχρι τοῦδε ἀποδόσεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνταξίας πρὸς τὰς προσδοκίας τῆς πολιτείας ἐκπληρώσεως τῆς ἀποστολῆς τοῦ.

Τὸ κορύφωμα ὅμως τῆς τοιαύτης εὐλαβείας τῆς πρὸς τὸ πολιτεύμα εἶναι ἡ ἱταμὴ τῆς ἀξίωσης ὅπως ἀτονήσῃ ἡ δύναμις τοῦ συνταγματικοῦ παράγοντος τῶν 2 νομοθετικῶν σωμάτων, τοῦ ἀρμοδίου ὅπως ἐκλέξῃ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας. Πρὸς ἀκριβῆ δὴθεν ἐφαρμύσθη τῶν σχετικῶν συνταγματικῶν ὁρισμῶν καὶ προστασίαν τοῦ πολιτεύματος ἀπετολήθη ἡ ὑπὸ βαρυσήμαντον νομικὴν ἐπένδυσιν πολιτικὴ γνωμάτευσις ὅτι πρέπει νὰ... ματαιωθῇ ἡ ἐκλογὴ διὰ τῆς ἀποχῆς τῆς κυβερνητικῆς παρατάξεως, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει φόβος νὰ λειτουργήσῃ ὁ ἀνώτερος

Η ΜΑΤΑΙΩΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΚΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Τού κ. ΔΛΦΞ. ΜΥΛΩΝΑ, Αρχηγού
του 'Αγροτικού Δημοκρατικού κόμματος

Είναι σημαντικώτατος ο ρόλος, τον οποίον δύναται να έχει εις μίαν κοινοβουλευτικήν Δημοκρατίαν, και δη και κατά το Ιδικόν μας Σύνταγμα, ο 'Ανώτατος 'Αρχων. Τα ρυθμιστικά του δικαιώματα, ή προνομία δηλαδή της διαλύσεως της Βουλής (άρθρον 79), της παύσεως της Κυβερνήσεως (άρθρον 71) είναι αρκετά δραστικά φάρμακα εις χείρας ενός συνετού, εύσυνεδήτου και αποφασιστικού Προέδρου δια ν' αποτρέπη τους έκτροχισμούς των Κυβερνήσεων και να επικαλεσθαι την λαϊκήν κρίσιν επί της άνωμαλου πολιτείας αυτών.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν είναι μόνον ο πρώτιστος τηρητής του Συντάγματος, κατά το άρθρον 69, εϋθυμένως και άπομικώς δια την έκ προθέσεως παραβίασιν του Συντάγματος ή των ποινικών νόμων (άρθρ. 73), αλλά έχει καθήκον να παρακολουθή την διακυβέρνησιν του τόπου, να συσκέπτεται μετά των συμβούλων του, εμπνέων αυτούς ή εμπνεόμενος, εις τα μεγάλα ζητήματα της χώρας, ως προκύπτει εκ του άρθρου 74, καθ' όσον ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας συγκαλεί παρ' εαυτού το 'Υπουργικόν Συμβούλιον, δασκίς κρίνει τοτο άναγκαίον, ότε προεδρεύει αυτού. Πρότυπα τοιούτων Προέδρων μάς παρουσιάζει ή Γαλλική Δημοκρατία. Δεν είναι συνεπώς άψυχον διακοσμητικόν στοιχείον της πολιτείας, αλλά σπουδαιότατος παράγων αυτής, δικαιούμενος να έχει ίδιαν γνώμην επί των ζωτικών ζητημάτων, τα όποια συζητεί με τους συμβούλους του και έν διαφωνίαι, εάν διαβλέπη ειλικρινώς συμφωνίαν του λαού

αυτός πολιτειακός παράγων της έθνοσυνελεύσεως και εκ της τοιαύτης πιστής και ακριβούς εφαρμογής του συνταγματικού υπάργχει... κίνδυνος να εκλεγεί πρόεδρος ο 'Αρχηγός των Φιλελευθέρων. 'Ακουσον! 'Ακουσον! 'Ο Πρωθυπουργός της χώρας και οι συμπαύοντες μετ' αυτού ειδικοί συνταγματολόγοι και... φρουροί (φεύ!) του πολιτεύματος άξιοι να επιβάλλωσιν την ίδιαν αυτών θέλησιν. Sic volo, sic jubeo. «Εβγαλε, το δη λεγόμενον, καινούργια περπατησιά» και ο κ. Τσαλδάρης. 'Αν δεν περιεβλήθη άκόμη και την στολήν του Μεγάλου 'Αλεξάνδρου, όρθούται έν τούτοις ως δικτάτωρ, ύψώνων την θέλησιν του υπεράνω του πολιτεύματος, υπεράνω της πλειοψηφίας της 'Εθνοσυνελεύσεως και κραδαίνει το... ξίφος της σκοπιμότητας, αυτός ο δίδων ηγέτης υπό την νομιμότητα. Λησμονών ότι εις την ήθικην προαγωγήν του μέχρι της άρχηγίας και της πρωθυπουργίας συνέβαλον και τα μετά πολιτικής γενναιότητος χορηγηθέντα αυτός κατά το παρελθόν παρ'αυτού 'Αρχηγού των Φιλελευθέρων πιστοποιητικά καλής διαγωγής, ζητεί—τίποτε όλιγώτερον τίποτε περισσότερον—να επιβάλλη πολιτικόν θάνατον εις αυτόν και όλόκληρον, τον δημοκρατικόν κό-

προς την γνώμην του και λαϊκήν αντίθεσιν προς την γνώμην της Κυβερνήσεώς του, να καταφεύγει εις την διάλυσιν της Βουλής, όποτε δεν πρόκειται να επιβάλει εις την χώραν την προσωπικήν γνώμην του, άλλ' απεναντίας να περιφρουρήσιν την λαϊκήν θέλησιν. 'Η έκδηλώνει επίσης την ίδιαν θέλησιν του, όταν παύη την Κυβέρνησιν του ως παραβιάζουσαν ή άπειλούσαν το Σύνταγμα.

«Ας ίδωμεν τώρα ποία στάσεις επιβάλλεται εις τον 'Ανώτατον 'Αρχοντα εις την περιπτώσιν της άποπειρας ματαιώσεως της προεδρικής εκλογής.

Συνεχίζουσα ή Κυβέρνησις την περί άνωμαλου έκτροπής από το πολίτευμα μέθοδον των άπειλών, δια την άνακοίνωσιν των όποιων ο ύπουργός των Στρατιωτικών ανέλαβε τον όχι πολύ σοβαρόν, αλλά μεγαλόστομον ρόλον, έφριψε δι' ενός των κυρίων όργάνων της την ιδεάν της ένδεχομένης ματαιώσεως της προεδρικής εκλογής δια της άποχής από αυτήν της κυβερνητικής παρατάξεως, μέχρις οδ στέρεξη ή αντίπολιτεύσις δια ύποταγή εις τας άξιώσεις της, ή μέχρις οδ άλλάξη τυχόν ύπερ αυτής ή σύνθεσις των δύο σωμάτων ίδια δια των τμηματικών γερουσιαστικών εκλογών του προσεχούς 'Απριλίου. Την φαεινήν δέ αυτήν γνώμην της τοιαύτης άνταρσίας, έδήλωσεν ο κ. Πρωθυπουργός εις τον 'Υπον, ότι την θεωρεί σπριζόμενην εις το άρθρον 67 του Συντάγματος, καθ' όσον άπαίτεται τάχα ή μεζών άπαρτία των 3/4 δια την τρίτην κοινήν συνεδρίαν των δύο σωμάτων. «Ας υποθέσωμεν προς στιγμήν, ότι ή τοιαύτη έρμηνεία εί-

σμον της έλληνικής ζωής και δημιουργίας της τελευταίας είκοσα-έτι ο επιδιωκόμενος, καθ' όν μάλιστά επιδιώκεται τρόπον, άπειλητ-βιαστικός αποκλεισμός της ύποψη-κρατίας της έθνικής και άνωτέρας προσωπικότητας του 'Ελ. Βενιζέ-νεκτης παρ' εκείνων, οι όποιοι, άπο-αν του έθνους, έχουν ειλικρινώς όρκισθί να φρουρήσουν και προσ-σμούς της χώρας, οι όποιοι ύπέρ-ξαν κατάκτησις και καρπός σκλη-τών τιμίων, των άληθών προσπαθειών τενών μαχητών των πολιτικών και έθνικών άγώνων, οι όποιοι είναι ψυχικός ξένος προς τας μεθόδους της φαρισαϊκής μικροπονηρίας, και ψευδούς και μακαρίας έσωτε-ρώσεως των κολοσσίων, των φλεγόντων ζητημάτων της χώρας, βουλευμένως ή μη—υποσκάπτου-ται τα θεμέλια της έλληνικής Δη-μοκρατίας και του Κράτους.

ΝΙΚ. Κ. ΑΒΡΑΑΜ

να νομικώς όρθή, καίτοι το συνταγματι-κόν κενόν έν προκειμένω, πρέπει να συμ-πληρωθή δια της λογικής έρμηνείας και της εις άποπον άπαγωγής ύπέρ της μικράς άπαρτίας δια την τρίτην συνεδρίαν της 'Εθνικής Συνελεύσεως, ως συμβαίνει εις πάσαν συνέλευσιν, άκριβώς δια να μη κα-θίσταται άδύνατος ή λήψις άποφάσεως. 'Αλλά δεν ύπάρχει άρα γε έκ της όλης οικονομίας του Συντάγματος μας καμμία κύρωσις κατά της τοιαύτης έπαναστατι-κής κωλυσιεργίας; Είναι σαφές ότι γεννιέται άμεσος ύποχρέωσις του Προέ-δρου της Δημοκρατίας να προλάβη το ά-διέξοδον, διαλύων κατά το άρθρον 79 την Βουλήν δια να κρίνη ο λαός άν θέλη να στείλ η άλλους φρονιματέρους αντιπροσώ-πους. 'Εάν δε το διάταγμα της διαλύσε-ως άρνηθί να προσυπογράψη ή κωλυσι-εργούσα Κυβέρνησις, ο Πρόεδρος της Δη-μοκρατίας όφείλει να την παύση κατά το άρθρον 71 του Συντάγματος. 'Ακριβώς δέ, διότι έξεδηλώθησαν τοιαύτα προθέ-σεις εκ μέρους της κυβερνητικής παρατά-ξεως, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ως τηρητής του Συντάγματος και έγγυητής του όμαλού δημοκρατικού βίου, έχει καθήκον να σπείσ η και συγκαλέσ η το ταχύτερον τα δύο σώματα, εις τρόπον ώστε να ύπάρξη έντός του συνταγματικού τριμήνου του άρθρου 67 ο χρόνος της ένδεχομένης ανανεώσεως της Βουλής δι' εκ-λογών, ούδέ να παρελκυσθί ή άνώμα-λος κατάστασις μέχρι του Νοεμβρίου. Αί εκλογαί θα ένεργούντο βέβαια, με το έ-σχυον σύστημα, ούδέ θ' άπετόλμα ο Πρό-εδρος να ευνόηση την κωλυσιεργούσαν παρατάξιν, δια της άντισυνταγματικής κυ-ρώσεως του έπιμάχου κομματικού νομο-σχεδίου, την πέτραν του σκανδάλου. 'Αρ-κετά ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ήνέ-χθη τας κυβερνητικές άπειλάς περί άνω-μάτων έξελλίξεων και δεν άπήτησε την κά-τασίνασιν των φλυαριών αυτών, αι όποι-αι διαταράσσουν την γαλήνην του τόπου, ούδέ ήπειλησε την πασιν της Κυβερνή-σεως, εάν δεν έλγηεν ο χαρβάς των άνω-μαλίων.

Η άδρανής άνετικότης του είναι άδό-νατον να τον μεταβάλ η και εις άψυχον όρ-γανον πάσης κυβερνητικής άσχημοσύνης. 'Εχει καθήκον να μιν άφήσ η εμπλα-κή ο τόπος εις άδιέξοδα. Διότι τότε δίδει τον λόγον εις την άμυναν των πολιτών ύ-περ του πολιτεύματος και εις την ύλικήν δυναμικότητα των διαμαχομένων μερί-δων.

Η εϋθύνη του είναι τεραστία. 'Αν παρ' έλπίδα, παρέλθ η τελευταίον τρίμηνον της θητείας του άπρακτον, κατ' άνάγκην θα καταλήξωμεν, άμα τη λήξει αυτοδικαί-ως της έντολής του, εις την περιπτώσιν της άνασπληρώσεως του Προέδρου της Δη-μοκρατίας δια του Προέδρου της Γερου-σίας (κατά την λογικήν έρμηνείαν του άρ-θρου 68 του Συντάγματος), ο όποιος τό-τε θα έφόρευε των συνταγματικών λύσε-ων. Ούδέ δύναται τις να φαντασθί ότι θα έδέχετο ποτέ ο κ. Ζαΐμης να συνεχίσ η εκ-θέσμως την προεδρίαν του μετά την λή-

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΝ ΚΙΝΗΣΙΝ

Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ Κ.Τ.Ε.

Τού κ. Σ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ-ΣΤΡΑΤΗ
ύφηγητού του Διεθνούς Δικαίου

Το σπουδαιότερον γεγονός της 15ης Σε-πτεμβρίας της Κ.Τ.Ε., είναι άναμφισβη-τός ή είσοδος της 'Ενώσεως των Σοβιετι-κών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών εις τον όργανισμόν της Γενεύης. Διά ταύτης, δια-πιστοῦται πλέον όριστική στροφή εις την έξωτερικήν πολιτικήν των Σοβιέτ, συγχρό-νως δέ ένισχύεται ή οικουμενικότης της Κ.Τ.Ε., άνευ της όποίας ή άποστολή αύ-της καθίσταται προβληματική, δεδομένου μάλιστα ότι τελευταίως ύπέστη αυτή σο-βαρά πλήγματα δια της άποχωρήσεως της 'Ιαπωνίας και της Γερμανίας.

Η είσοδος της Σοβιετικής Ρωσίας άπή-τησεν έντατικήν διπλωματικήν προπαρα-σκευήν, και τοῦτο ίνα ύπερνηκηθώσιν όρι-σμέναι άντιδράσεις με διάφορα δι' έκά-στην αίτια.

Η βασική άντίρρησης έστηρίζετο επί της ριζικής διάφορας του κοινωνικού κα-θεστώτος μεταξύ των Σοβιέτ και των Με-λών της Κ.Τ.Ε., διαφοράς ήτις καθίστα ήθικώς δύσκολον πάσαν ψυχικήν έπαφήν, και κατά συνέπειαν άμφίβολον πάσαν ει-λικρινή συνεργασίαν. Πλήν τούτου, όρι-σμένη Μέλη της Κοινωνίας μετά δυσφορί-ας έβλεπον την αύξησιν των μονίμων έ-δρών του Συμβουλίου, δια της παραχωρή-σεως τοιαύτης εις την Σοβιετικήν Ρωσί-αν, τέλος δέ ή Πολωνία ήζήωσε προηγου-μένην συνεννόησιν μετά της Σοβιετικής Ρωσίας ως προς τα ζητήματα των μειο-νοτήτων και της παραπομπής των άναφυ-ησόμενων μεταξύ των δύο κρατών διαφο-ρών εις την διαίτησιν.

Των δυσκολιών τούτων παρακαμφθε-σών, ή είσοδος της Σοβιετικής Ρωσίας έγένετο άποδεκτή ύπό της Συνελεύσεως δια ψήφων 39 κατά 3 επί 42 ψηφισάντων.

Η διαφορά του κοινωνικού καθεστώτος και των θρησκευτικών αντιλήψεων μεταξύ των Σοβιέτ και των Μελών της Κ.Τ.Ε. δεν είναι έπαρκής δια να δικαιολογήσ η τον άποκλεισμόν της Σοβιετικής Ρωσίας εκ του όργανισμού της Γενεύης. Το ζή-τημα τοῦτο, έξεταζόμενον από καθαρώς άίσθηματικής πλευράς, δύναται εύλόγως

εין της συνταγματικής του θητείας.

Ποθοῦμεν και ήμεις την έξομάλυνσιν της δυνάτης αντίθεσεως των δύο μεγά-λων παρατάξεων, εις την όποιαν ένδεδειγ-μένος να συντελέσ η το ο 'Ανώτατος 'Αρ-χων. Διότι έκ της συγκρούσεως θα προ-έκυπτε πάντως νέα ταλαιπωρία του έθνους, έστο και άν δικαιωθί, ως πιστεύομεν ά-κραδάντως, και έπικρατήσ η πλήρως ή άν-τιπολιτεύσις. Ποθοῦμεν, λέγω, την έξομά-λυνσιν, διότι το 'Αγροτικόν Δημοκρατικόν Κόμμα, του όποιου προτάσ η, άναμένει την ριζικήν αντιμετώπισιν της λαϊκής δυ-συχίας μόνον δια της όμαλής και εύsu-ραϊδότητος λειτουργίας του έλευθέρου δη-μοκρατικού πολιτεύματος και δια της όρ-γανώσεως και πολιτικής καποχύσεως της μεγάλης μάχης των εργαζόμενων εις τούς άγρούς και τας πόλεις ανθρώπων.

Ο ρόλος του Προέδρου της Δημοκρατί-ας εις την προκειμένην αυτήν περίστασιν, θα ήτο ιστορικός.

Α. ΜΥΛΩΝΑΣ

να ύποστηριχθί από τας άστικές κυβερ-νήσεις. Πλήν όμως ή έξωτερική πολιτική των κρατών και ή ειρηνική όργάνωσις της διεθνούς κοινωνίας δεν είναι δυνατόν να έπηρεάζωνται από άίσθηματολογίας, έφόσον καλούνται να ύπακούωσιν εις τας έκάστοτε άνάγκας της ζωντανής πραγ-ματικότητας της διεθνούς άλληλεγγύης.

Το Σύμφωνον της Κ.Τ.Ε. θέτει όρισμέ-νους όρους δια την άποδοχήν νέων Με-λών, όστινες όμως ούδόλως άναφέρονται εις τας κοινωνικάς, θρησκευτικές και ή-θικάς δοξασίας έκάστου κράτους. Η άρ-χή της μη έπεμβάσεως εις τα έσωτερικά των κρατών, άποτελούσα από αιδούς ήδη την βάση των διεθνών σχέσεων και έξα-σφαλίζουσα την ίσότητά μεταξύ των πολι-τειών, περιφρουρείται από αυτόν τοῦτον τον καταστατικόν χάρτην της Γενεύης.

Η είσοδος έξ άλλου της Σοβιετικής Ρωσίας εις την Κ.Τ.Ε. δεν μεταβάλλει, τοῦλάχιστον από ήθικής άπόψεως, την θέ-σιν της έναντι των άλλων πολιτειών και τοῦτο διότι ήδη αυτή έχει άναγνωρισθί από την όλότητα σχεδόν των Πολιτειών, παρεκάθησεν εις όλας τας διεθνείς συνδια-σκέψεις, συνήψεν έκαστοντάδας συνθηκών μετά των άστικών κυβερνήσεων, άτινες δεν ήδύνατο να άγνοήσωσι τας οικονομί-κας άνάγκας και τας συνθήκας της κοι-νωνικής συμβιώσεως. Τοῦνατίον μάλιστα, εάν ληφθί ύπ' όψιν ή έχθρότης των Σο-βιέτ έναντίον της Κ.Τ.Ε., την όποιαν άπε-κάλουν άκαταίτητον άστικόν κατασκευά-σμας, ή είσοδος αυτών εις την Κοινωνίαν άποτελεί περιφανή νίκην της τελευταίας.

Η έπιτυχία της ειρηνικής άποστολής της Κ.Τ.Ε. προσκρούει πάντοτε εις την μη συμμετοχήν εις αυτήν όλων των Πολιτει-ών της διεθνούς Κοινωνίας. Η οικουμενι-κότης της Κ.Τ.Ε. όπηρεε πάντοτε ο αντι-κειμενικός αυτής σκοπός και ή προϋπόθε-σις της έπιτυχίας της.

Κατά συνέπειαν, οιαδήποτε είσοδο ή- νισχύει την Κ.Τ.Ε. εις το έργον της, πολύ δέ περισσότερον όταν πρόκειται περί κρά-τους 160 έκαστομύριον κατοίκων, το ό-ποιον δεσπόζει δύο ήπείρων, από της Βαλ-τικής μέχρι του Ειρηνικού 'Ωκεανού.

Η συμμετοχή της Σοβιετικής Ρωσίας δεν δύναται εμψύ να ένισχύσ η την Κ.Τ.Ε. διότι οιαδήποτε στάσις άδιαφορίας ή έχ-θρότητας της πρώτης έναντι της δευτέρας θα είχαν ως συνέπειαν ή την παρεμπόδισιν ή την ματαίωσιν όλοκλήρου του έργου της Γενεύης.

Ιδιαίτερος μάλιστα υπό τας σημερινάς συνθήκας ή είσοδος της Σοβιετικής Ρω-σίας άποτελεί θετικόν συντελεστήν της διατηρήσεως του ειρηνικού καθεστώτος δια τούς άκολουθούσας λόγους.

Υπό την πίεσιν των πραγμάτων και προς έξασφάλισιν της έξωτερικής αυτής άκε-ραϊστότης, ως και της έσωτερικής αυτής άνεξαρτησίας, ή Σοβιετική Ρωσία άκο-λουθεί ήδη από έτών φιλερηνικήν πολιτι-κήν, ύπογράφασ η όλας τας γενικάς συν-θήκας περί άποκηρύξεως του πολέμου και ειρηνικού διακανονισμού των διαφορών, επίσης δέ διμερείς συνθήκας μη έπίθεσεως μεθ' όλων των γειτονικών προς αυτήν κρατών.

Εύρισκόμενη δέ μεταξύ της 'Ιαπωνίας,

ήτις δια της στάσεώς της εις το ζήτημα της Μαντζουρίας άποτελεί διαρκή κίνδυ-νον δια την ειρήνην εις την 'Ανα-τολήν, και της Γερμανίας, το χιτλερικόν πνεῦμα της, όποίας δημιουργεί εύλόγους δυσπιστίας, ως προς την ειλικρίνειαν των ειρηνικών αυτής διαθέσεων, ή Σοβιετική Ρωσία ήναγκάσθη, ίνα αντιμετώπισ η τον διπλοῦν τοῦτον κίνδυνον, να ζητήσ η συνδρομήν των άλλων κρατών, συνδρομήν ήτις δεν θα έξεσφαλίζετο εμψ μόνον δια της προσχωρήσεως της εις τον όργανι-σμόν της Γενεύης.

Η πολιτική αυτή των Σοβιέτ συνέπεσε με την πολιτικήν των Μελών της Κ.Τ.Ε., των όποιων αι προσπάθειαι τείνουσιν εις την έξασφάλισιν δια πάντος μέσου του ειρ-ηνικού καθεστώτος και εις τον σεβασμόν των μεταπολεμικών συνθηκών.

Οιαδήποτε δέ μεταβολή ή άναθεώρησις δεν είναι νοητή εμψ μόνον δια της νομί-μου όδοῦ και έν τῷ πλαίσῳ της τάσεως και της ειρήνης. 'Επομένως έκτός του γε-νικού συμφέροντος της οικουμενικότητας αυτής, ή Κ.Τ.Ε., κατόπιν της συμπτώσεως της πολιτικής αυτής μετά των Σοβιέτ, εί-χε κάθε συμφέρον να περιλάβ η εις τούς κόλπους της τοιαύτην Μεγάλην Δύναμιν, ήτις, λόγω της θέσεώς της, καλείται να άποτελέσ η φραγμόν εις όριμένως άνη-συχνητάς, δια την ειρήνην, τάσεις.

Την συνδρομήν ταύτην και μάλιστα υπό τας σημερινάς συνθήκας δεν είχε δικαίω-μα να άρνηθί ή Κ.Τ.Ε.

Η είσοδος της Ρωσίας ούδεμίαν βλάβ-ην δύναται να έπιφέρ η. Τοῦνατίον δύ-ναται να συμβάλ η σημαντικώς εις το έρ-γον της ειρήνης, έφόσον ή μελλοντική δροσίς των Σοβιέτ έν τῷ πλαίσῳ της Κ. Τ. Ε. θα είναι ειλικρινής και σύμφωνος προς τας δηλώσεις του αντιπροσώπου αύ-της έν τη Κ.Τ.Ε.

Η είσοδος της Σοβιετικής Ρωσίας ά- ποτελεί ήδη τετελεσμένον γεγονός, επί του όποιου βασίζονται όριμέναι έλπίδες, ή πραγματοποιήσις των όποιων έξαρτάται κατά το πλείστον εκ της στάσεως του νέ-ου τούτου Μέλους της Κοινωνίας.

Είναι άναμφισβήτητον ότι ούδεμία κα-λυτέρευσις της καταστάσεως είναι νοητή άνευ διεθνούς συνεργασίας. Καί δια ταύ-την το πλέον πρόσφορον έδαφος είναι ή Κ.Τ.Ε. Οιαδήποτε όθεν ένίσχυσις του όρ-γανισμού τούτου δημιουργεί πιθανότητα περί έπιβολής του έργου αυτού.

Η είσοδος των Σοβιέτ, απ' αυτής της πλευράς, είναι γεγονός λίαν ένθαρρυντι-κόν.

Ως όρθως έλέχθη, ή προσέγγισις της Ε.Σ.Σ.Δ. και της Κ.Τ.Ε. δύναται να χαρα-κτηρισθί ως γάμος εκ συμφέροντος, τοῦθ' όπερ έν προκειμένω συνίσταται εις την διατήρησιν του ειρηνικού καθεστώτος.

Και από αυτής της άπόψεως ή είσοδος της Σοβιετικής Ρωσίας έν τη Κ.Τ.Ε. ά- ποτελεί σημαντικόν και εύτοχός γεγονός. 'Εν 'Αθήναις τη 20ή Σεπτεμβρίου 1934.

Σ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ—ΣΤΡΑΤΗΣ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

Η ΙΕ' ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΗΣ Κ. Τ. Ε.

Τρία μεγάλα ζητήματα, κατά τὸ μάλ-
λον ἢ ἥττον ἀλληλένδετα, δεσπόζουν
τῆς ΙΕ' Συνελεύσεως τῆς Κ.Τ.Ε.: ἡ εἰ-
σοδος εἰς αὐτὴν τῶν Σοβιετ, τὸ σχέδιον
ἐνὸς Ἀνατολικοῦ Συμφώνου καὶ τὸ πρό-
βλημα τῶν μειονοτήτων.

Ἡ εἰσοδος τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως
εἰς τὸν ὄργανισμὸν τῆς Γενεύης, μελετω-
μένη, προετοιμαζομένη, προωθυμένη ἀ-
πὸ ἑτοῦς ἤδη περίπου, εἶναι τὸ ἀντικείμε-
νόν τῆς Ἀνατολικῆς καὶ τῆς Γερμανίας, ἡ με-
ταγγιστικὴ περὶ ἐπιτρέψει εἰς τὴν
Κ.Τ.Ε. νὰ ἐξακολουθῇ νὰ ἐμφανίζεται ὡς
ὄργανισμός παγκοσμίου καὶ οὐχὶ κοσμοπο-
λίτικου χαρακτῆρος. Ἡ ἐξέλιξις τῆς
ἐκείνου ἀπὸ τὴν πλειονότητα τῶν Μεγά-
λων Δυνάμεων. Τὸ ἐγχείρημα δὲν ἦτο
ἀπλοῦν. Ἡ ἐκ τῆς ἀφαιρέσεως ἤδη, ἀπὸ τοῦ
τέλους, ἀναγκαστικῶς τῶν ὑπερηφάνων
ἐκείνων ἐμποδίων δεικνύει ὅτι ἐκτελεσθῆναι
εἰς τὸν πρωταγωνιστὴν, — τὴν γαλλικὴν
διπλωματίαν — πρὸς πραγματοποιήσασθαι
τοῦ σκοποῦ, μεγάλη δόσις ἐνέργητικότη-
τος, ἐπιμονῆς καὶ εὐστοφίας.

Αἱ δυσχερεῖαι δὲν ἤρχοντο ἐκ Ρωσσί-
ας. Ἡ Μόσχα, ἡ ὁποία, ἐπὶ ἔτη μακρά,
εἶχε περιφρονῆσαι καὶ λειψώσασθαι τὴν
Γενεὺν, εἶχε πλέον μεταβάλλει πολιτι-
κὴν. Ἡ γεννηθεῖσα εἰς τὸ Ρακάλλο γερ-
μανορρωσικὴ σύμπραξις εἶχεν ἀποθάνει
μὲ τὴν ἀνάρρησιν τοῦ χιτλερισμοῦ εἰς
τὴν ἐξουσίαν. Ὁ κλασσικὸς γαλλορρωσι-
κὸς συνασπισμὸς ἀνεγεννήθη ὑπὸ νέαν
μορφήν. Ἡ συμμετοχὴ τῆς Ρωσσίας εἰς
τὴν Συνδιάσκεψιν τοῦ ἀποφασισμοῦ καὶ
εἰς δευτερευούσας τινὰς ὁργανώσεις τῆς
Κ.Τ.Ε. ἀπετέλει χρήσιμον προανάγκρου-
σμα εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν προεξώρησιν
τῆς εἰς τὰς συνθήκας μεθόδους τῆς διε-
θνούς πολιτικῆς. Καὶ τέλος, λέγουσιν πολ-
λοὶ, ἐστέφθη ἰσως ἡ Ρωσσία ἐπὶ φρεύρι-
ον ἀπὸρρητον ἐξώθεν, δύναται καλλίστα
νὰ ἀλωθῇ ἐσωτερικῶς.

Αἱ δυσχερεῖαι ἤρχοντο ἄλλοθεν. Ὁλι-
γώτερον ἐκ τῶν μελῶν τῆς Βρετανικῆς
Ἐνώσεως, ἐπιφυλακτικῶς κατὰ παράδο-
σιν καὶ δυσπιστοῦσας πρὸς τολμηρὰς δε-
μιῶς, ἔναντι κυρίως Δυνάμεως ἐπ' ἧς ἡ
πεῖρα ἐπιβάλλει τὴν προσοχὴν, — περισ-
σότερον ἀπὸ ἄλλα κράτη, μὲ τὴν Πολω-
νίαν καὶ τὴν Ἑλβετίαν ἐπὶ κεφαλῇ.

Οἱ βρετανικῆς πηγῆς διαταγμοὶ ἔλα-
βαν τὴν μορφήν μιᾶς ἀνασχετικῆς κινή-
σεως, ἡ ὁποία διχάσεται τὴν ρωσσικὴν
ἐξέοδον ἀπὸ τῆς ἐπιδιωκόμενης θριαμ-
βευτικῆς πορείας εἰς μίαν κανονικὴν καὶ
ὕπομον ἐκείνην εἰς ἑλὰς τὰς νομίμως δεξι-
μοσύνας ἐκλογῆν. Ἡ πολιτικὴ αὕτη ἐξε-
δηλώθη εἰς τρία κυρίως σημεῖα: Εἰς τὴν
ἀρνήσιν τῆς Ἀδριατικῆς νὰ ὑπογράψῃ
πρόσκλησιν πρὸς τὴν Ρωσσίαν, συντεταγ-
μένην κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ ἐ-
δίδετο εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην οἰονεῖ
πιστοποιητικὸν διεθνούς καλλῆς διαγω-
γῆς. Εἰς τὴν ἐπικρατήσασαν πρωτοβου-
λίαν τοῦ Σέρ Τζῶν Σάιμον ὅπως ἀπευ-
θυθῇ εἰς τὴν Ρωσσίαν οὐχὶ πρόσκλησις
ἐξαπαλίζουσα αὐτὴ αὕτη τὴν εἰσοδὸν
εἰς τὴν Κ.Τ.Ε. (ὅπως εἶχε γίνει διὰ τὴν
Τουρκίαν καὶ τὸ Μεξικόν), ἀλλὰ πρόσ-
κλησις προκαταρκτικῆς τῆς τινὰς ἀφί-
νουσας, τυπικῶς τοῦλάχιστον, ἐλευθέρων
τὴν Συνέλευσιν νὰ εἴπῃ τὴν τελευταίαν
λέξιν. Εἰς τὴν στάσιν τέλος τῆς παλαιᾶς
πελάγους τῆς ἀγγλικῆς πολιτικῆς, τῆς
Πορτογαλλίας, ἡ ὁποία δὲν κατεφύγισεν
μὲν, ἀλλὰ καὶ δὲν ὑπερεψήφισεν, ἐν τῇ

Συνελεύσει, τῆς ἀποδοχῆς τῆς Ρωσσίας
ὡς μόνιμου αὐτοῦ μέλους.

Ἡ πολωνικὴ ἀντίδρασις εἶχε ποικίλας
ἀφορμὰς. Τὴν πικρίαν ἐκ τῆς εἰσοδου-
τῆς Ρωσσίας εἰς τὴν χορείαν τῶν Μεγά-
λων Δυνάμεων, ἐνῶ ἡ Πολωνία εὐρέθῃ
πάντοτε πρὸς ἀρνήσεως εἰς ἀναλόγους τῆς
προσπαθείας. Τὴν διὰ τῆς, ἐντὸς πλέον
τῆς εὐρωπαϊκῆς συναυλίας, Ρωσσίας ἀπο-
πειραν ἐπιβολῆς τοῦ σχεδίου Ἀνατολι-
κοῦ Συμφώνου, ὅπερ, δι' ἀφορμὰς ἃς ἐ-
πανειλημμένως ἀπὸ τῶν σπηλαίων τεύων
ἐξεβόσκαμεν, ἀποστέρει ἡ Πολωνία. Τὴν
δυσανασχέτησιν διότι ἡ Ρωσσία, αὐτοῦ-
τος διὰ τὰς ἐν αὐτῇ μειονότητες, τέσων
διεθνῶς ὅσον καὶ ἔναντι αὐτῆς τῆς Πολω-
νίας ἐκ τῶν ἀρθρῶν 5 καὶ 7 τῆς πολω-
νορρωσικῆς Συνθήκης τῆς Ρίγας, δὲ ὑ-
περεῖχε καὶ κατὰ τοῦτο ἐν Γενεῇ τῆς
Πολωνίας, ἀφού ἡ τελευταία αὕτη ὑπε-
κείτο εἰς τὰς ἐκ τῆς μειονοτικῆς Συν-
θήκης τοῦ 1919 δεσμεύσεις. Ἐπετεύχθη
ἐν τούτοις νὰ μὴ καλωσιεργήσῃ ἡ Πολω-
νία ἐν τῇ Συνελεύσει εἰς τὴν παρεχὴν
μόνιμου ἔδρας εἰς τὴν Ρωσσίαν (1), δι'
ὑποσχέσεων ἀφορώσων τὴν πλήρη ἰσά-
τητα Ρωσσίας καὶ Πολωνίας ἐν τῇ μει-
ονοτικῇ πεδίῳ, ἃς ἡ Πολωνία ἡρμήνευ-
σεν, οὐχὶ τέσων βασιμῶς, ὡς δὲ ἴδωμεν
κατωτέρω, ὡς ἀπαρτὴν ἐπιτυχίας εἰς
τὴν γνωστὴν θέσιν τῆς περὶ γενικεύσε-
ως τῆς προστασίας τῶν μειονοτήτων.

Ἡ ἑλβετικὴ τέλος ἀντίδρασις, — ἔχουσα
ὡς βοήθησαν αἷτια τὴν ἀκατανίκητον ἀν-
τιπάθειαν ἢν αἰσθάνεται ἡ Ὁμοσπονδία
πρὸς τὸ καθεστὼς τῆς Μόσχας, τέσων λό-
γῳ τῶν πληγμάτων ἄντινα ὑπέστη ἐξ αὐ-
τοῦ τὸ ἑλβετικὸν ἐμπόριον καὶ ὁ ἑλβε-
τικὸς ἐν Ρωσσίᾳ ἐπαγγελματικὸς ἀποικι-
σμός, ὅσον καὶ λόγῳ τῆς διατρεπόμενης
μετὰ τέσσα ἔτη μνησικακίας διὰ τὴν ἀγέ-
ρωχον στάσιν τῶν Σοβιετ μετὰ τὴν δε-
λεφονίαν ἀντιπροσώπου των ἐπὶ ἑλβετι-
κοῦ ἐδάφους, — ἠθέλησε νὰ στηρίχῃ ἐπὶ
νομικῶν βάσεων, καὶ ὁ ἑλβετικὸς Τύπος,
πλὴν τοῦ ἀριστεροῦ, ἐπεστράτευσεν ἑλὰ
τὰ ἐπιχειρήματα, τὰ ὁποῖα αὐτοῦ ἐρ-
μηνεῖα τῶν ἀρθρῶν τοῦ καταστατικοῦ
Συμφώνου τῆς Κ.Τ.Ε. ἠδύνατο νὰ παρά-
σχω: Πρῶτον, εἶπαν οἱ ἑλβετοὶ, ἡ πα-
ράγραφος 2 τοῦ ἀρθροῦ πρώτου τοῦ Συμ-
φώνου ἀξιοῖ, διὰ τὰ εἰσακτέα Μέλη, νὰ
κὲν καθεστὼς δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ
ὡς ἐκπροσωποῦν τὴν ἐλευθέραν βούλη-
σιν τοῦ ρωσσικοῦ λαοῦ, κατ' ἀντίθεσιν
πρὸς ἄλλα, ὡς τὸ ἰταλικὸν καὶ τὸ τουρ-
κικόν, τὰ ὁποῖα ἐπεβλήθησαν μὲν βιαί-
κρως τῆς λαϊκῆς ψήφου. Δεύτερον, ἡ
ἐλβετικὴ ἐγγυήσας διὰ τὴν εἰλικρινὴ τῆ-
ν ἡ Ρωσσία, ἀναγνωρίσασα τὴν 7 Μαΐου
1920 τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ γεωργιανοῦ
ἴμου καὶ ἀπὸ τὰς δυνάμεις, τὴν 27 Ἰ-
στίως τῆς ἐλευθερίας του, ἐνωματώσα-
σα αὐτὸ, κατὰ τὴν θέλησιν του, εἰς τὴν

Συνελεύσει, τῆς ἀποδοχῆς τῆς Ρωσσίας
ὡς μόνιμου αὐτοῦ μέλους.

(1) Ἰδε τὰ τῶν σχετικῶν φάσεων εἰς τὸ ἐν-
τεύχον 245 τῆς «Εργασίας» σημειωμὰς τοῦ ἐν
9 Σεπτεμβρίου: «Ἡ πολωνικὴ πρότασις διὰ

σοβιετικὴν Ὑπερκαυκασίαν Ἐνωσιν.
Τρίτον, τὸ ἐδάφριον α' τοῦ ἀρθροῦ 23
τοῦ Συμφώνου προβλέπει δικαίους καὶ
ἀνθρωπίνους ἔρους ἐργασίας διὰ τοὺς ἄν-
δρας, τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παῖδια, ἔρους
τῶν ὁποίων δὲν ἀπολαύουν βεβαίως οὐ-
τοι, κατὰ τοὺς ἑλβετοὺς, ἐν Ρωσσίᾳ. —
Ἀλλ' ἡ ἑλβετικὴ δὲν συνέπεσε νὰ εἶναι,
ἐπὶ τοῦ παρόντος μέλους τοῦ Συμφώνου,
ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν εἰσο-
δὸν τῆς Ρωσσίας. Καὶ ἡ ἀρνητικὴ ψήφος
τῆς ἐν τῇ Συνελεύσει, παρ' ὅλα τὰ νομι-
κά της βάθρα, δὲν εἶναι παρὰ μία, ση-
μαντικὴ βεβαίως ἀπὸ ἡθικῆς ἀπόψεως,
ἀλλὰ κατ' οὐσίαν ἄμοιρος πρακτικῶν ἀ-
ποτελεσμάτων διακαρτερίας.

Πῶς ὅμως δικαιολογεῖται αἱ Δυνάμεις
τὴν παραμέρησιν τῆς, οὐχὶ ἄνευ βάσε-
ως, ἑλβετικῆς ἐπιχειρηματολογίας; Μὲ
τὴν αἰδηρὰν, τὴν ἀδύρητον ἀνάγκην νὰ
ἐνισχύσῃ ἡ Ρωσσία διὰ τῆς εἰσοδου-
τῆς Κ.Τ.Ε. Μὲ τὸ ἐπὶ ἡ ἐπιδιόξῃ ἐνὸς
γεγονότος, δυνάμενος νὰ στερεώσῃ τὴν
εἰρήνην, εἶναι μεγαλύτερα ὑπέρθεσις διὰ
τὸν κόσμον, παρὰ ἡ ἐμμονὴ εἰς νομικὰς
λεπτολογίας ὑποκυπτούσας εἰς τὴν δύνα-
μιν τῶν πραγμάτων. Σημειώτεον ὅτι ἡ
Ρωσσία, εἰς τὴν αἰτίαν τῆς πρὸς εἰσο-
δὸν εἰς τὴν Κ.Τ.Ε. ἐξήρσεως ῥητῶς τῆς
ἀρμενιστικῆς τῆς τελευταίας ταύτης τὰς
ἀρμενιστικῆς τῆς εἰσοδου-τῆς ὑποθέσεως
(ἄρα καὶ τὸ ζήτημα τῆς Γεωργίας).

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ σχέδιον τοῦ Ἀνατο-
λικοῦ Συμφώνου, ἡ ῥητὴ ἀρνήσις τῆς
Γερμανίας νὰ προσχωρήσῃ εἰς αὐτὸ, ἤλ-
θε νὰ ἐπισκιάσῃ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς
Συνελεύσεως. Ἐπικολούθησεν εἰδήσεις τοῦ
«Νταϊλ Τέλεγραφ» κατ' ἥν ὁ κ. Μπέν
εἰσέπεισε τὴν ἀγγλικὴν κυβέρνησιν,
διὰ τῆς ἐν Γενεῇ ἀντιπροσωπείας τῆς,
ὅτι καὶ ἡ Πολωνία ἀπορρίπτει τὸ σχέ-
διον. Καὶ καὶ μὲν διεψεύσθη τὸ πρᾶγμα
ἐκ μέρους τῶν ἀγγλικῶν κύκλων τῆς Γε-
νεύης, ἀλλ' ὁ τρόπος κατ' ὃν ἡ Βαρσο-
βία τὸ ἐσκόλιασε, — χωρὶς νὰ τὸ ἐπιβε-
βαιώσῃ ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ τὸ διαψεύδῃ,
— ἐλαχίστως ἀφίνει ἐλπίδας ὅτι δύναται
νὰ μεταβάλῃ ἡ Πολωνία τὴν μέχρι τοῦ-
δε ἐπιδειχθεῖσαν ἔναντι τοῦ σχεδίου δυ-
αμὲν τῆς στάσιν.

Τὸ ἐνδεχόμενον ὀριστικὸν ναυάγιον
τοῦ Ἀνατολικοῦ Συμφώνου — διότι Ἀ-
νατολικὸν Συμφῶνον μὲ μόνην τὴν Ρωσ-
σίαν καὶ τὴν Τσεχοσλοβακίαν, χωρὶς τὴν
Γερμανίαν καὶ τὴν Πολωνίαν, δὲν δύνα-
ται νὰ θεωρηθῇ σθεαρόν — δὲ ἔχει σημα-
ντικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς περαιτέρω τύ-
χης τῆς Συνδιασκέψεως τοῦ Ἀποφασισμοῦ.
Ἐνθυμοῦνται οἱ ὅτι, ὅταν διεκόπησαν
αἱ ἐργασίαι τοῦ Προεδρίου τῆς, τὴν 11
Ἰουνίου, ὁ πρόεδρος τῆς κ. Χένδερσον ἐ-
πεφύλαχεν νὰ τὸ συγκαλέσῃ καὶ πάλιν
ἀπ' εὐθείας πολιτικὴν διαπραγματεύσε-
ωσιν μεταξὺ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων θὰ
ἐπείχετο ἐλπίδας ὅτι ἐπανάληψις τῶν
ἐργασιῶν τῆς Συνδιασκέψεως θὰ ἠδύνα-
το νὰ ἀποβῇ καρποφόρος. Ἀξὼν τῶν
διαπραγματεύσεων αὐτῶν ἦσαν αἱ συνε-
ταξὺ Γαλλίας, Ἀγγλίας καὶ Ἰταλίας συμ-
φωνίαν περὶ τὸ σχέδιον ἐνὸς Ἀνατολικοῦ
Συμφώνου, ἦνοιγε, πραγματοποιούμενον
τυχὼν τοιοῦτου, νέας δυνατότητας ἐργα-
σίας εἰς τὴν Συνδιάσκεψιν τοῦ Ἀποφλι-

αμοῦ. Ἀλλ' ἂν ναυαγήσῃ καὶ τοῦτο, τί θὰ
κἀμὴ ἡ Συνδιάσκεψις; Ἡδὲ, ἐνῶ ἐπρέ-
κειτο νὰ συγκαλέσῃ αὕτη διὰ τὸν Ὀκτώ-
βριον, ὁ κ. Χένδερσον, εἰς πρόσφατον ἀ-
νακοινώσιν του πρὸς τὰ λοιπὰ μέλη τοῦ
Προεδρίου, ὁμιλεῖ περὶ τῆς πρώτης ἐ-
ξόδου τοῦ Νοεμβρίου. Καὶ τοῦτο, ἐν-
νοεῖται, ἐφάσκει τὸ ἐπιτρέπει ἡ γενικὴ
κατάστασις.

□□

Ὅσον ἀφορᾷ τέλος τὸ πρόβλημα τῶν
μειονοτήτων, τοῦτο, εὐρισκόμενον εἰς συ-
νεχῇ λαμβάνοντα ἀνακράσιν ἀπ' ἧς,
πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν, ἐδημιουργήθη, ἐ-
φάσκει, κατὰ τὴν ἐφετινὴν Συνέλευσιν,
εἰς τὸ ἐξυγίαιον δυνατόν σημείον.

Εἶναι γνωστὸς ὁ ἀπὸ τῶν ἐτῶν δη-
μιουργούμενος περὶ αὐτὸ θόρυβος ἀπὸ
τὴν Γερμανίαν καὶ τοὺς δορυφόρους τῆς.
Ἡ ἐφετινὴ ἀπουσία τῆς Γερμανίας θὰ
ἠδύνατο νὰ εἶναι τοῦλάχιστον κατὰ τοῦ-
το κατευναστικὴ. Ἀλλ' ἔχει μόνον ἀνέ-
λαθεν ἡ Οὐγγαρία τὸ χειρόκτιον, ἀξιώ-
σασα νὰ συζητηθῇ, ὅπως καὶ κατὰ τὰ
προηγούμενα ἔτη, τὸ ἑλὸν θέμα, ἀλλὰ
καὶ ἡ πολωνικὴ πρότασις τῆς 10 Ἀπρι-
λίου, τὰς λεπτομερείας τῆς ὁποίας καλῶς
γνωρίζουν οἱ ἀναγνώσται μας, ἔλαθεν ἀ-
προσέκοιτον τῇ τῇ: Κατήγγειλεν αὐ-
τόχρονα ὁ κ. Μπέν, ἐνώπιον τῆς Συνε-
λεύσεως, τὰς ἐκ τῆς Συνθήκης τῆς 28
Ἰουνίου 1919 ὑποχρεώσεις τῆς Πολωνίας,
μὲ τὴν δικαιολογίαν ὅτι προβλέπει ἀπο-
τυχίαν τῶν πολωνικῶν προσπαθειῶν πρὸς
γενικεύσιν τοῦ θεσμοῦ τῆς προστασίας
τῶν μειονοτήτων εἰς ἑλὰς τὰ κράτη, καὶ
ὅτι μέχρι τῆς ἐπιτελείας μιᾶς τοιαύτης
γενικεύσεως ἡ Πολωνία ἀδυνατεῖ νὰ ἀ-
νεχθῇ τὴν ἐκ τῆς προαναφερθείσης Συν-
θήκης προκύπτουσαν μειονεκτικὴν δι' αὐ-
τὴν θέσιν. Σημειώτεον ὅτι, ὅταν προέβη
εἰς τὴν ἐν λόγω δήλωσιν ὁ κ. Μπέν, δὲν
εἶχεν ἀκόμη ἀρχίσῃ νὰ συζητῇται ἡ πολ-
ωνικὴ πρότασις.

ΑΙ ΜΕΓΑΛΑΙ ΕΡΕΥΝΑΙ ΤΗΣ «ΕΡΓΑΣΙΑΣ»

Ο ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ

Ἡ γνώμη τοῦ καθηγητοῦ κ. Ν. ΕΞΑΡΧΟΠΟΥΛΟΥ,
Ἀκαδημαϊκοῦ - Πρυτάνεως τοῦ Πανημίου Ἀθηνῶν

(Τὸ ζήτημα τοῦ ἐπαγγελματικοῦ πλη-
θωρισμοῦ καὶ ἐιδικότερον τοῦ πληθωρι-
σμοῦ τῶν ἐπιστημόνων ἀποτελεῖ ἕνα ἐκ
τῶν πολυπλοκωτέρων κοινωνικῶν προβλη-
μάτων, τὰ ὁποῖα ἐνεφανίσθησαν μεταπολε-
μικῶς μὲ ἰδιαίτερον ὄλως δέυτητα. Ἡ ἀν-
τιμετώπισις τοῦ προβλήματος τούτου, τὸ
ὁποῖον ἔχει σπουδασιώτατον σημασίαν δι'
αὐτὴν τὴν σύγχρονον κοινωνικὴν τάξιν,
ἐφ' ὅσον τὸ δημιουργούμενον διαπονητικὸν
προλεταριάτον, ἀπτελεῖ πρόσφορον ἔδα-
φος διὰ τὴν καλλιέργειαν καὶ τὴν διάδο-
σιν ἰδεῶν ἀσυμβίβαστων πρὸς τὰς θεμελι-
ώδεις ἀρχάς, αἱ ὁποῖαι τὴν διέπουν,
εἶναι δυσχερεστάτη ἀπ' ἐνὸς μὲν λό-
γῳ τοῦ πολυσυνθέτου τοῦ πράγματος καὶ
ἀπ' ἑτέρου λόγῳ τῆς δυσχερείας τῆς ὁ-
ποίας γενικῶς ἐμφανίζονται τὰ κοινωνικά
προβλήματα σχετικῶς μὲ τὴν ἀνέυρεσιν
τῶν πραγματικῶν αἰτίων αὐτῶν. Καὶ τοῦτο
διότι συνδέονται πρὸς συμφέροντα κοι-
νικῶν ὁμάδων καὶ ἀτόμων, ἡ μονομερὴς
δὲ ἀντιλήψις αὐτῶν ἀποκατάληπτον ἐρευνᾶν
καὶ ἐπηρεάζει τὰ προτεινόμενα μέτρα
πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ.

Ἡ ἐρευνα κατ' ἀκολουσίαν τοῦ ζητήμα-

Τὸ πολωνικὸν πραξικόπημα δημιουρ-
γεῖ τριῶν εἰδῶν προβλήματα: Πρῶτον,
ζήτημα ζωτικώτατον διὰ τὴν Κ.Τ.Ε., διὰ
τὴν ὁποίαν ἡ προστασία τῶν μειονοτή-
των ἦτο μία ἀπὸ τὰς κυριώτερας λει-
τουργίας, χωρὶς νὰ ὑπολογίζετο ὅτι με-
ταβολὴ τοῦ κρατοῦστος συστήματος ἀ-
ναικτεῖ, κατὰ τὸ ἀρθρον 12 τῆς Συνθήκης
τοῦ 1919, συναίνεσιν τῆς πλειοψηφίας τοῦ
Συμβουλίου τῆς Κ.Τ.Ε., καὶ ὅτι συνεπῶς
ὁ κ. Μπέν, πρεσβάνων εἰς τὴν δὴλωσιν
πρεσβῆ, ἠγνόησε τὴν διάταξιν ταύτην,
παρεγνώρισε τὰ δικαιώματα τοῦ Συμβου-
λίου. Δεύτερον, ζήτημα γόντρου διὰ τὰς
Μεγάλας Δυνάμεις, Ἀγγλίαν, Γαλλίαν
καὶ Ἰταλίαν, αἱ ὁποῖαι συντηγρᾶσαν
τὴν Συνθήκην τοῦ 1919, μονοπλεύρως
ἤδη καταγγελλομένην ἀπὸ τὴν Πολωνί-
αν. Τρίτον, ζήτημα τοῦ τί θὰ πράξουν
τὰ λοιπὰ δεσμευόμενα ἀπὸ μειονοτικῶς
συνθήκας κράτη, καὶ δὴ Τσεχοσλοβακία,
Ρουμανία, Νοτιοσλαβία, Ἑλλάς καὶ Τουρ-
κία. Διότι ἐάν τυχὼν ἐκυρῶτο διὰ τῆς
ἀτιμωρησίας τὸ πολωνικὸν ἐγχείρημα,
δὲν θὰ ἦτο βεβαίως δικαίον καὶ ἀνεκτὸν
νὰ παραμείνουν δεσμευόμενα τὰ κράτη
ταῦτα. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι εἰς τὰ
ἀνακοινωθέντα περὶ τῶν ἐργασιῶν ἐν
Γενεῇ τῶν Συμβουλίων τέσων τῆς Μι-
κρᾶς ὅσον καὶ τῆς Βαλκανικῆς Συνεννε-
ήσεως, γίνεται ἀπλῶς, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζή-
τημα τῶν μειονοτήτων, ἀρίστως λόγος
περὶ «διατηρήσεως τῆς γνωστῆς στάσεως»,
τῆς ἐκδηλωθείσης κατὰ τὰς σχετικὰς συ-
ζητήσεις. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν γε-
νικεύσιν τοῦ θεσμοῦ, εἶναι φυσικὸν τὰ
πέντε κράτη νὰ εἶναι ὑπὲρ αὐτῆς. Ἀλλ'
ἀνέναντι τῆς δημιουργήσεως μεταγενε-
στέρως ἐκ τῆς πολωνικῆς χειρονομίας
καταστάσεως, ἀπέφυγαν τὰ πέντε κρά-
τη νὰ λάβουν σαφὴ στάσιν.

Τί θὰ γίνῃ τώρα; Μέχρι τῆς στιγμῆς
καθ' ἣν γράφονται αἱ παρούσαι γραφαί
δὲν ἐδόθη πρακτικώτερά συνέχεια εἰς

τὴν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Συνελεύσεως,
παρὰ τὰς πολωνικὰς ἐλπίδας, ῥητὴν κα-
ταδίκην, ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους Ἀγ-
γλίας, Γαλλίας καὶ Ἰταλίας, τῆς ἀκολου-
θηθείσης ὑπὸ τῆς Πολωνίας μεθόδου. Οἱ
αἰσιόδοξοι ἐλπίζουν ὅτι ἡ Πολωνία θὰ ὑ-
παναχωρήσῃ ἐπὶ θὰ εὐρεθῇ πρὸς τοῦτο ἐύ-
σχημος τρόπος, ἐρμηνευμένης τῆς δηλώ-
σεως τοῦ κ. Μπέν ὡς ἀφορώσης οὐχὶ αὐ-
τὴν ταύτην τὴν Συνθήκην τοῦ 1919, ἀλ-
λὰ τὰς ἐξ αὐτῆς βραδύτερον ἀπορρευσά-
σας διαδικαστικὰς περὶ προστασίας τῶν
μειονοτήτων ἀποφάσεις, ὧν δύναται νὰ
μελετηθῇ ἡ μετατροπὴ, πρὸς παρῶς ἰ-
κανοποιήσεως τινος εἰς τὴν Πολωνίαν.
Ἀλλ' αἱ ἐκ Βαρσοβίας εἰδήσεις περὶ ἐγ-
καθῶν καὶ θερμῶν ἐκδηλώσεων ἐρο-
ταζουσῶν τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς μει-
ονοτικῆς δουλείας, πεθεῖον ὅτι ἡ δηλώσις
τοῦ κ. Μπέν εἶχε πολὺ ριζικωτέρους
σκοπούς, καὶ ὅτι ἀπᾶξ ἐγένετο αὕτη, κα-
λῶς ἢ κακῶς, θὰ εἶναι δυσχερεστάτη, ἀ-
δύνατος ἴσως, διὰ τὸ πολωνικὸν γόντρον
ἢ ὑποχώρησις. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει
δὲν ἀποκλείεται ἀνάλογος ἐκπληξίς πρὸς
τὴν ἐκ Γερμανίας περυσινῇ, — ἡ ἀπο-
χώρησις τῆς Πολωνίας ἀπὸ τὴν Κ.Τ.Ε.
Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι τοῦτο δὲν θὰ λύσῃ
τὸ ἑλὸν ζήτημα, ἀφού ἀπεμένουν αἱ διε-
θνεῖς ὑποχρεώσεις τῆς Πολωνίας ἐναν-
τι τῶν Μεγάλων Δυνάμεων. Μένει νὰ
ἴδωμεν ἕως ποῦ θὰ θελήσουν νὰ φθάσουν
αὐταί.

Πάντως, ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι βαρεῖα
εἰς Γενεῇ. Ὁ ἕλεος κανεῖς ὅτι κάποι-
ος κακὸς δαίμων δημιούργει νέα ζητήμα-
τα, μολὶς, μετὰ μυρίους κόπους, διευθε-
τηθῶν τὰ παλαιά. Εἶναι φανερόν, κατέ-
πινον τοῦτο ὅτι αἱ δευτερεύουσαι προ-
σπάθειαι τῆς Συνελεύσεως, ἀνθρωπιστι-
καὶ καὶ ἄλλα, διεξάγονται μὲ μειωμέ-
νον ἐνδιαφέρον, μὲ σινοει ἀπογοητευμέ-
νην καὶ ἀφρημένην μηχανικότητα.

✱

ἀπὸ τὰς κοινωνικὰς καὶ πνευματικὰς ἀ-
νάγκας τῆς ζωῆς, εἶναι σημερινὸν μετα-
πολεμικὸν φαινόμενον διεθνές. Ὁ πλη-
θωρισμὸς οὗτος παρατηρεῖται εἰς ἑλὰς τὰ
κράτη τῆς Εὐρώπης καὶ ἐν μείζονι μέ-
τρῳ εἰς τὴν Ἀμερικὴν.

Δὲν θὰ σὺς ἀπασχολῶσιν ἀναφέρειν στα-
τιστικὰς τῶν διαφορῶν κρατῶν. Πᾶς ση-
μεῖω μόνον ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν στα-
τιστικὴν ἐν Γερμανίᾳ οἱ φοιτηταὶ εἰς τὰ
γερμανικά πανεπιστήμια ὑψήθησαν κα-
τὰ 50 %. Παρέμειναι ἀναλογίαι παρατη-
ροῦνται καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα κράτη.

Τοῦτο ἐπιτελεῖται, πλὴν ἄλλων αἰτίων,
καὶ εἰς τὰς μεταβληθείσας ἀντιλήψεις
περὶ τῆς βιοποριστικῆς ἀξίας τῶν διαφό-
ρων ἐπαγγελματιῶν. Ὅπως ε

μιν συμβαίνοντα, δύναται εύκολως νά πεισθῇ περί τούτου. Λάβετε τούς ἐπιστήμονας τούς ἐξερχομένους ἐκ τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς. Ὑπάρχουσιν ἀδιόριστοι καθηγηταί ἀριθμούμενοι κατὰ ἐκατοντάδας, τεύεσσι πτυχιούχοι τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς προερχόμενοι διὰ τὸ ἔργον τοῦ καθηγητοῦ εἰς τὰ σχολεῖα τῆς μέσης ἐκπαίδευσως, οἵτινες παραμένουσιν ἀδιόριστοι ἐλλείψει θέσεως, ὁ ἀριθμὸς δὲ αὐτῶν αὐξάνεται κατ' ἐκάστην. Τὸ αὐτὸ δὲ παρατηρεῖται καὶ εἰς τὴν θεολογικὴν καὶ φυσικομαθηματικὴν σχολήν. Κατὰ ἐκατοντάδας ἀριθμοῦνται οἱ μαθηματικοί, οἱ φυσικοί, οἱ χημικοί, οἱ θεολόγοι πτυχιούχοι, οἱ ἀναμένοντες ἐργασίαν ὡσαύτως οἱ πτυχιούχοι νομικοὶ οἱ ἀνευ ἐργασίας ἀνέρχονται εἰς χιλιάδας. Πρὸς κατάληψιν μίᾳς κενουμένης θέσεως αὐτοὶ Δημοσίου ἢ Τραπεζῆς τινὸς προστρέχουσιν ἐκατοντάδες πτυχιούχων νομικῶν, προχθὲς ἀκόμη διὰ τὴν κατάληψιν 100 θέσεων εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν προσῆλθεν, ὡς μετῴκων, καὶ μετέσχον τοῦ ἐνεργηθέντος διαγωνισμοῦ τέσσαρες χιλιάδες, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ πλείστοι πτυχιούχοι νομικοί. Ὅτι δὲ καὶ ἱατρικὴν ἔχοντες πληθυσμὸν, ἀποδεικνύουσιν οἱ στατιστικοὶ ἔρευναι τῶν ἱατρικῶν Συλλόγων.

Ὅπως ἀνωτέρω εἶπον, ὁ πληθωρισμὸς οὗτος ἐφελίσκει εἰς τὰς μεταβληθείσας ἀντιλήψεις κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον περὶ τῆς βιοποριστικῆς ἀξίας τῶν διαφόρων επαγγελμάτων. Παρ' ἡμῖν ὅμως ἐπιτείνουσιν τὸ κακὸν καὶ ἄλλα αἰτία, ἐφελιγμένα εἰς τὴν ἀτελὴ λειτουργίαν τῆς παρ' ἡμῖν κοινωνικῆς μηχανῆς καὶ ἰδίως εἰς τὴν πλημμελὲς ὀργάνωσιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ μας συστήματος. Θὰ περιερίσθω εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο σημείον.

Στερεόμεθα σχολεῖων γενικῆς μορφῆς, ἀνταποκρινόμενοι πρὸς τὰς νεωπτικῆς ἰδιορρυθμίας τῶν παίδων καὶ παρασκευαζόμενοι διὰ τὰ διάφορα ἐπαγγέλματα ὡσαύτως ἡ ἐπαγγελματικὴ μας ἐκπαίδευσις εὐρίσκειται εἰς ἐμβρύωδὴ κατὰστασιν. Ἐλάχιστοι εἰναι τὰ παρ' ἡμῖν λειτουργοῦντα ἐπαγγελματικὰ σχολεῖα, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ συμβαίνοντα εἰς ἄλλα κράτη, ὅπου ὑπάρχει δικτυὸν ἐκτετατοῦ ἐπαγγελματικῶν σχολεῖων κατωτέρων, μέσων καὶ ἀνωτέρων, τὰ ὁποῖα προπαρασκευάζουσι τοὺς νέους διὰ τὰ διάφορα ἐπαγγέλματα. Ἐνεκα δὲ τούτου οἱ παῖδες, παρ' ἡμῖν, ἀναγκάζονται νὰ τρέπονται πρὸς τὴν μόνον ὑπάρχουσαν μορφωτικὴν ὁδόν, τὴν διὰ τοῦ ἐξταξίου δημοτικοῦ σχολεῖου εἰς τὸ κλασσικὸν γυμνάσιον καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸ πανεπιστήμιον. Ἐκ τούτου δὲ ὁ πληθωρισμὸς τῶν φερομένων πρὸς τὰς ἐπιστήμας.

Οὐδένα διαφεύγει ὅτι τὰ ἐπικείμενα τοῦ φαινομένου τούτου εἶναι θλιβερά. Εἰς οὐδεμίαν ἴσως ἄλλην κοινωνίαν παρατηρεῖται τόσον ἄνισος κατανομή τῶν ἀτόμων εἰς τὰ ἐπαγγέλματα καὶ τόσον πλημμελὲς τοποθέτησις αὐτῶν, ὅσον εἰς τὴν ἡμετέραν. Ἀπλοῦν βλέμμα, ριπτόμενον εἰς τὰ συμβαίνοντα παρ' ἡμῖν, πείθει, ὅτι τυφλὴ τύχη διέπει τὰ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἐπαγγελλομένων καὶ τὰ τῆς κατανομῆς τῶν ἀτόμων εἰς αὐτά. Εἰς τὰ ἐπιστημονικὰ δὲ ἰδίως ἐπαγγέλματα συρρέει, ὡς εἴπομεν, ἀριθμὸς προσώπων, δυσανάλογος πρὸς ἀκείνους τὸν ὅποιον αἱ κοινωνικαὶ μας ἀνάγκαι ἀπαιτοῦσιν. Ἡ δὲ πολιτεία ἀπαρτὰ μεγάλη ποσὰ διὰ τὰ προπαρασκευάζει εἰς τὰ ἔργα ταῦτα πληθὺν νέων, οἵτινες ὅμως τὰ πέρατι τῆς μορφώσεώς των, ἢ μένουσιν ἄνεργοι, ἢ εὐρίσκονται

εἰς τὴν σκληρὰν ἀνάγκην ν' ἀναζητήσωσιν ἄλλο ἐπάγγελμα, διαφέρουν πολλὰς ἀπὸ ἐκείνου διὰ τὸ ὅποιον ἐδαπάνησαν πολυτιμώτατος δυνάμεις. Ἀντιθέτως δὲ ἄλλα ἔργα φθίνουσιν παρ' ἡμῖν ἐλλείψει ἀπαρτῶν ἀριθμοῦ προσώπων παρασκευαζομένων δι' αὐτά. Ὑπὸ τοιοῦτους ὅμως ὅρους ἐμποδίζεται ἡ κανονικὴ λειτουργία τῆς κοινωνικῆς ἡμῶν ζωῆς, φθείρονται καὶ ἀχρηστεύονται πολυτιμώταται δυνάμεις καὶ καθίστανται δυστοχεῖς πλείστοι νέοι, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἀποβαίνουσιν ἀληθεῖς κοινωνικοὶ παρῖαι, ἐνῶ ἦσαν ἀξιοὶ καλυτέρας τύχης.

Εἶναι πλάνη νὰ νομίζωμεν ὅτι θὰ βελτιωθῇ τὸ κακὸν τοῦτο διὰ τοῦ ἀπλοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατ' ἔτος εἰσχωμένων εἰς τὸ πανεπιστήμιον. Τὸ κακὸν τοῦτο εἶναι γενικόν, ἔχει βαθύτατος ρίζας καὶ διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται λήψιν μέτρων ριζικῶν, τὰ ὁποῖα ν' ἀναφέρωνται εἰς τὴν ἑλὴν ἐκπαιδεύσιν ἡμῶν, γενικὴν καὶ ἐπαγγελματικὴν. Θὰ ἀναφέρω κεφαλαιώδεις τὰ σπουδαιότερα. Ἐν πρώτοις, ἐπιβάλλεται τελειότερα ὀργάνωσις τῆς παρ' ἡμῖν δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως διὰ τῆς προσθήκης περισσότερων ἐτῶν φοιτήσεως εἰς τὰ ἤδη ὑπάρχοντα ἔξ καὶ ἐπὶ τῆς λειτουργίας τῶν τοιούτων δημοτικῶν σχολεῖων εἰς ἕλας τὰς γωνίας τοῦ κράτους. Ἐπιβάλλεται προσέτι ὀργάνωσις τῶν σχολείων τούτων τοιαύτη, ὥστε παρὰ τὴν γενικὴν μόρφωσιν, τὴν ὁποῖαν παρέχουσι, νὰ προπαρασκευάζωσι καὶ ἐπαγγελματικῶς εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις, δι' ὠριμένα ἔργα, ὡς λόγου χάριν διὰ τὸ γεωργικὸν ἐπάγγελμα, διὰ τὰ κατώτερα βιοτεχνικὰ ἐπαγγέλματα, ἰδίᾳ δὲ ἐμπορικὰ ἔργα. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θ' ἀπορροφῶνται χιλιάδες ἀπόφοιτοι τοῦ δημοτικοῦ σχολεῖου διὰ τὰ ἐπαγγέλματα ταῦτα καὶ δὲν θὰ εὐρίσκωνται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀναζητήσωσιν ἐξασφάλισιν τοῦ μέλλοντός των διὰ τῆς φοιτήσεως εἰς τὸ γυμνάσιον καὶ τὸ πανεπιστήμιον.

Ἀναγκασία εἶναι προσέτι κατάργησις περιορισμένου ἀριθμοῦ γυμνασίων ἀτροφικῶν ἢ λειτουργικῶν εἰς περιεχῆς, εἰς τὰς ὁποίας ἐνδείκνυται ἡ ὑπαρξὶς ἄλλων σχολείων.

Ἄλλα μέτρα πρὸς περιστολὴν τοῦ κακοῦ προτείνωμεν τὰ ἑξῆς:

Ὁ πρῶτος τοῦ Ἑθνικοῦ Μετασίου Πολυτεχνείου καθηγητῆς κ. Α. Πρωτοπαπαδάκης, ἐρωτήθεὶς ὑπὸ συντάκτου τῆς «Ἑργασίας» ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω ζητήματος, ἀπάντησεν ὡς ἑξῆς:

«Ζήτημα πληθωρισμοῦ τεχνικῶν ἐπιστημῶν δὲν ἐξεδηλώθη εἰσέτι, οὔτε νομῶν, οὔτε δυνάμει νὰ προκύβῃ εἰς τὸ μέλλον, δεδομένου ὅτι ἐνδεχόμενα εἰς μίαν περίοδον γενικῆς μηχανοποιήσεως τῶν πάντων. Ἰσως μάλιστα εἰς τὸ μέλλον προκύβῃ καὶ ἐλλείψις τεχνικῶν.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὑφίσταται ζήτημα πληθωρισμοῦ διὰ τοὺς χημικοὺς, τοῦτο ὅμως προέρχεται ἐκ τῆς καθυστέρησεως

Τὸ β' ἄρθρον τοῦ κ. Θ. Π. Ρηγοπούλου διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῶν φυλακῶν ἀναβάλλεται διὰ τὸ προσεχὲς τεύχος.

Μετατροπὴ γυμνασίων τινῶν τύπου κλασσικοῦ εἰς πρακτικὰ λύκεια.

Ἰδρύσας ὅσα τὸ δυνατόν πυκνότερου δικτύου ἐπαγγελματικῶν σχολῶν, μέσων καὶ κατωτέρων.

Ἀπαγόρευσις τοῦ νὰ λειτουργῶσι πλείονα τμήματα τῆς αὐτῆς τάξεως εἰς ἓν γυμνάσιον, διότι κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ὁ ἀριθμὸς τῶν γυμνασίων δύναται ν' αὐξάνη μέχρις ἀπροσδιορίστου ὁρίου.

Περιορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν ἐκάστης τάξεως τοῦ γυμνασίου.

Τέλος δέ, μέτρον συντελεστικὸν πρὸς περιστολὴν τοῦ κακοῦ εἶναι καὶ ἡ εἰσαγωγὴ συστήματος εἰσιτηρίων ἐξετάσεων εἰς τὸ πανεπιστήμιον, αὐστηρτέρου καὶ ἐπιστημονικωτέρου.

Αἱ μέχρι τοῦδε γινόμεναι ἐξετάσεις ἐστηρίζοντο ἐπὶ συστήματος πεπαλαιωμένου, τὸ ὅποιον ἐξήρτα τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἐξεταζομένων ἀπὸ τυχαίων αἰτίων. Ἀντὶ τούτου, πρέπει σύστημα ἐπιλογῆς διὰ τὸ πανεπιστήμιον λεπτόν, ἐπιστημονικὸν καὶ ὅπου νὰ κατορθῇ νὰ ἐξευρίσκη τοὺς πράγματι ικανοὺς δι' ἀνωτέρας σπουδῆς.

Εἶναι ἀνάγκη ἰδίως νὰ συνδυασθῶσι μετὰ τῶν συνήθων ἐξετάσεων γνώσεων καὶ ἐξετάσεις ψυχολογικαί, διαπιστοῦσαι τὴν ὑπαρξὴν τῶν ἀπαιτούμενων ἀνωτέρων νοητικῶν δεξιοτήτων διὰ τὰς ἐπιστημονικὰς σπουδῆς.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὸ νέον διάταγμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ διενεργηθῶσιν ἐφέτος αἱ εἰσιτήριαι ἐξετάσεις εἰς τὸ πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν, εἰσάγει τρόπον τελειότερον τοῦ ἐφαρμοζομένου πρότερον. Πάντως ὅμως, ἐλλείπει καὶ ἀπὸ τοῦ διατάγματος τούτου τὸ μέτρον τῶν ψυχολογικῶν ἐξετάσεων, τὸ ὅποιον ἄλλως τε ἀπαιτεῖται καὶ μεγάλην προπαρασκευὴν καὶ ψυχολογικῶς μεμορφωμένους ἐξεταστές.

Ὅταν τὰ μέτρα ταῦτα ἐφαρμοσθῶσι παρ' ἡμῖν λελογισμένως, καὶ ἡ ὁρὴ κατανόη τῶν ἀτόμων εἰς τὰ διάφορα ἐπαγγέλματα θὰ ἐξασφαλισθῇ καὶ θὰ παύσῃ τὸ κακὸν νὰ εἰσάγονται πρὸς σπουδὴν τῶν ἐπιστημῶν κλητοὶ καὶ ἀκλητοί.

Ν. ΕΞΑΡΧΟΠΟΥΛΟΣ

Πρῶτος τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Τακτικὸς καθηγητῆς τῆς Παιδαγωγικῆς. Μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

Η ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΠΡΥΤΑΝΕΩΣ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

τῆς χώρας εἰς τὰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις. Τὸ Ἑθνικὸν Μετασίου Πολυτεχνεῖον δέχεται κατ' ἔτος, κατόπιν αὐστηρῶν ἐξετάσεων, περὶ τοὺς 70-80 σπουδαστὰς ἐν συνόλῳ, ὅσους δηλαδὴ δύναται νὰ μορφώσῃ ἐπαρκῶς. Εἰς τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν δέον νὰ προστεθῶσιν καὶ οἱ σπουδάζοντες εἰς τὰ ἐξωτερικὰ καὶ ἐρχόμενοι ἐν Ἑλλάδι μετὰ τὴν ἀπεπαύσιν τῶν σπουδῶν τῶν πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἄλλοι τόσοι περίπου.

Πρὸς περιορισμὸν τῶν ἐπιστημῶν ἄλλων ἐπιστημῶν νομίζω ὅτι τὸ γαλλικὸν ἐκπαιδευτικὸν σύστημα τοῦ baccalauréat εἶναι τὸ ἄριστον καὶ θὰ ἴδυντο νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ παρ' ἡμῖν μὲ πολλὰ καλὰ αποτελέσματα.

Α. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΔΑΚΗΣ
Πρῶτος τοῦ Μετασίου Πολυτεχνείου

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΙ ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

Τοῦ κ. ΓΕΩΡΓ. Α. ΦΑΡΜΑΚΙΔΗ

Β'.

Προσπάθειαν βαθυτέρας καὶ ἐπιστημονικωτέρας ἐρεύνης τοῦ θέματος ἀποτελεῖ ἡ περὶ πολιτικῶν κομμάτων διδασκαλία τοῦ Μπλούντλι (Johan Caspar Bluntschli, *Politikals Wissenschaft—Lehre vom modernen Staat*, 1876).

Ὁ Μπλούντλι ἦτο καθηγητῆς τῆς πολιτειολογίας ἀρχικῶς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Ζυρίχης, ἔθθα ἐξαχρεῖσθαι μετὰ τὸν ἀνωτέρω Rohmer, ἀκολουθῶν δὲ ἐν Μονάχῳ καὶ Χαϊδελβέργῃ. Ἐκτὸς τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς διδασκαλίας, ἀνεμίσθη ἐνεργῶς καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν, ἐν Ζυρίχῃ ὡς ἀρχηγὸς τοῦ συντηρητικοῦ ἀστικού κόμματος, ἐν Γερμανίᾳ ὡς συνιδρυτῆς τοῦ φιλελευθέρου συντηρητικοῦ κόμματος τοῦ κέντρου, ἀκολουθῶν δὲ ὡς βουλευτῆς τοῦ ἐθνικὸφρονος φιλελευθέρου κόμματος. Ὁ Μπλούντλι διακρίνει τὴν πολιτικὴν ἐπιστήμην ἀπὸ τῆς πολιτικῆς τέχνης. Ἐνῶ ἡ τελευταία δέον νὰ ἔχη πρὸ ὀφθαλμῶν ὀρισμένους ἀντικειμενικοὺς ἐξωτερικοὺς σκοποὺς, τὴν ἐπιτελεῖ τῶν ἐνδογενῶν ἐπιδιώκει, ἡ πολιτικὴ ὡς ἐπιστήμη (politikals Staatswissenschaft) ἔχει κατ' αὐτὸν ὡς μόνον σκοπὸν τὴν ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας. Ἐν τούτοις, καὶ τούτου αἱ θεωρητικαὶ ἀναπτύξεις δὲν εἶναι ἀπληλαγμένα τῆς ἐπιδράσεως τῶν προσωπικῶν αὐτοῦ πολιτικῶν συμπεριφορῶν καὶ ἀντιλήψεων, τὴν δὲ ἐρευνᾶν περὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀληθείας προσπαθεῖ ὁ δὲ τὸν συμβιβάζει πρὸς τὰ προσωπικὰ αὐτοῦ φιλελευθέρων καὶ ἐθνικιστικὰ ἰδεώδη.

Ὁ Μπλούντλι θεωρεῖ τὰ πολιτικὰ κόμματα ὡς φυσικὸν ἀποτέλεσμα τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας καὶ ὡς ἀπαραίτητον ὄργανον τοῦ ὅμιου πολιτικοῦ βίου τῶν ἐθνῶν. Ταῦτα τοιῶν ἐπιδιώκει ν' ἀντιδράσῃ κατὰ τῶν κρατουσῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἱδῶν, ὅτι τὰ πολιτικὰ κόμματα εἶναι βλαβερά ἐκδηλώσεις τοῦ κοινωνικοῦ καὶ πολιτικοῦ βίου, σημαίνοντες τὴν διάλυσιν καὶ διάσπασιν τῆς ἐνείας ἐθνικῆς συνειδήσεως. Διακρίνει ὅμως μεταξὺ κομμάτων καὶ φατριῶν. Καὶ τὰ μὲν κόμματα θεωρεῖ ὡς μέρη καὶ τμήματα ἐνὸς ἀνωτέρου συνόλου, ἥτοι τοῦ κράτους καὶ τοῦ ἔθνους, καὶ χαρακτηρίζει ταῦτα ὡς ἀφελίμα, τὰς δὲ ὁμάδας ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι τοποθετοῦν τὰ κομματικὰ τῶν συμφέροντα ὑπεράνω τῶν συμφερόντων τοῦ κρατικοῦ συνόλου καὶ ἀντὶ νὰ ὑπηρετήσωσιν τὸ κράτος ἐπιδιώκουν νὰ θέσωσιν αὐτὸ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἰδίων τῶν συμφερόντων, ὀνομάζει φατρίαν καὶ, φυσικὰ, στυγματίζει ταύτας ὡς ἐπιβλαβεῖς εἰς τὸ ἀνώτερον σύνολον τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ ἔθνους. Ἀπὸ τῆς ὑπόθεσεως ταύτης εἶναι εὐνόητον ὅτι τὰ διάφορα ταξικά κόμματα δέον νὰ λογισθῶσιν οὐχὶ ὡς κόμματα, ἀλλ' ὡς ἐπιβλαβεῖς καὶ ἐξοβελισταὶ ἐκ τῆς πολιτικῆς ζωῆς φατρίαι.

Ἐκ τούτων ὅμως καταφαίνεται ἡ ἐπιδράσις τῶν προσωπικῶν τοῦ προτιμήσεων ἐπὶ τῶν πολιτικῶν τοῦ θεωριῶν. Διότι καὶ αἱ οὐτὼ παρ' αὐτῶν ὡς «φατρίαι» χαρακτηρίζονται ὁμάδες, δὲν παύουν ἀντικειμενικῶς, ἀποτελοῦσαι κόμματα ὑπὸ τὴν κοινὴν τοῦ ὅρου ἔννοιαν, ἥτοι ὁμάδας λαοῦ, ἐπιφυλασσῶν τὴν κατάληψιν τῆς ἐξουσίας

καὶ τὴν συμπετοχὴν εἰς τὴν διακυβέρνησιν τοῦ κράτους.

Ὁ Μπλούντλι διακρίνει τὰ ἀκόλουθα εἶδη κομμάτων:

1. Κόμματα πολιτικοθησκευτικά. Ταῦτα ἐκυριάρχουν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ζωῆς τῶν ἐθνῶν κατὰ τὸν Μεσαίωνα, προκαλοῦντα διὰ τοῦ πνεύματος μισαλλοδοξίας τὸ ὅποιον ὑπεξέκαον, βαθεῖαν θόλωσιν τοῦ πολιτικοῦ πνεύματος καὶ νοσηρότητα τοῦ πολιτικοῦ βίου τῶν λαῶν.

2. Κόμματα βασιζόμενα ἐπὶ τῆς διακρίσεως μεταξὺ χωρῶν, ἔθνων καὶ φυλῶν (Stämme). Τὰ κόμματα ταῦτα ὁ Μπλούντλι, ὡς Γερμανὸς ἐθνικὸφρων, θεωρεῖ ὡς οὐχὶ ὀλιγώτερον ἐπιβλαβῆ τῶν κομμάτων τοῦ πρώτου τύπου, τὰ ὁποῖα εὐνόητον εἶναι ὅτι καταδικάζει συνεπεία τῶν ἐν τῷ θρησκευτικῷ πεδίῳ φιλελευθέρων τοῦ ἀντιλήψεων. Τὰ «χωριστικά» ταῦτα κόμματα εἶναι, λέγει, ἐπικίνδυνα διὰ τὴν ἐνότητά τοῦ κράτους, ὡς ἀποδεικνύουν οἱ ἐν τῇ Ἀυστροουγγρικῇ μοναρχίᾳ ἀγῶνες μεταξὺ τῶν διαφόρων τῆς μοναρχίας ταύτης ἐθνότητων.

3. Κόμματα τάξεων. Ταῦτα δὲν ἀπειλοῦν, ὅπως τὰ ἀμέσως ἀνωτέρω, τὴν ἐνότητα τοῦ κράτους, πάντως ὅμως προκαλοῦν κατακερματισμὸν τοῦ λαοῦ. Παραδείγματα, κομμάτων τοῦ τύπου τούτου λαμβάνει ὁ Μπλούντλι, ὡς ἐκ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἔζησε, μόνον ἐκ τοῦ μεσαιωνικοῦ πολιτικοῦ βίου, ἥτοι τὸν κληρὸν, τοὺς εὐγενεῖς καὶ τὴν τάξιν τῶν ἀστών.

4. Κόμματα συνταγματικά (Verfassungsparteien) διακρινόμενα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διαφόρων πολιτικῶν μορφῶν καὶ συνταγματικῶν μορφῶν, τὰς ὁποίας ἀσπάζονται καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ὁποίων ἐπιδιώκουν (π.χ. μοναρχικὰ καὶ δημοκρατικά). Τὰ κόμματα ταῦτα, λέγει, σημαίνουν προδόν τινι, καὶ τοῦτο διότι στηρίζονται ἐπὶ «πολιτικῶν» ἀρχῶν, ἐν τούτοις ὅμως ἔχον προσηρῶν χαρακτηρισμὸν, διότι ἡ διαρκεία αὐτῶν περιορίζεται ἀπὸ τὴν ζωὴν καὶ τὴν διάρκειαν τῶν ἐν λόγῳ ἐπιδιώσεων. Ἡτοὶ ζῶν μέχρις ὅς ἐπὶ τῇ παρ' αὐτῶν ζητούμεν πολιτικῇ μεταβολῇ.

5. Κόμματα κυβερνητικά καὶ ἀντιπολιτεύσεως. Κόμματα, παρατηρεῖ ὁ συγγραφεὺς, ἐπὶ μακρὸν παραμένον εἰς τὴν κυβερνήσιν ἔχει τῶν πρὸς τὴν πολιτικὴν διαφθοράν.

Πάντα τὰ κόμματα τῶν ἀνωτέρω τύπων, λέγει ὁ Β., μετέχουν κατὰ τὸ μέλλον καὶ ἡττον τῆς φύσεως τῶν φατριῶν πάντως δὲ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῶν ὡς καθαρῶς πολιτικὸν ὄργανισμὸν. Τὰ καθαρῶς πολιτικά κόμματα δὲν διακρίνονται ἀπ' ἄλλων ἐκ θρησκευτικῶν, ταξικῶν, πολιτικῶν ἢ κυβερνητικῶν διαφορῶν, ἀλλὰ μόνον ἐκ θεμελιωδῶν πολιτικῶν ἀρχῶν. Εἶναι δὲ ἐνταῦθα ἡ ἔννοια τοῦ ὅρου πολιτικά ἀρχαὶ καθαρῶς τελεολογικαὶ καὶ ἰδεολογικαὶ: σημαίνει ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἀφελεῖ τὸ κράτος ὡς σύνολον καὶ δύναται νὰ ὁδηγήσῃ εἰς τὸ κοινὸν ἀγαθὸν καὶ τὴν γενικὴν εὐημερίαν.

Ποῖα, λοιπόν, εἶναι τὰ «καθαρῶς πολιτικά» κόμματα; Ὡς τοιαῦτα θεωρεῖ ὁ Β., παραλαμβάνων καὶ ἀποδεχόμενος τὴν θε-

ωρίαν τοῦ Rohmer, τὰ βασιζόμενα ἐπὶ μιᾷ τῶν τεσσάρων πολιτικῶν ἀρχῶν τοῦ ραδικαλισμοῦ, τοῦ φιλελευθερισμοῦ, τοῦ συντηρητισμοῦ καὶ τοῦ ἀπολυταρχισμοῦ. Ἐν τούτοις, παρατηρεῖ, οὐδαμοῦ ἀνευρίσκειται κόμμα ἐνὸς ἐκ τῶν τύπων τούτων ἐν ἀπολύτῳ καθαρότητι. Παντοῦ παρατηρεῖται συνάντησις διαφόρων στοιχείων, χωρὶς ὅμως ἐκ τούτου νὰ συσκοτίζονται τὰ ὑπερέχοντα ἐν τῷ κόμματι καὶ καθορίζοντα τὴν μορφήν αὐτοῦ χαρακτηριστικά.

Ἐκ τῶν τεσσάρων τούτων τύπων ὁ Β. παρέχει τὴν προτίμησίν του εἰς τὸν φιλελευθερισμὸν καὶ κατὰ δεύτερον λόγον εἰς τὸν συντηρητισμὸν, ἀπορρίπτων τὸν ραδικαλισμὸν καὶ τὴν ἀπολυταρχίαν.

Τὴν προτίμησιν ταύτην παρατηροῦμεν καὶ παρὰ τῷ Rohmer. Ἐνῶ ὅμως οὗτος περιορίζεται εἰς τὴν παραβολὴν τῶν τεσσάρων τύπων τῶν πολιτικῶν ἰδεολογιῶν πρὸς τὰς 4 περιόδους τοῦ φυσικοῦ ἀνθρωπίνου βίου, ὁ Β. ἐπεκτείνει τὴν ἀναλογίαν ταύτην καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐθνῶν καὶ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ κατασκευάζει τοιοῦτοτρόπως θεμελιώδες, κατ' αὐτόν, φιλοσοφικοῖστορικὸν δόγμα. Ἐκ τῶν οἰκονομικῶν τῶν Εὐρώπῃ ἐθνῶν, λέγει, ῥέπουσιν ἄλλα μὲν πρὸς τὸν ραδικαλισμὸν, ἄλλα δὲ πρὸς τὸν ἀπολυταρχισμὸν καὶ ἄλλα πρὸς τὸν συντηρητισμὸν καὶ τὸν φιλελευθερισμὸν. Ρίζοσπαστα εἶναι οἱ Γάλλοι, τὸ ἀπολυταρχικὸν δὲ σύστημα προσήκει εἰς τὸν ρωσσικὸν ἔθνον. Αἱ δύο ἄλλαι ἰδεολογίαι ὅμως ἐπὶ τῶν προφωροῦν ἑαδῶν ἀντιστρέφουσιν μόνον εἰς τὰς γερμανικὰς φυλάς. Καὶ οἱ μὲν Ἀγγλοὶ εἶναι συντηρητικοί, τὸ δὲ γερμανικὸν πνεῦμα καὶ τὰ γερμανικὰ ἰδεώδη εἶναι προφανῶς φιλελευθέρων. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Β. ἔθεσε τὴν θεωρίαν τοῦ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ γερμανικοῦ πατριωτισμοῦ καὶ ἐθνικοῦ ἰδεώδους, συντελέσας καὶ οὗτος εἰς τὴν ἀναπτύξιν τῶν γνωστῶν ἰδεῶν, αἵτινες ἐκράτουν ἐν Γερμανίᾳ κατὰ τὴν προπολεμικὴν περίοδον περὶ τῆς ὑπεροχῆς τῆς γερμανικῆς φυλῆς ἐναντὶ τῆς γηρασκούσης Γαλλίας καὶ τοῦ μὴτο διαβάλλοντος τὸν οὐδὸν τῆς ἀνδρικής ἡλικίας ρωσσικοῦ ἔθνους. Ὡς γνωστὸν δὲ λείψανον τῶν ἰδεῶν τούτων εὐρίσκουμεν εἰς ἐνῆς φιλοσοφικοῖστορικὰς συλλήψεις αἱ τῶν σημερινῶν ἔτι χρόνων. (F. Tönnies, O. Spengler).

Αἱ ἀνω θεωρίαι, τῶν ὁποίων τὸ ἐσφαλμένον εἶναι καὶ ἐκ πρώτης ὀψεως φανερόν, μαρτυροῦν πόσον εἶναι ἀνοφελες ν' ἀναζητῶμεν τὴν αἰτίαν τῶν μεταξὺ τῶν πολιτικῶν κομμάτων διαφορῶν εἰς ὀρισμένους καὶ σταθερούς διῆθεν φιλοσοφικούς ἀρχάς. Πόσον ὀλίγον σταθερὰ εἶναι αἱ ἀρχαὶ αὗται, ἀποδεικνύει ἡ νεώτερα ἐξέλιξις καὶ ἰδίᾳ ἡ ἐμφάνισις τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ἀφ' ἑτέρου ἡ ἀτυχὴς παραβολὴ τῶν πολιτικῶν κομμάτων πρὸς τὰς διαφόρους περιόδους το

γραφές δεικνύει καταγωγή, άσπα-
σθέντος όμως την χριστιανικήν θρησκείαν
(1802—1861).

Οδτος αντιπροσωπεύει τόν ρωμαντικόν
γερμανικόν συντηρητισμόν. Είς τὸ ἔργον
του: **Die gegenwertigen Parteien in
Staat und Kirche, Berlin 1863**, ὁμολογεῖ
ὅτι δὲν τὸν ἐνδιαφέρει ἡ ἔρευνα τοῦ τί πράγ-
ματι ὑπάρχει, πῶς ἡ κοινωνία εἶναι συγ-
κεκροτημένη πολιτικοκομματικῶς, ἀλλὰ
πῶς πρέπει νὰ εἶναι αὕτη, ποῖα ἡ ἀλήθεια
περὶ τῶν κομμάτων καὶ ποῖα τὰ πραγ-
ματικά καθήκοντα τῆς ἐποχῆς, ἀπὸ τῆς
ἀπόψεως ταύτης. Εἶναι, λοιπόν, καὶ τούτου
ἡ θεωρία τελεολογική, ἀλλὰ τοῦλάχιστον
φανερῶς καὶ δεδηλωμένως. Ὁ Stahl ἦτο
διαμαρτυρούμενος φανατικὸς ὡς νεοφω-
τιστὸς, καὶ ὡς καθηγητὴς τῆς πολιτειολογί-
ας καὶ τῆς φιλοσοφίας τοῦ δικαίου ὁπα-
δὸς τοῦ συστήματος τῆς ἰσχυρᾶς πολιτι-
κῆς αὐθεντίας.

Αἱ θεωρίαι αὐτοῦ, ἀναπτυχθεῖσαι ὑπὸ
τὴν ἐπίδρασιν τῆς φιλοσοφίας τοῦ Ἑγέ-
λου, ἰδίως ὅμως τοῦ Schelling, κύριον σκο-
πὸν εἶχον ν' ἀποδείξουν τὸν ὀργανικὸν
σύνδεσμον τὸν ὑπάρχοντα μεταξὺ κρά-
τους καὶ ἐκκλησίας. Ἡ πολιτικὴ ἔξουσία,
λέγει, τότε μόνον ἔχει ἠθικὴν δικαιοσύνην,
ὅταν ἀσκήτῃ ἐν συμφωνίᾳ πρὸς τὴν
θεῖαν τάξιν, τὴν ὁποίαν ἀντιπροσωπεύει ἡ
ἐκκλησία ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀπὸ ταύτης δὲ τῆς
προϋποθέσεως ἀναχωρῶν, διαίρει τὰ πολι-
τικά κομμάτια εἰς δύο ομάδας: εἰς κόμ-
ματα τῆς νομιμότητος καὶ κόμματα ἐπανασ-
τατικά. Διὰ τοῦ ὅρου ὅμως «ἐπανάστα-
σις» ἐννοεῖται οὐχ ὅτι κοινῶς διὰ τῆς λέ-
ξεως ἐννοεῖται, ἀλλὰ τὸ πολιτικὸν σύστη-
μα, καθ' ὃ ἡ σχέση τῆς πολιτικῆς δυνά-
μεως μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἀνατρέφεται
κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε αἱ ἀρχαὶ καὶ
ὁ νόμος δὲν ἴστανται ὑπεράνω τῶν ἀνθρώ-
πων, ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι ἴστανται ὑπεράνω
τοῦ νόμου καὶ τῶν ἀρχῶν. Διὰ τῆς ἐπα-
ναστάσεως δημιουργεῖται κατὰστασις πο-
λιτικῆς κυριαρχίας τοῦ λαοῦ, ἥτις ὅμως
σημαίνει ἐκτροχιασμόν τῆς ἀνθρωπίνης
κοινωνίας ἀπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τεθειμέ-
νης ἱεραρχικῆς τάξεως (βασιλεῖς καὶ ἡ-
γεμόνες ἐλέφ Θεοῦ!). Ἐδημιουργήθη δὲ
ἡ νοσηρὰ αὕτη κατὰστασις ὑπὸ τῆς γαλι-
κῆς ἐπαναστάσεως καὶ τοῦ ὀρθολογισμοῦ
τοῦ 18ου αἰῶνος. Συνεπῶς οἱ αἰσθητικὴ
πολιτικὴ ὀργάνωσις, στριζομένη ἐπὶ τῶν
ἀρχῶν τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ἀπο-
τελεῖ, κατὰ τὸν Stahl, ἐπανάστασιν. Κατὰ
τοιαῦτα, καὶ φιλελεύθερα, δημοκρατικά, ἐ-
παναστατικά-φιλελεύθερα καὶ τὸ σοσιαλι-
στικά κομμάτια εἶναι ὀργανώσεις ἐπανα-
στατικά. Ὡς κομμάτια νομιμότητος (legiti-
mitäts Parteien) θεωρεῖ πᾶσαν πολιτι-
κὴν κατεστῆσαν ἀναγνωρίζουσαν τὴν ὑ-
πάτην θεῖαν τάξιν ὡς ὑπερκειμένην τῆς
θελήσεως τοῦ λαοῦ. Τοιαῦτα κομμάτια εἶ-
ναι, κατ' αὐτόν, τὸ ἀγγλικὸν κόμμα τῶν
Τόρεων, οἱ Γάλλοι «νομιμόφρονες», τὰ μο-
ναρχικά κομμάτια καὶ ἐκ τῶν συνταγμα-
τικῶν ἐκείνα, τὰ ὁποῖα ἀναγνωρίζουν τὴν
ἀρχὴν τῆς παρὰ τοῦ μονάρχου παραχωρή-
σεως τοῦ συντάγματος (oktroierte Verfas-
sungen) καὶ ὅχι τὴν ἀρχὴν τοῦ μεταξὺ μο-
νάρχου καὶ λαοῦ συμβολαίου. Ἰδιαίτερος
δὲ ἀναφέρει ὁ συγγραφεὺς ὁδτος τὴν πε-
ρὶ τὸν K. L. Haller κατ' ἐκείνου τοῦ χρό-
νου συγκροτηθεῖσαν ἐν Γερμανίᾳ ομάδα,
ἐκπροσωποῦσαν τὴν ἀκραὴ ἀντιθεσιν
καὶ ἀξιοῦσαν ἐντονότερον ἀνάμειν τῆς
κληρονομικῆς εὐγενείας εἰς τὴν πολιτικὴν
ζωὴν, καταδικάζουσαν δὲ ἀδυσλόγητος
τὴν «ἐπανάστασιν».

Νομιμότης καὶ ἐπανάστασις εἶναι κατὰ
τὸν Stahl ἀρχαὶ μὴ συμβιβάζμεναι πρὸς
ἀλλήλας, ἀλληλοσπασκόμεναι. Οὐχ ἡ

τὸν ἀναγνωρίζων τὴν ὀρθότητα αἰτημάτων
τῶν τῆς «ἐπαναστάσεως», ἥτοι τῆς νέας
μεταπαραστατικῆς ἐυρωπαϊκῆς κοινωνίας,
θεωρεῖ ὡς ἐπισημονικὸν τοῦ καθήκον νὰ
ὑποδείξῃ τὴν ἀποδοχὴν, ἐντὸς τῶν ὑπὸ τῆς
νομιμότητος χαρᾶσσομένων ὁρίων, τῶν ἐν
λόγῳ αἰτημάτων, ἐφ' ὅσον ἀνταποκρίνον-
ται πρὸς τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας τῆς
νέας ἐποχῆς.

Ἐκτὸς τῆς περὶ πολιτικῶν κομμάτων θε-
ωρίας, ὁ Stahl διετύπωσε καὶ τοιαύτην πε-
ρὶ τῶν θρησκευτικῶν ἡ ἐκκλησιαστικῶν,
ὡς λέγει, κομμάτων, τὰ ὁποῖα διακρίνει
εἰς κόμματα πίστεως καὶ κόμματα ἀπι-
στίας. Καὶ κόμματα μὲν πίστεως εἶναι κυ-
ρίως τὰ χριστιανικά, κόμματα δὲ ἀπιστίας
ἀποτελοῦν οἱ ὀρθολογισταί, οἱ θεῖσταί, οἱ
πανθεῖσταί καὶ οἱ ἀθεῖσταί.

Ἀξιοσημειώτως εἶναι καὶ ἡ προσπάθεια
τοῦ συντηρητικοῦ ἄμα καὶ διαμαρτυρομέ-
νου Stahl, ὅπως συμβιβάζῃ τὴν πολεμικὴν
τοῦ κατὰ τῆς «ἐπαναστάσεως» ἐν τῇ πολι-
τικῇ πεδίῳ πρὸς τὴν ἰδιότητά του ὡς ὀ-
παδὸς τῆς Μεταρρυθμίσεως, ἥτις, ὡς γνω-
στὸν παραλληλίζεται συνήθως πρὸς τὴν
πολιτικὴν ἐπανάστασιν. Πρὸς τοῦτο κατα-
σκευάζει ἰδίαν φιλοσοφικοιστορικὴν κο-
σμοθεσίαν περὶ «προόδου πρὸς τὴν ἐλευ-
θερίαν». Εἶναι, λέγει, ἀληθὲς ὅτι ἀποστολὴ
τοῦ 19ου αἰῶνος εἶναι ἡ προώθησις τοῦ
σπουδαιοτάτου ἐγῶς του. Ἐσώτατον ὅμως
ἐγῶς τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι, ὡς ὑποθέ-
τουν οἱ ὀπαδοὶ τῆς ἐπαναστάσεως, ἡ ἀπο-
μικτότης του, ἀλλ' ἡ ἠθικὴ τὸν ὑπερ-
βῶν, διὰ τῆς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος συνδέεται πρὸς
τὸν ἠθικὸν κόσμον καὶ τὸν δημιουργόν
του, τὸν Θεόν. Τελικὸς σκοπὸς τῆς Μεταρ-
ρυθμίσεως δὲν ἦτο ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν
ἀτόμων ἀπὸ τῆς αὐθεντίας καὶ τῆς θρησκείας
ἐν γένει, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ αὐθεντίας τυ-
χαίας καὶ αὐθαρέτους (τὴν αὐθεντίαν τοῦ
Πάπα) καὶ ἡ ὑποταγὴ τῶν εἰς τὴν μὴν
ἀληθὴ αὐθεντίαν τῆς Γραφῆς. Ἀκριβῶς δὲ
ἡ αὕτη ἐννοία πρέπει ν' ἀποδοθῇ καὶ εἰς
τὴν κίνησιν πρὸς ἀπόκτησιν πολιτικῆς ἐ-
λευθερίας. Σκοπὸς τῆς κινήσεως ταύτης
δὲν εἶναι ἡ κατάργησις πάσης οἰασθήσεως
αὐθεντίας, ἥτοι ἡ ἀναρχία, ἀλλὰ μόνον ἡ
ἀνατροπὴ τῶν τυχαίων καὶ αὐθαρέτων αὐ-
θεντιῶν. Ἡ ἐπιδοκιμαζομένη μεταβολὴ δὲν
εἶναι ἐξ ἡῶν ἀσκοπὸν τὴν εἰσαγωγὴν
τῆς κυριαρχίας τῶν ἀτόμων ἐπὶ ἀκόμῃ καὶ
τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ τὴν σύστασιν ἐνὸς κρά-
τους, στριζομένου ἐπὶ τῶν κατὰ συμφέ-
ροντα ὀργανωμένων κοινωνικῶν τάξεων.
Ἡ λαϊκὴ ἀντιπροσωπεία δὲν ν' ἀπορρῇ
ἀντιμέτωπος τοῦ κυριάρχου μονάρχου, ἀλ-
λὰ νὰ γίνετα βοηθὸς αὐτοῦ καὶ καὶ νυμπαρ-
σάτης. Κράτος τοιοῦτο θ' ἀπετέλει ἀλη-
θῆς καὶ ἐννόμου τοιαύτης τῆς ἠθικῆς τά-
ξεως καὶ ἐξέφαινον μέχρι τοῦ Θεοῦ.

Τοιοῦτοτρόπος ὁ Stahl καταλήγει εἰς
τὴν γνώμην ὅτι φυσικὴ βία εἰς τὴν
τῆς κατὰ κομμάτια διαίρεσεως εἶναι αἱ τά-
σεις καὶ τὰ συμφέροντα αὐτῶν, ὅπως ὡς
πορευὸς ἐκάστου κομμάτιος εἶναι ὡρι-
σμένη τάξις. Διαπιστοῖ δὲ ὅτι ὁ πορευὸς
τοῦ φιλελευθερισμοῦ τῆς ἐποχῆς τοῦ εἶναι
μεσαιωνικὴν ἐννοίαν τοῦ χρόνου, ἥτοι ἡ ἐυ-
γῆς τάξις τῶν ἀσπὸν (οὐχ ἡ μεσαιωνικὴ
τάξις, ὡς ἐννοοῦμεν αὐτὴν σήμερον). Δι' αὐ-
τοῦ δὲ καὶ ὑπὸ τὸ κράτος, τοῦ φιλελευθερι-
σμοῦ ἡ ἀρχὴ τῆς κυριαρχίας τοῦ λαοῦ ἐ-
στὶ μόνον ἐννοία τοῦ μονάρχου καὶ τῶν εὐ-
γενῶν, οὐχ ὅτι καὶ ἐννοία τῶν πλουσίων ἀ-
σπὸν, εἰς χεῖρας τῶν ὀπίωον συνεκτεν-
τῶν.

Θη πράγματι πᾶσα κρατικὴ δύναμις καὶ
κυριαρχία. Τὸ σύστημα τοῦτο, ἐπιλέγει,
οὐδὲν ἄλλο ἀποτελεῖ ἐμὴ ἐγκαθίδρυσιν
τῆς μεταξὺ πλουσίων καὶ πτωχῶν ἀνισό-
τητος, ἥτις ὀφείλεται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ
laissez faire, τὴν τόσο ἀντίθετον ὡς ἐκ-
τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ποδὸς τὴν ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ τεθειμένην τάξιν. Ὁ δὲ ὀρθολογι-
σμός καὶ φιλελευθερισμός δὲν εἶναι κατὰ
τὸν Stahl φυσικὴ συνέχεια τῆς Μεταρρυ-
μίσεως, ὡς ἰσχυρίζονται ἄλλοι, ἀλλὰ κα-
τάπτωσις αὐτῆς καὶ ἐκφυλισμός.

□□

Μετὰ τὸν F. Stahl, ὅστις, ὡς εἶδομεν,
συνεσκεύασε θεωρίαν ἀποδεχομένην τὴν ὑ-
παρξιν μόνον δύο τύπων πολιτικῶν κομμά-
των, εὐρισκομένων εἰς ἀντίθεσιν πρὸς ἄλ-
ληλα, σειρά συγγραφῶν ἐπὶ τοῦ θέματος
τούτου συγγραψάντων, κατέληξεν ἐπίσης
εἰς τὴν διατύπωσιν ὁμοίων θεωριῶν, ἀνα-
γνωρίζουσιν δύο κυρίως ομάδας κομμά-
των, ἀντιρρόπους πρὸς ἀλλήλας. Τὰς δι-
μερεῖς ταύτας θεωρίας ὁ J. Mertl ὀνομάζει
πολιτικῶς ἀντιθέτους (polar).

Αἱ θεωρίαι αὗται διαφέρουν σημαν-
τικῶς ἀπ' ἀλλήλων. Τινὲς ἐκ τῶν συγγρα-
φῶν ἀνεύρισκουν τὴν οὐσίαν τοῦ μεταξὺ
τῶν διαφόρων κομμάτων ἀγῶνος εἰς τὴν
σύγκρουσιν διαφόρων φιλοσοφικῶν ἀντι-
λήψεων, ἄλλοι πάλιν εἰς τὴν σύγκρουσιν
τῶν συμφερόντων. Εἰς τοὺς πρώτους κα-
ταλόγονται οἱ Franz καὶ Radbruch, εἰς
τοὺς δευτέρους οἱ Abt, Jentsch καὶ οἱ
μαρξισταί. Ἄλλοι (Merkel, Macauley,
Gueist, Μπένες) ἐπέχειρσαν νὰ συνδέσουν
ἀμφότερα τὰ στοιχεῖα εἰς ἓν ἐνιαῖον τοιοῦ-
τον, ἐξηγουντες οὕτω τὴν γένεσιν τῶν κομ-
μάτων ὡς ἀποτέλεσμα συγκρούσεως συμ-
φερόντων τε καὶ φιλοσοφικῶν κοσμοθεω-
ριῶν.

Ἡ κοινοτέρα ἀντίθεσις, ἥτις τίθεται ὡς
βάσις τῆς κομματικῆς διαίρεσεως εἶναι ἡ
μεταξὺ συντηρητικῆς καὶ προοδευτικῆς
τοῦ. Οὐχ ἦττον εἶναι προφανές, ὅτι τὰ δι-
μερῆ μεταξὺ τῶν δύο ἐννοιῶν εἶναι ἀσταθῆ
καὶ ἐπὶ πλέον δυσδιάγνωστα, διότι δὲν εἶ-
ναι εὐκόλον νὰ ἐπιτη τις τοῦ σταματῇ ἢ
προσπάθει πρὸς συντήρησιν τοῦ ὑπάρχον-
τος καὶ πότε ἀρχίζει ἡ πρόοδος. Ἰδίως
μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ σοσιαλισμοῦ ἡ ἐμ-
μονὴ εἰς τὴν διάκρινσιν μεταξὺ συντηρι-
σμοῦ καὶ φιλελευθερισμοῦ δὲν ἦτο πλέον
δυνατὴ. Ὅθεν προέκυψαν αἱ θεωρίαι, ἐν
θῆσιν μεταξὺ αὐθεντίας καὶ ἐλευθερίας
(Merkel, Gueist, Μπένες).

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ συνέχεια.

ΥΠΕΡΘΕΡΜΙΤΗΣ

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Περαιτωθείσων τῶν ἐγκαταστάσεων τῆς
ἡμετέρας Ἐταιρείας παραγωγῆς κόνεως,
ὑπερθερμίτου, φέρομεν εἰς γνῶσιν τοῦ σε-
βαστοῦ Κοινοῦ τῆς Βιομηχανίας, Ναυτι-
λίας, Σιδηροδρόμων κλπ. ὅτι ἡ παραγω-
γὴ κόνεως ὑπερθερμίτου ἤρξατο ἤδη εἰς
τὰ ἐν Ν. Φαλήρω Ἐργοστάσια τῆς Ἐτα-
ρείας (πρῶην ΣΑΝΙΤΑΣ).

Ὁ ὑπερθερμίτης εἶναι διαφόρου χημι-
κῆς συστάσεως διὰ τὰ διάφορα εἶδη τῶν
καυσίμων.
Πᾶς τις ἀγοράζων ὑπερθερμίτην οἶου
δήποτε εἰδους ἀπολαμβάνει:
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝ καυσίμου ὕλης 18—35
%, καθαριότητα, ἀπόδοσιν, ὕψιστον κλπ.
Πληροφορίαι εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἐ-
ταιρείας, Πανεπιστημίου 53 (Στοὰ Περ-
μαζόγλου). ΤΗΛΕΦ. 24962.

(Ἐκ τῆς Διευθύνσεως).

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΣΜΟΥ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

Τοῦ κ. ΔΗΜΟΣΘ. Σ. ΚΟΥΣΗ, δικηγόρου

Γ'.

I. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

1. Μεθοδικὴ αὔξησις καὶ βελτίωσις τῆς γε-
ωργικῆς καὶ κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς, ἰδι-
αιτέρως δὲ αὔξησις τῆς παραγωγῆς τῆς ἐξα-
γομένης εἰς τὸ ἔξωτερικόν. Ἡ μεγαλύτερα
διάθεσις τῶν γεωργικῶν προϊόντων εἰς τὸ ἔ-
ξωτερικὸν θὰ ἐπιδιωχθῇ: α) διὰ διεθνῶν συμ-
βάσεων μὲ τοὺς ἀνταγωνιστὰς καὶ τὰς χώρας
τῆς καταναλώσεως β) διὰ τῆς μειώσεως τοῦ
κόστους τῆς παραγωγῆς καὶ γ' διὰ τῆς βελτι-
ώσεως τῆς ποιότητος. Ἡ ἐξαγωγή τῶν γεω-
ργικῶν προϊόντων μὲ τὴν ἐπὶ πλέον ἀπασχόλησιν
ἐκατοντάδων τινῶν ἐργατῶν δὲν προάγει
τὴν λύσιν τοῦ δημογραφικοῦ καὶ προβλήμα-
τος.

2. Ὁλοκλήρωσις τῆς συνεταιρικῆς ὀργανώ-
σεως καὶ πλήρης αὐτοδιοίκησις εἰς τοὺς συ-
σχετισμούς. Φορολογικὴ καὶ δασμολογικὴ
εὐνοία εἰς τοὺς συνεταιρισμούς. Περιορισμός
τοῦ Κράτους καὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς
εἰς ἐποπτεῖαν καὶ ἐλεγχον τῆς διοικήσεως
αὐτῶν.

3. Αὔξησις τῶν κεφαλαίων τῆς Ἀγροτικῆς
Τραπεζῆς διὰ περαιτέρω προικοδοτήσεως καὶ
μεταβίσεως εἰς αὐτὴν καταθέσεων τῶν νο-
μικῶν προσώπων δημοσίου ἢ κοινοφελούς χα-
ρίτος. Βελτίωσις καὶ ὁλοκλήρωσις τῆς ὀρ-
γανώσεως τῆς περιφροῦσεως τῆς αὐτοτελεί-
ας τῆς ἀπὸ τῆς κομμικῆς ἐπεμβάσεως. Ρεζι-
κὸς διακανονισμὸς τῶν ἄγροτικῶν χρεῶν ἐπὶ
τῇ βάσει τῆς ἀπὸ 8ης Ἀπριλίου 1933 εἰς τὴν
Βουλὴν προτάσεως νόμου τοῦ κόμματος. Μεί-
ωσις τῶν πρὸς ἰδιώτας ἰδίᾳ χρεῶν, ἐκκαθάρι-
σις τῶν τοκογλυφικῶν καὶ διαγραφῇ τῶν
προσφυγικῶν χρεῶν ἐγκαταστάσεως. Μετα-
τροπὴ τῶν ὀφειλομένων εἰς Τραπεζᾶς, ἐπαγ-
γεμίας κλπ. εἰς μεσοπρόθεσμα μὲ ἐπαγ-
γεμίας.

Ἀντίστοιχος πιστωτικὴ διευκόλυνσις ἡ χρε-
ωστικὴν ὑπὲρ τὸν ἐπαγγελματικὸν πιστω-
τῶν.

4. Ὁργάνωσις τῆς συγκεντρώσεως γεωργι-
κῶν καὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων ἐπὶ συνε-
ταιριστικῶν βάσεων μὲ λογικὴν προστασίαν
τῶν τιμῶν ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν δασμολογι-
κὴν προστασίαν.

5. Ἐπέκτασις τῶν ἔργων μόνιμων βελτιώ-
σεων μὲ χρησιμοποίησιν καὶ ἀναγκαστικῶν
συνεταιρισμῶν τῆς ἀγωγῆς τοῦ κράτους.

6. Προστασία τῶν βασῶν, συστηματικὴ ἐκ-
μετάλλευσις καὶ ἀνασφάλαισις αὐτῶν κλπ.

7. Προστασία τῆς αὐτοπροσώπως καλλιερ-
γομένης ἄγροτικῆς μικροδιοικήσεως ἡ ὀρ-
γανώσεως αὐτῆς ἐπὶ συνεταιρικῶν βάσεων κλπ.

8. Ἀπαλλοτριώσεως τῶν μεγάλων μὴ κοινο-
τικῶν βοσκῶν πρὸς συνεταιρικὴν ἀποκατάστα-
σιν τῶν κτηνοτρόφων. Ἀπαλλοτριώσεως τῶν ἐ-
ναπομονεσίων μεγάλων ἄγροτικῶν ἰδιοκτησι-
ων, μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῆς Κωπαίδος, πρὸς
ἐγκαταστάσιν εἰς αὐτὰς τῶν μὴ εἰσέτι ἐγκα-
ταστάθεντων ἄγροτων.

9. Ἐνίσχυσις καὶ ἀναδιοργάνωσις τοῦ Τα-
μείου γεωργικῶν ἀσφαλείων πρὸς ἀναγκαστι-
κὴν ἀσφάλισιν τῶν γεωργικῶν ἐσοδῶν κα-
θὼς καὶ τῶν κτηνῶν.

10. Ἰδρυσις ἰνστιτούτου ἐρευνῶν τῶν δια-
τῶν τοπικῶν αὐτοδιοικήσεων.

11. Ἰδρυσις τῆς κτηνιατρικῆς καὶ φυτο-
παθολογικῆς ὑπηρεσίας κλπ. κλπ.

II. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟ- ΝΟΜΙΑΣ

1. Προστασία δασμολογικῆς καὶ ἄλλῃ ἐντὸς
τῶν λογικῶν ὁρίων καὶ ὑπὸ τὸν ἐλεγχον τοῦ
κράτους εἰς τὰς βιομηχανίας, αἰτνες συνδέον-
ται μὲ τὴν ἐξαγωγὴν παραγωγῆς, κατεργαζό-
μεναι κυρίως ἐργαζομένους πρώτες ὕλες, ἡ αἱ

ὁποῖαι ἔχουν κόστος παραγωγῆς ἀνεκτὸν ἐν
συνγκρίσει πρὸς ἄλλας χώρας. Ἡ δασμολογικὴ
προστασία μάλιστα ἡ παρεχόμενη εἰς βιομηχα-
νίας κατεργαζόμενας ξένας ὕλας δὲν πρέπει νὰ
ἐπιβαρύνῃ τὸ κόστος τῆς γεωργικῆς ἐξαγω-
γῆς, οὐδὲ νὰ παρακαλύπτεται ἡ γεωργικὴ μας
ἐξαγωγή ἐν τῇ ἀναπτύξεως τῶν βιομηχανιῶν
τούτων. Καὶ τοῦτο διὰ τὴν ἐξαγωγὴν τῶν γεω-
ργικῶν προϊόντων μας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἀντι-
στοιχὸς εἰσαγωγή ξένων βιομηχανικῶν κυρίως
προϊόντων ἀπὸ τὰς χώρας αἱ ὁποῖαι ἀγορά-
ζουν τὰ γεωργικά προϊόντα μας. Αἱ τεχνικαὶ
βιομηχανίαι μὲ τὴν ἐπὶ πλέον ἀπασχόλησιν
ἐκατοντάδων τινῶν ἐργατῶν δὲν προάγει
τὴν λύσιν τοῦ δημογραφικοῦ καὶ προβλήμα-
τος.

2. Ὁργάνωσις ἐποπτείας καὶ συντονισμένης
διαχειρίσεως τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῶν
κυριωτέρων προϊόντων πρὸς ῥύθμισιν τῶν εἰ-
σαγωγῶν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν ἐξαγωγῶν δι' ἐμ-
πορικῶν συνεννοήσεων ἐν συνδυασμῷ μὲ ἄλ-
λα κράτη. Μονοπωλίαι ἰδίᾳ τοῦ αἵτου.

3. Συντονισμός καὶ συγχώνευσις Τραπεζῶν,
ἐλεγχος τοῦ κράτους ἐπ' αὐτῶν, ἰδίᾳ ῥύθμι-
σις τοῦ τῶν τῶν δανείων καὶ τῶν καταθέ-
σεων καὶ τῆς χρησιμοποίησεως τῶν καταθέ-
σεων.

4. Βαθμιαία ὀργάνωσις τῆς μεγάλης βιομη-
χανίας καὶ τῶν Τραπεζῶν ἐπὶ βάσεων δημο-
σίου χαρακτῆρος καὶ κοινωνικῆς ὀφελείας.

5. Προνομιχοῦς θέσις τῶν συνεταιρισμέ-
νων παραγωγῶν εἰς τοὺς ὀργανισμοὺς συντο-
νισμένης διαχειρίσεως τῶν κυριωτέρων γε-
ωργικῶν μας προϊόντων.

6. Ἐπέκτασις τῶν ἀστικῶν συνεταιρισμῶν
(καταναλωτικῶν) καὶ παροχῇ εὐκολιών εἰς τὰς
συνεταιριστικὰς ὀργανώσεις.

7. Ἐφαρμογὴ τοῦ δικαίου. Βελτίωσις τῶν
ὄρων ἐργασίας καὶ τοῦ ἐργατικοῦ μισθοῦ.

8. Ἐφαρμογὴ τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων
δι' ὅλας τὰς ἐργαζομένας τάξεις (ἐργάτας, ἄ-
γροτας, ὑπαλλήλους, ἐπαγγελματίας).

9. Ὁργάνωσις μονοπωλιακῆς δημοσίας δια-
χειρίσεως τῶν λοιπῶν περιπτώσεων ἀσφαλί-
σεων.

10. Ἐνίσχυσις τῆς ναυτιλίας, τοῦ κυρίου
παραγόντος τοῦ ἐθνικοῦ πλοῦτος.

11. Ὁργάνωσις τοῦ τουρισμοῦ, ὡς σπουδαί-
ας πλουτοπηγῆς.

12. Ὑποστήριξις τῶν ἄγροτικῶν βιοτεχνιῶν
καὶ βιομηχανιῶν καὶ ἱδρυσις βιοσίων νέων
τοιοῦτων.

13. Ἐπέκτασις τῆς ἐμπορικῆς πίστεως εἰς
τοὺς ἐπαγγελματίας καὶ βιοτέχνες.

III. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

1. Ἐκτέλεσις παραγωγικῶν ἔργων ἐπὶ μα-
κροχρόνιον σχεδίου πρὸς ὁλοκλήρωσιν τῆς οἰ-
κονομικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς χώρας.

2. Ἐντατικὴ χρησιμοποίησις τῶν ὑδραυλι-
κῶν δυνάμεων καὶ ἐπέκτασις τοῦ δικτύου τοῦ
ἡλεκτρισμοῦ καὶ τῆς κινήσεως εἰ

οποία απειλούν να γίνουν ιδιοκτήται ολόκληρου του χάρτου της Ελλάδος. Η προκειμένη πρόταση του 'Αγροτικού Δημοκρατικού Κόμματος δεν ανταποκρίνεται μόνον εις τὰς ἀξιώσεις των ἀρχων ριζοσπαστικών, ἀλλ' ἀπαιτεί τὸ γενικὸν ἀσθμα όλων των ἐργαζομένων τάξεων, ἐργατικῆς, ἀγροτικῆς, μεσαίας καὶ διανοουμένων.

Η πρόνοια τοῦ 'Αγροτικού Δημοκρατικού Κόμματος ἐκτείνεται περαιτέρω μέχρι των βιοτεχνῶν καὶ ἐπαγγελματιῶν, οἱ ὅποιοι ἔχουν πλήρως ἐγκαταλειφθῇ, καὶ διὰ τούτους προβλεπεί τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἐμπορικῆς πίστεως.

Η σύντομος ἐκθεσις των προγραμματικῶν τούτων δηλώσεων τοῦ 'Αγροτικού Δημοκρατικού Κόμματος, τοποθετούμενη εἰς τὸ πλαίσιον τῆς ἐλληνικῆς πραγματικότητος, εἶναι αἱ προοδευτικότεραι παντὸς ἄλλου πολιτικοῦ κόμματος.

—Β'. ΤΑ ΛΟΙΠΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ

Ι. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

1. Ἐφαρμογὴ τῆς ἀμέσου προοδευτικῆς φορολογίας. Ἐπαύσεις ἐσόδων ἐκ μονοπωλίων καὶ δημοσίων ἐπιχειρήσεων. Ἐλάττωσις των ἐμμέσων φόρων ἐπὶ εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης. Περιοριστὴ των δαπανῶν. Ἀνακαίνισις των φορολογικῶν ὑπηρεσιῶν.

2. Ἀντικατάστασις τῆς ἐγγείου φορολογίας ἐπὶ τῆς ἀκαθάριστου γεωργικῆς προσόδου διὰ τῆς φορολογίας ἐπὶ τῆς καθαρᾶς προσόδου των ἀγροτῶν μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν των ἀπαιτημένων διὰ τὴν συντήρησιν αὐτῶν καὶ τῆς οἰκογενείας των ποσού.

3. Ἀπάλαξ τῶν ἐξαγομένων εἰς τὸ ἔξωτερικὸν γεωργικῶν προϊόντων ἀπὸ ἐξαγωγικῶν καὶ συναλλαγματικῶν βαρῶν πρὸς ἐλάττωσιν τοῦ κόστους αὐτῶν καὶ διευκολύνσις τῆς διαθεσίως των.

4. Προσαρμογὴ τῆς δασολογικῆς πολιτικῆς μας εἰς τὴν διεθνή οικονομικὴν πολιτικὴν διὰ τὴν μὴ παρεμποδίζεσθαι ἡ ἐξαγωγή των γεωργικῶν μας προϊόντων μετὰ ὑπερμέτρους ταμεινικῆς ἢ προστατευτικῆς δασμοὺς ἐπὶ των εἰσαγωγῶν, ἐπιβαρύνοντας καὶ τὴν κατανάλωσιν.

5. Ριζικὴ προσαρμογὴ τοῦ δημοσίου χρέους μας εἰς τὴν οἰκον. κατάστασιν τῆς χώρας καὶ ἐξαρτίσει τῆς μερικῆς πληρωμῆς τοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους ἐν τῇ ἐπαύξει τῆς ἐξαγωγῆς μας.

6. Διαθέσις ἐν πολλοῖς των δημοσίων ἐσόδων διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς αὐτοδιοικήσεως των περιφερειῶν, ἐξ ὧν ταῦτα προέρχονται.

7. Ἐναρμόνισις πρὸς τοὺς γενικοὺς φόρους ἐντός των ὁρίων τῆς φορολογικῆς πολιτικῆς των διαφόρων τοπικῶν καὶ ἐδικῶν φορολογικῶν (δῆμων, κοινοτήτων, ἐπιμελητηρίων, ταμιείων λιμενικῶν κλπ.).

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

1. Καθιέρωσις εἰς τὰ σχολεῖα τῆς δημοτικῆς γλώσσης.

2. Ἀμείσως μέρη διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν των ἀγροτικῶν περιφερειῶν καὶ συμπληρώσις των σχετικῶν κτηρίων. Ἐπέκτασις τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσως. Περιορισμὸς τῆς μέσης ἐκπαίδευσως. Παροχὴ δωρεάν των βιβλίων καὶ ὀργάνων των σχολικῶν συσσιτίων.

3. Περιορισμὸς, δι' ἐπιλογῆς των καλύτερων των μαθητῶν, τῆς μέσης καὶ ἀνωτέρας ἐκπαίδευσως, ὥστε νὰ μὴ δημιουργηθῶνται ἀνεργοὶ ἐπιστήμονες. Οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις των ἀτόμων εἰς ὅλους τοὺς βαθμοὺς τῆς ἐκπαίδευσως διὰ συντήρησιν εἰς οἰκοτροφεία ἢ διὰ παροχῆς ὑποτροφίων, βραβείων κλπ.

4. Κατεῦθυνσις τῆς ἐκπαίδευσως ὑπὸ ἐπιλέκτων καὶ προοδευτικῶν ἀνωτέρων συμβουλίων ἐπὶ των ἑξῆς βάσεων: «Διαφώτισις τῆς νεολαίας περὶ τῆς ἀπαραίτητου πνευματικῆς ἀνάγκης τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ περὶ τῆς θανασταῆς ἐξελίξεως τοῦ ὅλου ἐθνικοῦ βίου».

Προσανατολισμὸς τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προγράμματος πρὸς τὸ σύγχρονον περιβάλλον, πρὸς τὰς σημερινὰς κοινωνικὰς ἀνάγκας, πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς εἰρηνικῆς συνεννόησεως πρὸς τὰ ἄλλα ἔθνη, πρὸς τὸν ἀγροτικὸν χαρακτῆρα τῆς χώρας. Συντονισμὸς τῆς γενικῆς ἐκπαίδευσως πρὸς τὴν εἰδικὴν ἢ τεχνικὴν τοιαύτην.

5. Διοικητικὴ ἀποκέντρωσις τῆς παιδείας

καὶ κατοχύρωσις ἀπὸ των κομματικῶν ἀναμίξεων τοῦ κράτους. Ἠθικὴ καὶ ὁλικὴ ἀνάπτυξις τοῦ διδασκτικοῦ προσωπικοῦ καὶ μετεκπαίδευσις αὐτοῦ, ἐπιλογὴ αὐτοῦ κατὰ τὴν πρόσληψιν καὶ παραγωγὴν κατ' ἀξίαν, παιδαγωγικὴν ἐπίδοσιν καὶ ἡθικότητα. Παραχώρησις εἰς τοὺς γεωργικοὺς μετεκπαιδευμένους δημοδιδασκάλους ἐκτάσεως γῆς εἰς ἐκάστην ἀγροτικὴν κοινότητα πρὸς ὑποδειγματικὴν ἐκμετάλλευσιν καὶ ἀσκήσιν των μαθητῶν.

6. Πρόνοια διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ οἰκονομικὴν ἐπάρκειαν τοῦ κλήρου (μισθός, συντάξις), τῶν ὁσίων τῆς ἡθικῆς καὶ κοινωνικῆς του ἀποστολῆς, παραχώρησις γῆς εἰς τοὺς ἀκτήμονας ἱερεῖς των χωρίων.

VI. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

1. Ἐφαρμογὴ τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως δευτέρου βαθμοῦ καὶ τῆς ἀποκεντρώσεως.

2. Ἀυστηρὰ ἐπιλογὴ των δημοσίων ὑπαλλήλων κατὰ τὴν πρόσληψιν, παραγωγήν, μετεκπαίδευσιν καὶ ἀποστρέφει ἐλέγχου.

3. Συστηματοποιήσις τῆς διοικητικῆς ἐργασίας καὶ ἀνακαίνισις των διοικητικῶν μεθόδων. Δικαιώματα ἀντιμισθία.

4. Ἐνίσχυσις τοῦ θεσμοῦ των κοινοτήτων, μετεκπαίδευσις καὶ μονοποιοῦσις τοῦ προσωπικοῦ αὐτῶν.

5. Παγίωσις τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας, ἀφιεμένης τῆς ὀργανώσεως τῆς ἀγορευτικῆς εἰς τὴν πρωτοδοκίαν των κοινοτήτων καὶ των κτηματικῶν συνεταιρισμῶν, ὑπὸ τὴν ἐποπείαν τῆς νομαρχικῆς αὐτοδιοικήσεως. Ἐμπέδωσις τῆς ἀσφαλείας.

6. Ἀναδιοργάνωσις τῆς ἀγορανομικῆς ὑπηρεσίας. Ἐπαύσις ἐκπροσώπων των γεωργικῶν καὶ κτηνοτρόφων εἰς τὰς ἀγορανομικὰς ἐπιτροπὰς. Ἀποφυγὴ διατιμῶν ἢ ἄλλων περιοριστικῶν μέτρων ἐπὶ τῆς παραγωγῆς.

7. Περιοριστὴ των τοπικῶν φόρων ἐπὶ των εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης.

8. Ἀναγνώρισις τοῦ ἐλλογικοῦ δικαιώματος εἰς τὰς γυναῖκες.

VII. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

1. Ὀλιγοδάπανος καὶ ταχεῖα ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης.

2. Ἀπλοῦστεροι τῆς δικονομίας καὶ τοῦ συντακτικοῦ δικαίου.

3. Ἐξέφωσις τοῦ δικαστικοῦ κλάδου, κοινωνιολογικὴ καὶ οἰκονομικὴ μόρφωσις των ἑξῆς τῆς διακριτικῆς ἐξουσίας αὐτῶν πρὸς γῆν των νόμων. Εἰδικεύσεις καὶ ἐφαρμοποιτικῆς δικαιοσύνης.

4. Ἐπέκτασις τοῦ συστήματος περιοδουμένων δικαστῶν εἰς τὴν ὑπαίθριον.

5. Χρησιμοποίησις των φυλακισμένων εἰς ἀγροὺς καὶ ἄλλα παραγωγικὰ ἔργα, ἀναδιοργάνωσις των φυλακῶν ἐπὶ ἀνθρωπιστικῶν βελτίων καὶ ἐπαγγελματικῆς μόρφωσις των καταδικῶν.

6. Κατάργησις τῆς προσωπικῆς κρατήσεως των ἀνωτέρων τοῦ συνήθους ποσῶν μικροφειλῆς (2.000 δραχμῶν).

VIII. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

1. Εὐρὺ πρόγραμμα ὑγιεινῶν λαϊκῶν κατοικιῶν καὶ πολυκατοικιῶν με πιστωτικὰς διευκολύνσεις καὶ οἰκονομικὸς συνεταιρισμὸς.

2. Συστηματοποίησις τῆς καθόλου κοινωνικῆς πρόνοιας καὶ ἀντιλήψεως. Μέρηνα εἰδικῶν ἐξοχῶν καὶ μετὰ τὴν γέννησιν, παιδικῶν καὶ τοῦ παιδιοῦ.

3. Ἐπέκτασις πλήρους πλέγματος καταστημάτων καὶ ἱδρυμάτων λαϊκῆς ἀντιλήψεως, πολυκλινικῆς, νοσοκομείων, μαιευτηρίων, δωρεάν φάρμακα, ἰδία κίνησιν διὰ τῶν ἀτόμων.

4. Ὄργανωσις τῆς καθόλου δημοσίας καὶ κοινωνικῆς ὑγιεινῆς, βάσει μὲς εὐρείας ἀποσυγκεντρώσεως, ἐξυγιαντικὰ ἔργα, ἀποστράγγισις, ὁδοντοεῖς, λουτρά, Συνεργασία των λατρικῶν ἐπαγγελματιῶν.

IX. ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ

1. Ἐξασφάλισις των ἀπαραίτητων διὰ τὴν ἀμυναν τῆς χώρας στρατιωτικῶν, ναυτικῶν

καὶ ἐναερίων δυνάμεων καὶ ἐφοδιασμὸς μετὰ παραλλήλου προσπάθειας ἐλλειμνικοῦ συνεννόησεως μετὰ τὰς γείτονας χώρας πρὸς βαθμιαίον ἀποπλισμὸν καὶ ἐμπέδωσιν τῆς εἰρήνης.

2. Διαπαιδαγώγησις των στρατιωτικῶν εἰς τὴν ἀντίληψιν ὅτι εἶναι ἐνόπιον φρονεῖν εἰρήνης καὶ τῆς ἀκεραιότητος τῆς χώρας. Ἀποκλεισμὸς πάσης στρατοκρατικῆς τάσεως ἢ ἀναμίξεως αὐτῶν εἰς τὴν πολιτικὴν.

3. Περιορισμὸς τῆς στρατιωτικῆς θητείας εἰς τὸ ἐλάχιστον δυνατόν χρονικὸν ὄριον.

4. Χρησιμοποίησις ἐν μέρει ἐν καιρῷ εἰρήνης των τεχνικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ στρατοῦ εἰς ἐκτέλεσιν ἔργων κοινῆς ὠφελείας (ὁδῶν, γεφυρῶν κλπ.).

X. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

1. Εὐρεία πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ προσέγγισις μετὰ τὰ κράτη ἐκείνα ἀνὰ τὸν κόσμον ὡς καὶ τὰ Βαλκανικὰ, μετὰ τὰ ὅποια ἔχομεν ἡ ἐνδεύνεται νὰ ἐπιδιώξωμεν ἐπικοινωνίαν πρὸς παγίωσιν τῆς εἰρήνης μετὰ τὴν προσπάθειαν νὰ κατανεμηθῇ διεθνῶς ἡ παραγωγή, ἀναλόγως των φυσικῶν ἰδιοτήτων καὶ οἰκονομικῶν συνθηκῶν ἐκάστης χώρας καὶ νὰ προσαρμοσθῇ εἰς τὰς δυνατότητας τῆς καταναλώσεως.

2. Συνεννόησις μετὰ ἄλλας χώρας διὰ τὴν ἐλευθέρωσιν εἰς αὐτὰς κυκλοφορίαν, ἐγκατάστασιν καὶ ἐργασίαν ἡμεδαπῶν καὶ διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς μεταναστεύσεως καὶ τοῦ ἐποικισμοῦ τοῦ πλεονάζοντος πληθυσμοῦ μας.

3. Διαρρυθμίσεις τοῦ ὑπουργείου των Ἐσωτερικῶν καὶ τῆς διπλωματικῆς ἐκπροσώπησεως τοιαύτης, ὥστε νὰ ἐξυπηρετῇται πληρέστερον ἡ ἐθνικὴ οἰκονομία καὶ νὰ λαμβάνεται οὐσιαστικὸν πρὸς διατήρησιν των ἐθνικῶν δυνάμεων καὶ οἰκονομικῶν σχέσεων μετὰ τῆς Ἑλλάδος.

Αἱ συγκεκριμέναι εἰδικαί προγραμματικαὶ προτάσεις τοῦ 'Αγροτικοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος, αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὰ ζητήματα τῆς καθ' ὅλου ἀρμόδιότητος των ἀνω ὑπουργείων προδίδουν ἐπίσης τὴν βαθεῖαν γνώσιν καὶ τὴν ριζοσπαστικὴν ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀντιμετωπίζεται ἡ ὅλη ζωὴ τοῦ κράτους καὶ τῆς οἰκονομίας αὐτῆς ἀπαγορευόντων ὑπὸ τῆς κεντρικῆς ἰδέας τῆς ἐξυπηρετήσεως των συμφερόντων καὶ των ἀναγκῶν των ἀγροτῶν καὶ των ἄλλων ἐργαζομένων τάξεων, αἱ ὁποῖαι εἶναι αἱ καὶ οἰκονομικῶς ἀσθενέστεραι.

Ἡ προοδευτικὴ ἐπέκτασις τῆς ἀμέσου φορολογίας ἐπὶ των εὐπορωτέρων, ἡ ἀντικατάστασις τῆς ἐγγείου φορολογίας ἐπὶ τῆς ἀκαθάριστου γεωργικῆς προσόδου διὰ τῆς φορολογίας ἐπὶ τῆς καθαρᾶς προσόδου των ἀγροτῶν μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ πρὸς συντήρησιν ἐλαχίστου ὁρίου (Exstengiminum) εἶναι θεμελιώδεις ἀρχαὶ τῆς φορολογικῆς δικαιοσύνης, ἀναποκαρπύμεναι εἰς τὴν πλουτολογικὴν ἐξελίξιν τῆς χώρας. Ἀξία ἰδιαίτερας προσοχῆς εἶναι ἡ πρότασις περὶ ριζικῆς ἀναπροσαρμογῆς τοῦ δημοσίου χρέους πρὸς τὴν οἰκονομικὴν δυνάμειν τῆς χώρας καὶ ὁ συνδυασμὸς τῆς μερικῆς πληρωμῆς τούτου ἐν τῇ ἐπαύξει τῶν ἐξαγωγῶν μας. Εἶναι μέγα ἀτύχημα ὅτι ἡ κυβερνήσις δὲν ἐξεμεταλλεύθη τὸ γεγονός τῆς κρίσεως καὶ τῆς διεθνούς ἀναστολῆς τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους, ὥστε νὰ ἐπιτύχωμεν μερικὴν σεισάχθειαν καὶ ἐξασφάλισιν ἀγορῶν διὰ τὰ προϊόντα μας. Οἰαδήποτε μελλοντικὴ διαπραγματεύσις ἐπὶ τῇ βάσει τῆς προτάσεως ταύτης τοῦ «κατὰ τρόπον ταῦτα χειρίζεται ἐπίσης ὁφειλγῆς τοῦ Παρισίου» καὶ πρωτότυπον ὁ εἰς ἐμπειροστατημένην μελέτην του, δημοσιευτῆς et financières των Παρισίων, τεύχος μηνῶν 'Απριλίου—'Ιουνίου καὶ 'Ιουλίου—Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ.

Ἡ ἐκπαιδευτικὴ του πολιτικῆς συνδέεται μετὰ τὸν πνευματικὸν βίον των ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἀλλὰ προσανατολίζεται ἐπίσης καὶ πρὸς τὸ σύγχρονον περιβάλλον καὶ τὰς σημερινὰς κοινωνικὰς ἀνάγκας, τὰς ὁποίας ἔχει νὰ θεραπεύσῃ διὰ τοῦ συντονισμοῦ τῆς γενικῆς ἐκπαιδεύσεως πρὸς τὴν ἐπαγγελματικὴν ἢ τεχνικὴν τοιαύτην.

Ἐπιτυχὸς καὶ ἔκρος συγχρονισμὸς εἶναι αἱ προτάσεις τοῦ 'Αγροτικοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος αἱ ἀφορώσαι ἐν γένει τὸ ζήτημα

τῆς ἀρμόδιότητος τοῦ ὑπουργείου Δικαιοσύνης. Ἡ ὀλιγοδάπανος καὶ ἀπλοῦστερος τῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης, ἡ ἐπὶ τὸ ἀπλοῦστερον μεταρρυθμίσεις τοῦ δικονομικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ δικαίου, ἡ ἐξέφωσις, ἐμφύχσις καὶ περιφρόνησις τοῦ δικαστικοῦ κλάδου εἶναι στοιχειώδεις ἀνάγκαι, τὰς ὁποίας τὸ κράτος πρέπει νὰ θεραπεύσῃ, μὴ φειδόμενον οὐδὲ μιᾶς δαπάνης, διότι οὐδεμία δαπάνη εἶναι μεγάλη διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς δικαιοσύνης, τῆς ὁποίας πρέπει νὰ εὐρίσκη τὸ δικαίον μόνον ὁ πολίτης, ἀλλὰ καὶ ὁ σκύλλος του!

Ἡ ὀικονομικὴ καὶ ὑγιεινολογικὴ πολιτικὴ κατεῖχε ὅλους ἐξέχουσας θέσιν εἰς τὸ πρόγραμμα τοῦ 'Αγροτικοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος' αὐτὴ εἶναι ἰδιαίτερος ἐκτεταμένη καὶ προδύσσει νὰ θεραπεύσῃ χανούσας ἀνάγκας των κατωτέρων λαϊκῶν στρωμάτων καὶ ἰδίως των ἀγροτῶν, διὰ τῆς συστηματοποιήσεως τῆς καθόλου κοινωνικῆς πρόνοιας καὶ ἀντιλήψεως καὶ διὰ τῆς ὀργανώσεως τῆς κοινωνικῆς καὶ δημοσίας ὑγιεινῆς ἐπὶ ἀποσυγκεντρωτικῶν βά-

σεων. Ἡ ἰδρυσις λαϊκῶν κατοικιῶν καὶ πολυκατοικιῶν, ἡ ὀργάνωσις πλήρους δικτύου καταστημάτων καὶ ἱδρυμάτων λατρικῆς περιθάλψεως, λατρικῶν, μαιευτηρίων, νοσοκομείων, παροχῆ δωρεάν φαρμάκων, ἐκτέλεσις ἐξυγιαντικῶν ἔργων κλπ. εἶναι αἱ κύριαι γραμμαὶ τῆς εὐρείας κοινωνικῆς του πολιτικῆς.

Ἡ πολιτικὴ τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης εἶναι ἐπίσης τοποθετημένη εἰς τὸ πλαίσιον τῆς συγχρονιστικῆς πολιτικῆς: «προσπάθεια εἰλικρινοῦς συνεννόησεως μετὰ τὰς ἄλλας χώρας πρὸς βαθμιαίον ἀποπλισμὸν καὶ ἐμπέδωσιν τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ καὶ ἐξασφάλισις των ἀπαραίτητων διὰ τὴν ἀμυναν τῆς χώρας ἐνόπιων δυνάμεων».

Ἡ ἐξωτερικὴ μας πολιτικὴ θὰ κατευθύνεται πρὸς πολιτικὴν καὶ οἰκονομικὴν προσέγγισιν μετὰ τὰ κράτη, ὡς ἐπίσης καὶ μετὰ τὰ Βαλκανικὰ. Ἡ διπλωματικὴ ἐπηρεασία καταλλήλως μεταρρυθμιζομένη θὰ τεθῇ ἐξ ὀλοκληροῦ εἰς τὴν οὐσιαστικώτεραν ἐξυπηρετήσιν των οἰκονομικῶν συμφερόντων τῆς χώρας μας (διὰ θέσεις των ἐξαγομένων προϊόντων μας καὶ λύ-

σεις τοῦ δημογραφικοῦ προβλήματός μας διὰ συνεννόησεως μετ' ἄλλων χωρῶν διὰ τὴν ἐλευθέρωσιν εἰς αὐτὰς κυκλοφορίαν, ἐγκατάστασιν καὶ ἐργασίαν των ἡμεδαπῶν).

Τοιοῦτον καὶ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς κατ' εἰδικὰ κεφάλαια τὸ πρόγραμμα τοῦ 'Αγροτικοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος. Αἱ ἀρχαὶ του ἐμπνέονται ἀπὸ τὴν ἰδέαν τοῦ ἀγροτισμοῦ, εἶναι τοποθετημένα εἰς τὸ πλαίσιον τῆς ἐλληνικῆς πραγματικότητος, ἐπηρεαζόμενα ἀπὸ τὰ σύγχρονα ρεύματα καὶ προσηρμοσμένα εἰς τὰς πολιτικὰς καὶ οἰκονομικὰς ἀνάγκας τῆς χώρας. Αἱ γραμμαὶ του εἶναι λεωφόροι, ἐπὶ των ὁποίων δύνανται νὰ βαδίσουν ἀνέτως ὅλα τὰ προοδευτικὰ στοιχεῖα, πάσης ἀποχωρήσεως πρὸς ἐπίτευξιν των πολιτικῶν καὶ οἰκονομικῶν του σκοπῶν, τοὺς ὁποίους καθορίζει σαφῶς, καὶ αἱ ὁποῖαι δὲ εἶναι τὸ ἰδιανικὸν καθε προοδευτικῆς πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς γενικωτέρας κατευθύνσεως.

ΔΗΜΟΣΘ. Σ. ΚΟΥΣΗΣ

Διηγόρος, Δρ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν

ΖΩΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΩΝ ΑΓΡΩΝ ΛΙΠΑΝΣΕΩΣ ΣΙΤΟΥ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1932)33

Του κ. Ι. Γ. ΠΑΠΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ, Διευθυν-
του του Κεντρικού Ἐδαφολογικοῦ Ἐργαστηρίου

Δ'.

Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα ἀποδεικνύουσι τὴν μεγάλην ἀποτελεσματικότητα τῆς συνδυασμένης ἀζωτοῦ καὶ φωσφο-
ρούχου λιπάνσεως καὶ τὴν μικρὰν ἀφ' ἑ-
τέρου τῆς μονομεροῦς διὰ των στοιχείων
τούτων λιπάνσεως.

Τὸ ἀζώτον, ὑπὸ μορφὴν νιτρικὴν δοθέν
ἐπιφανειακῶς κατὰ τὴν ἄνοιξιν (24 Φε-
βρουαρίου καὶ 8 Μαρτίου), ἀπέχρησεν
τὸ ἀποτελεσματικώτερον τοῦ ἀμμωνιακοῦ
τοῦ δοθέντος κατὰ τὴν σπορὰν, πράγμα
ὅπερ ἐξηγεῖται ἰσως λόγῳ τῆς παρεμπε-
σοῦς πλινθμύρας.

Οἰκονομικῶς ὑπερτερεῖ τὰς ἄλλας λι-
πάνσεις ἡ ὕψ' ἀριθ. 5. Ὁ ἐπιζήτων μεγά-
λας ἀποδόσεως καὶ μὴ στερομένου κεφα-
λαίου θὰ προετίμα τὴν ὕψ' ἀριθ. 7 ἢ 13
λίπανσιν ἢ συνδυασμὸν των δύο αὐτῶν, αἱ
ὁποῖαι μετὰ τὴν ἐπελεθοῦσαν πᾶσιν των
τιμῶν των λιπασμάτων ἀποβαίνουσι κατὰ
πολὺ ἀκόμη οἰκονομικώτερα. Ἡ μονομε-
ρὴς διὰ φωσφοῦ λίπανσις (ἀριθ. 11) ἡ-
θελε ἱκανοποιήσει τὸν πτωχὸν ἀγρότην,
ἀλλὰ ἡ οἰκονομικὴ σημασία ταύτης ἐλατ-
τοῦται ἐν συγκρίσει μετὰ τὰ ἀποτελέσματα
των ἀνω ἀναφερομένων ἔνεκα τῆς ἐπιτυγ-
χανομένης σχετικῶς μικρᾶς ἀξίσεως τῆς
ἀποδόσεως.

Τὸ δέκατον ὄγδοον πείραμα
ἐγκατεστάθη εἰς τὴν βορειοανατολικῶς τῆς
πεδιάδος Θηβῶν λοφώδη περιοχὴν εἰς ἀ-
πόστασιν 7 χλμ. περίπου ἀπὸ τῆς πόλεως
των Θηβῶν καὶ ἐπὶ ἐδάφους χαρακτηρι-
ζομένου, διὰ τοῦ δυνάματος «Ρεβένια», δη-
λαδὴ ἐνός λίαν χαλικιῶδους ἐρυθροῦ πη-
λοῦ, ἐπικειμένου ἐπὶ ἡμισποσθωμένου
ἐδάφους μεγάλῃς συνεκτικότητος, ἐρηρῶ
καὶ ἐν γένει μικρᾶς παραγωγικότητος.

Τὸ ἀνωτέρω ἔδαφος τυγχάνει πτωχὸν
εἰς ἀζώτον καὶ φωσφορικὸν ὀξύ, τοῦ τε-
λευταίου δὲ τούτου εὐρισκόμενον εἰς σχε-
τικῶς ἀξιόλογον ποσὸν εἰς τὸν δεύτερον
ὄρζοντα, πλούσιον δὲ εἰς κάλι. Σημειω-
δρὶν ὅτι τὸ ἔδαφος τοῦτο, μολοντὶ προ-
έρχεται ἐξ ἀβεστολίθου, δὲν περιέχει ἀν-
θρακικὰ ἄλατα ἀλκαλικῶν γαλῶν.

Ὁ ἀγρὸς ἑλληνικῆς καὶ ἐσπάρῃ ἀρχὰς
Δεκεμβρίου διὰ αἴτου ποικιλίας Μεντάν,

καὶ ἐκαλύφθη διὰ σβανρίσματος. Δυστυ-
χῶς ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς σπορᾶς, ἡ ὁποία
ἐξετελέσθη ἐπὶ ἐδάφους μετ' ἐλαχίστην
ὕγρασιν, δὲν ἔβρεξε μέχρι μέσων
Ἰανουαρίου. Ἀποτελέσματα τού

(*) Είς την ποσότητα ταύτην περιλαμβάνεται και ο σταφυλικός σάκχος.
Ἡ πρωτεύουσα θέσις τῆς Ἑλλάδος εἶναι δυνατόν νὰ υποστηρίχῃ σωθῶς, ὅτι ἡ εξαγωγὴ παραβλάσκειται ἀπὸ τὸ πρῶτον ἐπειροῦ το ὁποῖον τυγχάνει ὁ κυριώτερος αὐτῆς συντελεστής;
καταφανής. Ὅταν ὀδῶν ἡ Ἑλὰς παρουσιάσῃ τισαυτὴν εξαγωγήν, ἀποτελουμένην τῶν δυνάστον κατὰ 80 % ἐκ σταφυλικῶν οἴνων εἶναι

Η προσποιούμεθα ότι αγνοούμεν το πού όφείλεται η τοιαύτη μεγάλη αναλογία μεταξύ συνολικής παραγωγής και εξαγωγής οίνων μας;

Λοιπόν, συμβαίνει τελείως το αντίθετον. Εάν δεν υπήρχε σταφιδίτης οίνος, ή εξαγωγή οίνων μας θα ήτο ανασία λόγου. Έπίσης ούδ'ε σταγόν αμπελίου θα εξήγηση ελς το εξωτερικόν, ελς εποχάς μάλιστα μεγάλων οινικών κρίσεων εν Γαλλία, ήν αναφέρωμεν, διότι αυτή μόνη άπορροφή άποκλειστικώς δι' αναμύεις τα 50 % περίπου της εξαγωγής μας, και τούτο διότι είναι γνωστόν ότι ο σταφιδίτης αποτελεί την γέφυραν δι' ής διέρχεται ο εξαγωγόμενος αμπελίνης.

Αφού ούτως έχουν τα πράγματα και ή μεγάλη μας εξαγωγή όφείλεται άποκλειστικώς και μόνον ελς το ότι οι οίνοι μας χρησιμοποιούνται δι' αναμύεις, τί επιζητούμεν σήμερα; Ν' ανατρέψωμεν το ύφιστάμενον καθεστώς; Καί να άποκαταστήσωμεν τούς σταφιδίτας οίνους διά τυποποιημένων αμπελινών, ύποστηρίζοντες ότι θα είναι δυνατόν τα 800.000 εκατολίτρα εξαγωγόμενων οίνων να άποτελούνται άπό τυποποιημένους, έμφιασμένους ή μή, οίνους προς αὐτοσίαν κατανάλωσιν ελς το εξωτερικόν; Καί εἰς ταύτην βέβαιον ότι από της μίας ήμέρας ελς την άλλην θα είναι δυνατόν να πείσωμεν το ξένον καταναλωτικόν κοινόν να πίνῃ αὐτοσίους ελληνικούς οίνους, αντί τών ίδιων τών εντόπιων και είναι δυνατόν να συνανοισθώμεν άμέσως τύπους ξένων οίνων άριθμοίνας τούην έκατονταετηρίδων; Τό παράδειγμα της Γαλλίας, της κατ' έξοχην χώρας τών οίνων μεγάλης μάκρας, ήτις έχει κατά μέσον όρον διαθέσιμα 70.000.000 εκατολίτρων έτησίως, δεν μας πείθει ότι τα άνωτέρω είναι ούτοσίαι, άφού ή χώρα αύτη, παράγουσα οίνους εξαίρετικής ποιότητος και άπό μακροῦ χρόνου διεθνώς φημισμένους, μόλις κατορθώνει να εξαγῇ οίνους ελς ποσότητα σχεδόν ίσην πρὸς εκείνην τὴν ποσότητα εξαγεί ή μικρά 'Ελλάς δι' αναμύεις;

Η τυποποίησης τών ελληνικών οίνων πρέπει να γίνῃ και πρὸς ταύτην πρέπει να στρέψωμεν όλες τās προσπάθειάς μας, οὐχί διότι τούτο επιβάλλει άπόλυτος το συμφέρον της εξαγωγής, άλλα διότι τούτο απαιτείται διά την αύξησιν της έσωτερικής καταναλώσεως, ήτις σήμερα κατά κανόνα τροφοδοτείται οὐχί από οίνων ύποφερτῆς έστω ποιότητος, άλλα από διαφόρων κατασκευασμένων αὐτοσχεδίων λατρών τών οίνων. 'Υπό τοιαύτας συνθήκας πὸς να μή υπάρξῃ οινική κρίσις εν 'Ελλάδι;

Επίσης ή τυποποίησης θα μάς βοηθήσῃ νά δημιουργήσωμεν σὺν τῷ χρόνῳ μίαν εξαγωγήν τυποποιημένων οίνων, ή οποία όμως δεν θα είναι δυνατόν να υπερβῇ από τās καλύτερας τών προϋποθέσεων τα 30—50.000 εκατολίτρα. Μέχρι τὸν 800.000 εκατολίτρων της σημερινῆς εξαγωγῆς, τα οποία ζητούμεν να άποκαταστήσωμεν διόλιτρα διά τυποποιημένων οίνων, ύποθέτομεν ότι υπάρχει μεγάλη άπόσταση.

Τά άνωτέρω άρκούν να πείσωμεν και τὸν άδαστάρον, ότι κατ' οὐδένα λόγον πρέπει να παραγνωρίσῃ ή αξία τοῦ σταφιδίτου οίνου διά την εθνικήν οικονομίαν της χώρας μας και ότι το οινικόν ζήτημα εν 'Ελλάδι πρέπει να κρίνεται από την συνολικήν αὐτοῦ μορφήν της υπάρξεως, δηλονότι, δύο μεγάλων κατηγοριών οίνων: τοῦ αμπελίνου και τοῦ σταφιδίτου. Η μονόπλευρος ύποστήριξις τοῦ ενός και μάλιστα ελς άποκλειστικόν βάρος τοῦ άλλου, ως προτείνουν οι σωτήρες της ελληνικής οινολογίας, αποτελεί άπερίφραστον πρόβλημα κατήν, χειρόστην ελς βάρος τοῦ καλῶς έννοημένου συμφέροντος τοῦ ελληνικοῦ οίνου και έντεῦθεν της εθνικῆς οικονομίας της χώρας μας.

—Β'. ΑΙ ΥΠΟ ΤΥΠΩΝ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΡΩΤΑΞΕΙΣ

Τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ 'Εθνικοῦ Συνδέσμου 'Αμπελοκτηνόντων πρὸς διετίας περίπου συνεισθήσῃ ειδικῇ επιτροπῇ διά την ἀνά τās διαφόρους περιφερείας επιτόπιον εξέτασιν τών αμπελοφυγικῶν ζητημάτων της χώρας, εξακριβώσιν τών αἰτίων της ένταθείσης κατά το τελευταίον έτος αμπελοφυγικῆς οινικῆς κρίσεως και την μελέτην τών ληπτέων μέτρων πρὸς αντιμετώπισιν της.

Η πρωτοβουλία αύτή είναι αξιοέπαινος και

τιμῇ τούς ιδύνοντας το ίδρυμα τούτο τών αμπελοκτηνόντων.

Η επιτροπή επαράτωσε το έργον της, τα πορίσματα τοῦ οποίου περιελήφθησαν ελς δύο μικρά τεύχη, εν τών οποίων το έν φέρει τὸν τίτλον «Έκθεσις Ειδικῆς 'Επιτροπῆς 'Ερεῦνης ἐπὶ τοῦ αμπελοφυγικοῦ προβλήματος κλπ.», το έτερον δὲ «Αἰτιολογική 'Εκθεσις και σχέδιον νόμου περί όργανώσεως της αμπελοπαγωγῆς».

Εκ της αναγνώσεως τών δύο τούτων τευχῶν παρατηρεῖ τις εν πρώτοις το εξῆς περίεργον και δυσέξηγτον:

Ότι, ενώ ή ίδια επιτροπή συνέταξεν άμφοτέρω, ή μὲν έκθεσις ελς πόλησ σημαία λέγει πράγματα όρθα και άβία πόλλας προσοχής ως άναποκρινόμενα κατά το μάλλον ή ήττον πρὸς την αλήθην κατάστασιν, το δὲ σχέδιον νόμου ανατρέπει πλήρως τα έν τη έκθέσει ύποστηρίζόμενα. Χάριν παραδείγματος αναφέρωμεν:

Έν τη έκθέσει και εν σελίδι 35 εξάγεται το συμπέρασμα:

«Ηδη όμως είναι άπόλυτως βέβαιον, ότι οὐδεμία αντίθεσις οικονομικῶν συμφερόντων υπάρχει μεταξύ τών δύο τούτων προϊόντων (σταφιδίνου και αμπελίνου) και ότι ύφισταται άνάγκη συνεργασίας τούτων πρὸς το κοινόν συμφέρον. Η ύπαρξις μεγάλου όγκου σταφιδίνου οίνου με μικρόν κόστος (:) είναι πολύτιμον στοιχείον διά τα συμφέροντα τοῦ αμπελίνου οίνου, ό όποιοι, άναμειγνύμενος ελς μικράς ποσότητας μετά σταφιδίνου έμπλουτίζει το κράμα διά τών στοιχείων, αὐτὸν περιέχει και βελτιώνει την ποιότητα αὐτοῦ»

Εκ τούτων καταφαίνεται πόσον χρήσιμος δι' άμφοτέρω τα προϊόντα είναι ή μεταξύ των συνεργασία, ένεκα της άλληλεξαρτήσεως των, ή οποία επιβάλλει την άλληλοϋποστήριξιν των...».

Έν τῷ προτεινόμενῳ όμως σχέδιῳ νόμου μεταβάλλεται άποτόμος ή τακτική και αναγράφονται διατάξεις καταδικάζουσας ελς θάνατον τὸν σταφιδίτην. Αἱ διατάξεις αὗται ως τοβαρὸς θίγουσαι τὸν σταφιδίτην και έντεῦθεν την ελς το εξωτερικόν διάθεσιν τών ελληνικών οίνων θα μάς άσασχολήσουν ιδιαίτερος και δευτερευόντως κατωτέρω, διότι πρωταρχικὴν σημασίαν άποδίδουσι ελς την εξέτασιν τών θεσπιζόμενων από τὸν εν λόγω σχεδίου νόμου μέτρων πρὸς θεραπείαν της αμπελοφυγικῆς κρίσεως.

Τό νομοσχέδιον ελς δύο τινά άποβλέπει:

α') Ελς τὸν άναγκαστικόν συνεταιρισμόν τών αμπελοφυγῶν πρὸς ίδρυσιν κεντρικοῦ ίδρύματος προστασίας της αμπελοφυγίας, και β') Ελς την δημιουργίαν παρακρατήματος και εξασφάλισιν της διαθέσεως του.

Διά τών δύο τούτων μέτρων βεβαιούται εν τῇ αἰτιολογικῇ έκθέσει, θα έλκεψη ή αμπελοφυγική κρίσις, το «άπαντον» της οποίας σχεδόν όφείλεται ελς τὰ πλεονάσματα της αμπελοπαγωγῆς (σελ. 5 της αἰτιολογικῆς έκθέσεως).

Ός πρὸς μὲν τὸν άναγκαστικόν συνεταιρισμόν τών αμπελοφυγῶν, οὐδεὶς δύναται ν' άμφισβητήσῃ ότι άνεν τούτου οὐδέν δύναται να έπιτευχθῇ πρὸς επίλυσιν τών ζωτικῶν ζητημάτων της αμπελοφυγίας, άτίνα χρήζουν άμέσων φροντίδων και τα οποία προκύπτουν οὐχί βεβαίως εκ τοῦ πλεονάσματος, ως τούτο ύποστηρίζεται εν τῇ ως άνω έκθέσει, άλλ' εκ πληθώρας άλλων αἰτίων, διά την έξουδετέρωσιν τών οποίων οὐδέν προβλέπεται εν τῷ νομοσχέδιῳ. 'Αντ' αὐτοῦ αἱ κυριότεραι διατάξεις τούτου άφορῶν το παρακράτημα και τὸν τρόπον της διαθέσεως του, ώστε εύλόγως νά σχηματίζηται ή έντύπαισις ότι μοναδικὸς σκοπὸς της όργανώσεως της αμπελοφυγίας ετάχθη άφ' ενός μὲν θά συντηρῇται ή ίδρυθεσμένη κεντρική όργάνωσις, άφ' άλλου δὲ θά μετριαζόνται τα πλεονάσματα πρὸς τεχνητὴν συγκράτησιν τών τιμῶν.

Οὕτω επιζητεῖται ή λύσις τοῦ όλου αμπελοφυγικοῦ προβλήματος! 'Ασφαλὸς δεν θα εχρηάσθῃ πόλλος κόπος διά την εξέτασιν τοιούτων λύσεων, διότι ή κατεστημένη μέθοδος, οὗτε προαίματος είναι, οὗτε στερεῖται

δραστικότητος δι' ό.τι άφορᾷ το επιδιωκόμενον άποτέλεσμα. 'Αλλ' ἄς μάς επιτραπῇ να παρατηρήσωμεν:

Αν έπρόκειτο οὕτω να λύονταν όλα τα δύσκολα προβλήματα, ποία ή άνάγκη έπιστατούσεως ειδικῶν δι' επιτοπίους έρεῦνας, ποία ή άνάγκη συζητήσεων, συσκέψεων και συνεδρίων και δεν θέτομεν ως άρχήν και αξίωμα ότι όπου παρατηρεῖται πτώσις τιμῶν και έντεῦθεν κρίσις θά εφαρμόζεται παρακράτημα; 'Αγνοεῖται ότι το παρακράτημα δεν άποτελεῖ οικονομικόν τι σύστημα έξειδόμενον επί όγειων επιστημονικῶν οικονομολογικῶν άρχῶν, ότι οὐδὲ καν σύστημα είναι, άλλα έσχατον μέτρον άνάγκης, εφαρμόζόμενον άφού πρώτον εξαπληθύνῃ οἱ γνωστοί και δυνατόι τρόποι διευθετήσεως μίας κρίσιμου καταστάσεως;

'Αγνοεῖται ότι τούτο άμελετήτως εφαρμόζόμενον ή θεσπιζόμενον εκ τὸν προτέρων ύποχρεωτικῶς και άνευ ελαστικότητος δύναται να προκαλέσῃ άλλῆς καταστροφάς, άναστῇ τῶσιν και άνατροπῇ πλήρη τὸν άναμενόμενόν άποτελεσματικόν;

'Αγνοεῖται ότι τούτο είναι ζήτημα λεπτότατον, εύρισκόμενον ελς άμεσον έξάρτησιν με τοπικὰς συνθήκας, άλλοτε άλλως έμφανιζόμενες και ότι πρὸς πάσης εφαρμόσεως, έστω και κατ' ελάχιστον ποσοστόν, δέον να ύπάρχουν στοιχεία κατά σημαντικὴν προσέγγισιν άκριβῆ, τών οποίων στερομένθα σήμεραν άπολύτως, λόγω τοῦ άνοργανώτου της αμπελοφυγίας άφ' ενός και τών στατιστικῶν ύπηρεσιῶν άφ' άλλου, δι' ό.τι έννοεῖται άφορᾷ την αμπελοφυγίαν;

Εάν τα άνωτέρω δεν άγνοούνται, τότε πὸς ζητούμεν να θέσωμεν ως θεμέλιον λίθον μίας νεαρᾶς όργανώσεως λίθον μεσοτόχου;

Καί έρωτῶμεν: Οἱ ταῦτα προτεινόντες ἐπὶ τοίῳ δεδομένῳ έστειλήθησαν ώστε να θεωροῦν το παρακράτημα απαραίτητον μέχρι τοῦ σημείου, ώστε ό κατά μήνα 'Οκτώβριον τοῦ 1933 ψηφισθεῖς νόμος 5845 περί όργανώσεως άναγκαστικῶν συνεταιρισμῶν 'Αττικοβοιωτίας και όργανισμοῦ προστασίας 'Αττικοβοιωτίας» να όρίσῃ ύποχρεωτικόν ελάχιστον παρακράτημα 5 % δυνάμενον να φθάσῃ μέχρι 20 % (άρθρον 4) διά την περιφέρειαν 'Αττικῆς;

Όστε οιαδήποτε και εἴν είναι ή παραγωγή 'Αττικῆς, μεγάλη, μικρά, μέση, οιαδήποτε και ή κατανάλωσις, θα ύπάρχῃ ύποχρεωτικόν παρακράτημα θεσπισθέν διά νόμου 5%; Τότε ἄς μὴ όμιλώμεν περί προστασίας τοῦ αμπελοφυγίου, άλλα μόνον περί φορολογίας τούτου. Διότι περί αὐτοῦ πρόκειται.

Αλλως τε πὸς είναι δυνατόν να νοσηθῇ παρακράτημα χωρίς να προϋπάρχῃ διατάξις νόμου άπαγορεύουσα τās περαιτέρω φητεῖας και θέτουσα τέρμα ελς την προϊούσαν αύξησιν της άναγκαστικῆς προϋποτιθεμένης ύπερπαγωγῆς;

Τέλος, ή ύπερπαγωγή εν 'Ελλάδι, εάν ύπάρχῃ, είναι τοσαύτη ώστε άλλως πὸς είναι αδύνατον να αντιμετωπισθῇ εἰμὴ μόνον διά της εφαρμόσεως ένδ'ε αντιοικονομικοῦ μέτρου, ως είναι το παρακράτημα; Η δὲ εν τῇ χώρας αμπελοφυγική κρίσις όφείλεται άποκλειστικῶς και μόνον ελς αὐτήν; 'Ασφαλὸς όχι.

Διότι, και εάν ύποθέσωμεν ότι ύπάρχει κατὰ μέσον όρον πλεόνασμα έτησίως 300.000 εκατολίτρων (είναι ό υπό τών ύποστηρικτῶν τοῦ παρακρατήματος διδόμενος αριθμός. 'Όρα σελίς 7 της αἰτιολογικῆς έκθέσεως) ήτοι ποσοστόν 10—15 % ἐπὶ της μέσης έτησίως παραγωγῆς, δεν είναι αδύνατον ν' άπορροφηθῇ τούτο από την κατανάλωσιν εν καθεστώς της ή να διατίθεται, έφσόντων δὲ καθίστατο δυνατή ή έναποθήκευσίς του, ελς περιόδους έλλείψεως εκ κακῆς έσοδείας, αἰτινες προκειμένου περί γεωργικῶν προϊόντων όχι μόνον άπίθανον δεν είναι, άλλα, άδυσχως, μάλλον σιγναί.

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Η συνέχεια. ΑΝΑΡΕΑΣ ΗΣΤΙΑΣ

Ν. Ο. ΓΙΑΒΟΠΟΥΛΟΣ
Ίατρος, 'Αφροδισιολόγος
'Οδ. Πανδρόσου 4 (Πλατ. Μητροπόλεως)
Τηλέφωνον 25-408
'ΙΚΑΡΟΣ,

Η ΑΜΕΣΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΑΙ ΚΑΤ' ΑΥΤΗΣ ΕΠΙΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΙ ΕΝΔΕΙΚΝΥΟΜΕΝΑΙ ΔΙΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Του δικηγόρου κ. Σ. ΓΡΑΒΒΑΝΗ

Β'.

Κατά τὰ άλλα, όρθως έχει το σημερινόν σύστημα, οι δὲ φορολογικοί συντελεσταί είναι αρκετά χαμηλοί, πάντως δὲ άσυγκρίτως ελαφρότεροι τών πρὸ τοῦ 1926 ύφισταμένων. Θά εἶχα μόνον να προτείνω την καινοτομίαν όπως εισαχθῇ ή διακρισις μεταξύ τών φορολογουμένων εκείνων, οι όποιοι, έχοντες άναλυτικὰς προσόδους άνωτέρας τοῦ τεκμηρίου της κατοικίας, φορολογούνται και κατά τās άναλυτικὰς κατηγορίας και με τὸν συνθετικόν, όποτε το σύνολον τοῦ φόρου καταλήγει να είναι αρκετά σημαντικόν, εν αντίθεσι πρὸς τοὺς φορολογουμένους, οι όποιοι δηλώουν μόνον συνθετικόν. 'Επὶ παραδείγματι: Έμπορος ή επαγγελματίας άποκομίζων πρὸσοδον 300 χιλιάδων, θά πληρώσῃ φόρον έπιτηδεύματος μὲν δρχ. 39.000, συνθετικόν δὲ 10.950, δηλαδή εν συνόλῳ 49.950, ενῷ άλλος φορολογούμενος με μόνον το τεκμήριον της κατοικίας ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ποσοῦ συνθετικοῦ θά πληρώσῃ μόνον 10.950. Θά ήτο όθεν σκόπιμον όπως ελς τās περιπτώσεις αὗτας όπου ή αὐτή πρὸσοδος φορολογεῖται και κατά τās άναλυτικὰς κατηγορίας και κατά τὸν συνθετικόν, ό τελευταίος οὗτος να ελαττώνεται κατά άρισμένον ποσοστόν, άφού ό κυριώτερος του σκοπὸς είναι έπανορθωτικός, δηλαδή ή φορολογία της διαφευγούσης τὴν άναλυτικὴν φορολογίαν προσόδου. 'Όταν έπωσένως ή άναλυτικὴ τοιαύτη, όχι μόνον δεν διαφεύγει, άλλα χρησιμεύει και ως βάσις διά την συνολικὴν καθαράν πρὸσοδον, είναι δικαίον ή τελευταία αύτή να φορολογηται ελαφρότερον τών άλλων περιπτώσεων.

—Ζ'. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΩΝ

Εύρίσκω ότι ή διά τοῦ τελευταίου νόμου 5866 έλάττωσις τοῦ φόρου κληρονομιῶν δεν ήτο δικαιολογημένη. 'Ο φόρος οὗτος είναι ό δικαιότερος και ό κοινωνικώτερος. 'Όσον εύλόγος και σκόπιμος ύπήρξεν ή διά τοῦ αὐτοῦ νόμου έλάττωσις τοῦ ἐπὶ προκινῶν φόρου, όταν μάλιστα λάβῃ κανεικὸν όφει τās κοινωνικὰς μας συνθήκας, τὸσον άδικαιολόγητος ύπήρξεν ή έλάττωσις τοῦ ἐπὶ τῶν κληρονομιῶν φόρου.

Ότῶ, με τὸν νέον νόμον, έμπορος καταβάλλων όχι μόνον κεφάλαια, άλλα και την προσωπικὴν του εργασίαν και έκτιθέμενος ελς τὸς κινδύνους της έπιχειρήσεως του, αν κερδίσῃ ἐπὶ παραδείγματι 500.000 δραχμὰς, θά φορολογηθῇ με συντελεστὴν 22 %, δηλαδή θά πληρώσῃ φόρον 110.000 δραχμῶν. 'Αν όμως, άκόπως βέβαια, κληρονομήσῃ το αὐτό ποσόν, θά πληρώσῃ φόρον 50 μόνον χιλιάδας, δηλαδή τὸ ήμισυ. Δεν παραγνωρίζωμεν βέβαια ότι ελς την μίαν περίπτωσιν φορολογεῖται ότι πρὸσοδος, ενῷ ελς την δευτέραν αὐτό τοῦτο τὸ κεφάλαιον. Η θεωρητικὴ όμως αὐτή διακρίσις είναι τὸσον λεπτή ώστε άμφισβόλησθι δύναται να δικαιολογηθῇ την μεγάλωσιν αὐτὴν από φορολογικῆς άπόψεως άπόστασιν.

Κατὰ τὰ άλλα, όρθως έχει το σημερινόν σύστημα, οι δὲ φορολογικοί συντελεσταί είναι αρκετά χαμηλοί, πάντως δὲ άσυγκρίτως ελαφρότεροι τών πρὸ τοῦ 1926 ύφισταμένων. Θά εἶχα μόνον να προτείνω την καινοτομίαν όπως εισαχθῇ ή διακρισις μεταξύ τών φορολογουμένων εκείνων, οι όποιοι, έχοντες άναλυτικὰς προσόδους άνωτέρας τοῦ τεκμηρίου της κατοικίας, φορολογούνται και κατά τās άναλυτικὰς κατηγορίας και με τὸν συνθετικόν, όποτε το σύνολον τοῦ φόρου καταλήγει να είναι αρκετά σημαντικόν, εν αντίθεσι πρὸς τοὺς φορολογουμένους, οι όποιοι δηλώουν μόνον συνθετικόν. 'Επὶ παραδείγματι: Έμπορος ή επαγγελματίας άποκομίζων πρὸσοδον 300 χιλιάδων, θά πληρώσῃ φόρον έπιτηδεύματος μὲν δρχ. 39.000, συνθετικόν δὲ 10.950, δηλαδή εν συνόλῳ 49.950, ενῷ άλλος φορολογούμενος με μόνον το τεκμήριον της κατοικίας ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ποσοῦ συνθετικοῦ θά πληρώσῃ μόνον 10.950. Θά ήτο όθεν σκόπιμον όπως ελς τās περιπτώσεις αὗτας όπου ή αὐτή πρὸσοδος φορολογεῖται και κατά τās άναλυτικὰς κατηγορίας και κατά τὸν συνθετικόν, ό τελευταίος οὗτος να ελαττώνεται κατά άρισμένον ποσοστόν, άφού ό κυριώτερος του σκοπὸς είναι έπανορθωτικός, δηλαδή ή φορολογία της διαφευγούσης τὴν άναλυτικὴν φορολογίαν προσόδου. 'Όταν έπωσένως ή άναλυτικὴ τοιαύτη, όχι μόνον δεν διαφεύγει, άλλα χρησιμεύει και ως βάσις διά την συνολικὴν καθαράν πρὸσοδον, είναι δικαίον ή τελευταία αύτή να φορολογηται ελαφρότερον τών άλλων περιπτώσεων.

Ός πρὸς δὲ το πὸλλάκις έπαναλαμβανόμενον ότι αἱ φοροτεχνικαί ύπηρεσίαι ύστεροῦν, νομίζω ότι ελάχιστοι άναποκρίνονται πρὸς τὰ πράγματα και την αλήθειαν. Αἱ φοροτεχνικαί ύπηρεσίαι όχι μόνον δεν ύστεροῦν, εν συγκρίσει με τās άλλας διοικητικὰς τοιαύτας, άλλα και περιλαμβάνουν και ύπαλλήλους πραγματικῶς άρίστους. 'Όσοι δὲ παρηκολούθησαν τὸν άθλον της βεβαιώσεως τών φόρων 1927—30 και της έκκαθαρίσεως τών παλαιῶν έκκρεμοτήτων, γνωρίζουν και έκτιμοῦν την αξίαν και την άποδοτικότητα τών έντεταλμένων οικονομικῶν ύπαλλήλων. Δεν πρέπει δὲ να μάς διαφεύγουν και αἱ σύμφυτοι με το έργον τὰν δυσχέρειαι —έργον άσυμπαθὲς και όχληρον. Βεβαίως, ύπάρχουν και εδῶ, όπως ελς όλους τούς κλάδους, οι άνεπαρκεῖς ή οι τωρινικῶς ύπερβολικοί. 'Εν τῷ συνόλῳ όμως, τὰ άποτελέσματα, όπως βεβαιώνει ό διευθυντής τών άμέσων φόρων κ. Α. Σμπαρούνης, αν δεν είναι εφάμιλλα τών άγγλικῶν —όσοις προδήλως αδύνατος— δεν είναι όμως και πολύ κατώτερα τών Ιταλικῶν, όπου ή διοικητικὴ εν γένει όργάνωσις εἶπαι κατ' έξοχην, ως γνωστόν, έπιβατική.

Αποτελεῖ λοιπόν άβασάνιστον και άδολον ύπερβολὴν το να διακηρύσσεται ότι ή άμεσος φορολογία άπέτυχεν εν 'Ελλάδι. Οὕτε, ως άνωτέρω άνεπτυχθῇ, ή άμεσος φορολογία είναι γενικῶς και άφορήτως βαρεῖα. Δεν πρέπει δὲ να λησμονώμεν ότι έπιβαρύνει κατ' άρχήν και κυρίως τās εύπόρους τάξεις, εν αντίθεσι πρὸς τὸς έμμέσους φόρους, το μεγαλύτερον μέρος τών οποίων έπιπίπτει ἐπὶ τών άπορωτέρων. Οἱ άμεσοί φόροι αντιπροσωπεύουν τα 24 %, ενῷ οι έμμεσοί τὰ 63,2 % τοῦ προϋπολογισμοῦ τών έσόδων. Καθ' ήν δὲ στιγμήν ύφ' ὅλων τών ειδικῶν καταδεικνύεται ("Ιδετε κ. Δημ. Μαγκριώτη Φορολ. 'Επιθ. τ. 4 1934 σελ. 176) και ό λαός ό ίδιος το άντιλαμβανεται ότι οι φόροι καταναλώσεως εν 'Ελλάδι είναι έπαχθέστατοι, πιέζοντες καταθλιπτικῶς τās άπορωτέρας ιδίως τοῦ πληθυσμοῦ τάξεις, καθ' ήν στιγμήν το ψαμὶ τοῦ λαοῦ πληρώνεται, εξ αίτίας τών τελωνειακῶν δασμῶν, τὸσον άκριβὰ, είναι πολύ τολμηρὸν να συνιστάται έλάττωσις τών άμέσων φόρων, ήτοι τών φόρων κυρίως τών εύπόρων.

Οὐδεὶς δύναται ν' άμφισβητήσῃ ότι ή έλάττωσις τών φόρων, άρχῆς γινόμενης από τούς έμμέσους και κατόπιν ἐπὶ τούς άμέσους, είναι ελς πάσαν περίπτωση ενδειγμένη. Η έλάττωσις όμως αὐτῇ συνδέεται άρρήκτως με δια δημοσιονομικὴν πολιτικήν. Καί βάσις αὐτῆς είναι ό περιορισμὸς πρὸς παντός τών δαπανῶν. Τό σταμάτημα τών πάσης φύσεως άποζημιώσεων, οι όποιαί άποτελοῦν μίαν από τās συνεχεῖς αἰμορραγίας τοῦ προϋπολογισμοῦ μας. Η άναχαίτισις της άκατασκέτου φορᾶς τών κυβερνήσεων τοῦ να έπαυέσων, άντὶ να περιορίζουν τούς διορισμούς και τās μεταθέσεις ύπαλλήλων. Η έπικράτησις τοῦ πνεύματος της περισυλογῆς και της πραγματικῆς προστασίας τών συμφερόντων τοῦ λαοῦ.

Τό παράδειγμα της 'Αγγλίας, όπου, με την στήθεράν και άποφασιστικὴν προσπάθειαν τοῦ Τσάμπερλαν, όταν κατά τὸ 1932—33, εκ τών οικονομιῶν, ύπήρξαν περιοσεύματα, άμέσως ήλαττώθησαν οι φόροι. Τό παράδειγμα της έπίσης κοινοβουλευτικῆς Γαλλίας, όπου διά τοῦ νόμου της 30ῆς 'Ιουλίου 1934 περιεκόπησαν αἱ δαπάναι και έμειώθησαν άντιστοίχως οι φορολογικοί συντελεσταί, χαράσσων και διά την 'Ελλάδα τὸν δρόμον διά την καλύτεραν και όρθότεραν δημοσιονομικὴν πολιτικήν.

Σ. ΓΡΑΒΒΑΝΗΣ

Δικηγόρος εν 'Αθήναις

ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ

ΨΥΧΙΑΤΡΟΣ

Κ. ΓΑΡΟΦΑΛΙΔΗΣ

Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Παρισιών Ancien Resident. Κλινικῆς Καθηγητοῦ Παρισιῶν Laignel. Δέχεται: 10 π.μ. — 1 μ.μ. και 5 μ. μ. — 8 μ. μ. ΗΛΕΚΤΡΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΝ, Στευρνάρα 33, 'Αθήνα. Τηλ. 23-435.

Και ταῦτα μὲν ως πρὸς την κειμένην νομοθεσίαν της άμέσου φορολογίας και τὰς διά τὸν καθαρὸν προσόδων. Συναφῆς δ.

Η ΚΑΠΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ (15 ΙΟΥΛΙΟΥ — 15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1934)

—ΚΑΠΝΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Κατά το ως άνω χρονικόν διάστημα έδεληλώθη ζωοτερότερα κίνησις επί έτοιμών έπεξεργασμένων καπνών, ή όποια μάλιστα έπεξετάθη και εις τά παλαιότερα καπνικά άποθέματα. Έξ αυτών άπερροφήθησαν ίκαναί ποσότητες έιδως έκ Καβάλλας, όπου ή καπνεμπορική εταιρεία Γκέ-ρου συνήψε σοβαράς πράξεις, αί όποιαί, προστιθέμεναι και εις τάς πρότερον γενομένης παρομοίας άγοράς, έχουν μεγαλυτέραν διά την άγοράν μας σημασίαν, δοθέντος ότι άπαλλάσσουσιν αυτήν από τό βάρος των παλαιότερων άποθεμάτων και δημιουργούν άνωλωτέρας συνθήκας διά την διεξαγωγήν των έμπορικων επί των καπνών μας συναλλαγών.

Τήν ολοκληρώσαιν δέ της έκκαθαρίσεως μέλλει να διευκολύνη άσφαλώς και ή άποφασιθεΐσα ήδη από κοινού έκ μέρους των Τραπεζών συγκέντρωσις των παρ' αὐταίς ενεχυρίων καπνών και ή ανάθεσις της φροντίδος διαθεσώς των εις τό ιδρύμενον με άριστένας κρατικές διευκολύνσεις ειδικόν Γραφεΐον.

—ΚΑΠΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Έν τη περιφερείᾳ Εξάνθης έβιομηχανοποιήθησαν κατά τόν μήνα Ιούλιον έ. έ. εν συνόλῳ 3.223 1/2 χιλ.)μα έναντι 3.786 χιλ.)μων βιομηχανοποιηθέντων κατά τόν αντίστοιχον μήνα τοῦ 1933 και 3.308 χιλ.)μων δυπέντων κατά τόν αυτόν μήνα τοῦ 1932.

Κατά τούς έπτά πρώτους μήνας τοῦ 1934 έβιομηχανοποιήθησαν εν τη ως άνω περιφερείᾳ εν συνόλῳ 23.174 1/2 χιλ.)μα έναντι 25.522 1/2 και 24.026 χιλ.)μων βιομηχανοποιηθέντων κατά τάς αντίστοιχούς περιόδους των έτών 1933 και 1932.

Έκ των κατά τούς έπτά πρώτους μήνας τοῦ 1934 βιομηχανοποιηθέντων, τά 480 χιλ.)μα έκόπησαν παρὰ τοῦ εργοστασίου Π. Ζουλιάνη, τά 22.454 1/2 χιλ.)μα παρὰ τοῦ εργοστασίου Άν. Σιγάλα, τό δέ υπόλοιπον έκ χιλ.)μων 240 παρὰ τοῦ εργοστασίου Δ. Άρδίτη.

Έκ των άνωτέρω ποσοτήτων τά 22.968 χιλ.)μα προσωρίσθησαν διά τήν έσωτερικήν κατανάλωσιν, τά δέ 206 1/2 χιλ.)μα άπεστάλησαν εις τό έξωτερικόν.

Η κατά καπνεργοστάσιον κίνησις κατά τόν μήνα Ιούλιον 1934 εΐχε ως έξής:

Εργοστάσιον Π. Ζουλιάνη.
Έκόπησαν εν συνόλῳ 72 χιλ.)μα καπνοῦ, προσωρίσθέντα άπαντα διά τήν έσωτερικήν κατανάλωσιν και βιομηχανοποιηθέντα εις αργαρέτα α' ποιότητος.

Αί πρόσδοι τοῦ Δημοσίου έκ της βιομηχανοποιήσεως της ως άνω ποσότητος άνήλθον εν συνόλῳ εις δρχ. 24.073,20.

Εργοστάσιον Άν. Σιγάλα.
Έκόπησαν εν συνόλῳ 3.151 1/2 χιλ.)μα καπνοῦ. Έκ τούτων 3.120 χιλ.)μα προσωρίσθησαν διά τήν έσωτερικήν κατανάλωσιν βιομηχανοποιηθέντα άπαντα εις αργαρέτα α' ποιότητος, τό δέ υπόλοιπον έκ χιλ.)μων 31 1/2 άπεστάλη εις τό έξωτερικόν.

Αί πρόσδοι τοῦ Δημοσίου έκ της βιομηχανοποιήσεως των ως άνω ποσοτήτων άνήλθον εν συνόλῳ εις δρχ. 1.043,172.

Εργοστάσιον Δ. Άρδίτη.

Ουδέμια ποσότης καπνοῦ έκόπη εις τό ως άνω καπνεργοστάσιον κατά τόν μήνα Ιούλιον.

—ΕΞΑΓΩΓΗ ΚΑΠΝΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΛΙΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΜΑΣ

Η έξαγωγή καπνών έκ των λιμένων της περιφερείας τοῦ καθ' ήμās Γραφείου κατά τόν μήνα Ιούλιον έ. έ. άνήλθεν εν συνόλῳ εις 216.294 χιλ.)μα έναντι 375.582 1/2 και 269.538 1/2 χιλ.)μων έξαχθέντων κατά τούς αντίστοιχούς μήνας των έτών 1933 και 1932.

Κατά τούς έπτά πρώτους μήνας τοῦ τρέχοντος έτους έξήχθησαν έκ των λιμένων της περιφερείας τοῦ καθ' ήμās Γραφείου εν συνόλῳ 4.209.903 1/2 χιλ.)μα έναντι 6.200.252 1/2 χιλ.)μων, έξαχθέντων κατά τήν αντίστοιχον περίοδον τοῦ έτους 1933 και 6.969.001 1/2 χιλ.)μων κατά τήν αυτήν περίοδον τοῦ έτους 1932.

Αί έξαχθείσα ποσότητες καπνών κατά τόν μήνα Ιούλιον 1934 κατανέμονται κατά λιμένες έξαγωγής και χώρας προορισμοῦ ως έξής:

Έξαγωγή λιμένος	Καβάλλας
Χώραι προορισμοῦ	Ποσόν έξαχθέν
Όλλανδία	77.422 1/2
Γερμανία	63.938
Άραβία	47.965
Βέλγιον	216

Σύνολον	189.541 1/2
Έξαγωγή λιμένος Άλεξ) πόλεως	
Χώραι προορισμοῦ	Ποσόν έξαχθέν
Γερμανία	21.821
Όλλανδία	4.931 1/2

Σύνολον	26.752 1/2
---------	------------

—ΑΓΟΡΑΙ ΧΩΡΙΚΩΝ ΚΑΠΝΩΝ

Η άγοραστική επί χωρικών καπνών κί-

Δράμα	Όκάδες	Τιμαί
Κατ. Μπασιμάδες	41.000	Μαξούλι 31—50
Προσωτάση	48.500	38—57
Έδινετζικ	102.000	μέχρι 15
Όβάς	16.000	42—45
		20—35
Εάνθη		6—14
Γιακάς	20.000	40—55
Τζεμπέλια	20.000	
Όρτά Κολού	25.000	20—25

Εις τάς άλλας περιφερείας αί τιμαί δι-εκυμάνθησαν ως άκολουθώς (κατ' όκάν): Νιγρίτης 48—50 διά μαξούλι, Χρυσουπό-λεως 20—30 διά ρεφούζι, 48 ένα καντάρι.

—ΠΕΩΡΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Αί έπικρατήσασα κατά τό ως άνω χρο-νικόν διάστημα μετεωρολογικά συνθήκαι ύπήρξαν εις τάς περισσότεράς των περι-οχών τοῦ καθ' ήμās Γραφείου κατά τό μάλλον και ήττον εύνοϊκά διά τάς καπνο-φυτείας, καθόσον έσημειώθησαν πτώσεις βροχών εις περιοχάς τινας σημαντικάί, ένθα και συνετέλεσαν ώστε ή ανάπτυξις των καπνοφύτων να έπανέλθῃ εις τήν κανονικήν της πορείαν.

Αί βροχαί αὐταί έπέφερον τήν κατά μέ-γα ποσοστόν έξολόθρησιν τοῦ έντόμου Άφιδος (μελγικρας) διά της μηχανικής επί των καπνοφύλων ενεργείας.

Εις τάς άλλας περιφερείας άντιθέτως έσυνεχίσθη ή και κατά τόν προηγούμενον μήνα έπικρατήσασα άνομβρία, ήτις έσχε δυσμενέστατην επίδρασιν επί της ποσο-τικής άποδόσεως των καπνοφυτειών.

Όσον άφορά τάς ύψιμους καπνοφυτεΐ-ας ή επί τούτων επίδρασις των μετεωρο-λογικων συνθηκών άνέβη μάλλον δυσμε-

νῆσις, λόγω της έποχής —συνήθως κατά τούς θερινούς μήνας χαλαροῦται ή άγορα-στική διάθεσις τοῦ καπνεμπορίου —και λό-γω ούσιώδους μειώσεως των υπό προσφο-ράν ποσοτήτων, περιωρίσθη αίσθητώς.

Όῦτω, ήγοράσθησαν εν συνόλῳ κατά τό από 15 Ιουλίου μέχρι 15 Αυγούστου χρονικόν διάστημα 333.400 όκ., ήτοι 207.500 έκ της περιφερείας Δράμας, 1.000 έκ της περιφερείας Νιγρίτης, 53.800 έκ της περιφερείας Χρυσουπόλεως, 65.000 έκ της περιφερείας Εξάνθης και 6.100 έκ των περι-φερειών νομοῦ Έβρου (Άλεξ) πόλεως 1.600, Σουφλίου 3.500, Διδυμοτείχου 1.000).

Μέ τήν προσθήκην των ως άνω άγορών εις τάς μέχρι 15ης Ιουλίου πραγματοποιη-θείσας έξ όκάδων 14.334,085 προκύπτει σύνολον μέχρι 15/8) 34 έξ όκάδων 14.667,485 (11.315,469 Άνατ. Μακεδονίας και 3.352,016 Δυτ. Θράκης).

Τά ποσά ταῦτα προέρχονται έκ των κά-τωθι περιφερειών:

Καβάλλας	415.000, Πραβίου 1.605.000, Δράμας 5.005.269, Σεργών 997.500, Ζι-χνης 1.728.000, Νιγρίτης 423.300, Σιδηρο-κάστρου 439.000, Χρυσουπόλεως 702.300, Εξάνθης 2.408.950, Κομοτινής 769.466, Ά-λεξ) πόλεως 92.600, Σουφλίου 41.500, Δι-δυμοτείχου 39.500.
----------	---

Αί γενόμεναι κατά τό υπό κρίσιν χρο-νικόν διάστημα εις τάς περιφερείας Δρά-μας και Εξάνθης άγοραί είχαν άναλυτικώ-τερον ως άκολουθώς:

Ένα καντάρι	Σύνολον
28—50	
μέχρι 15	
18—20	
6—14	
16—30	207.500

65.000
Εις τάς άλλας περιφερείας αί τιμαί δι-εκυμάνθησαν ως άκολουθώς (κατ' όκάν): Νιγρίτης 48—50 διά μαξούλι, Χρυσουπό-λεως 20—30 διά ρεφούζι, 48 ένα καντάρι.

Ασθενείαι: Έσημειώθησαν αί αὐ-ταί ως και κατά τόν προηγούμενον μή-να προσβολαί τοῦ Θριπός και της Άφιδος με σημαντικήν έλάττωσιν, ως έκ των βρο-χών, της τελευταίας, ως και μικραί προσ-βολαί υπό των έντόμων Άγροτίδος και Φθοριμαίας.

Γενικώς ή έσοδεία τοῦ τρέχοντος φέ-ρεται πολύ καλή εις ποιοτικήν άπόδοσιν, μειονεκτική όμως εις τήν ποσοτικήν.

ΚΑΒΑΛΛΑ

Αί έπικρατήσασα μετεωρολογικά συν-θήκαι εις τήν περιοχήν Α και Β Γιακάδων και Α και Β Τζεμπελίων Χρυσουπόλεως ύπήρξαν εις άκρον δυσμενείς διά τήν ά-νάπτυξιν των καπνοφύτων, ένεκα της με-γάλης άνομβρίας της έπικρατησάσης και κατά τόν μήνα τούτον.

Κατόπιν της τοιαύτης εηρασίας, ή πο-σοτική άπόδοσις της νέας έσοδείας προ-βλέπεται κατά πολύ μειωμένη, εις μέν τά χωρία των Ι Τζεμπελίων κατά 60 % εν συγκρίσει προς τήν περυσινήν τοιαύτην,

ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

Κατά τήν 8ην Σεπτεμβρίου έ.έ. ένυπήρχον εν μέν τη ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΖΩΝΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙ-ΚΗΣ αί έξής ποσότητες έκ των κάτωθι ειδών:

Κοινή	χιλιόγραμμα	225.000
Φασόλια	»	118.372
Όσπρια	»	12.175
Άλευρα	»	19.968
Ζάχαρις	»	994.974
Καφές	»	212.501
Ψαριά	»	543
Έλαια	»	15.888
Βούτυρον	»	9.709
Βάμβαξ	»	204.787
Τσίον	»	9.251
Ντομάτα πολτός	»	667
Τυρός	»	541.628
Σαρόδελαι κονσέρβαι	»	14.738
Λίπη	»	5.180

Έν δέ τη ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΖΩΝΗ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (κατά τήν 15ην τρέχοντος) ένυπήρχον αί έξής ποσότητες:

Φασόλια	χιλιόγραμμα	150.600
Ζάχαρις	»	3.672.600
Καφές	»	339.384
Όρυζα	»	654.600
Πιπέρι	»	34.970
Βάμβαξ	»	247.897
Δέματα	»	85.689
Συλεία	»	1.318.699

εις δέ τά τοιαῦτα των Α και Β Γιακά-δων κατά σημαντικώτερον ποσοστόν, ή-τοι κατά 70 % περίπου. Όσον άφορά τήν ποιοτικήν άπόδοσιν, αὕτη φέρεται διά τά κατώτερα χέρια κατώτερα της περυσινής με ποσοστόν ρεφούζιου, κατά τάς μέχρι τοῦδε δυνατάς προβλέψεις, μέχρι 40 % εις τά Τζεμπέλια και 50 % εις τούς Γιακάδες.

Ασθενείαι: Έσημειώθη εις μεγά-λην κλίμακα προσβολή τοῦ Θριπός επί των κατωτέρων χειριών εις τήν περιοχήν Α Γιακάδων και εις μικροτέραν έκτασιν εις τήν των Β Τζεμπελίων, ή όποια όμως έξέλιπε κατόπιν της πεσοῦσης βροχής κα-τά τό τελευταίον δεκαήμερον τοῦ Ιου-λίου.

Εις τήν περιφέρειαν Πραβίου έπικράτη-σεν ώσαύτως άνομβρία, πλην της περιο-χής Νικησιάνης ένθα έσημειώθησαν πτώ-σεις τινές βροχών.

Όῦτω ή προβλεπομένη έσοδεία από πο-σοτικής άπόψεως ύπολογίζεται μειωμένη κατά 50—55 % εν συγκρίσει προς τήν πε-ρυσινήν τοιαύτην. Η ποιοτική όμως άπό-δοσις φέρεται άνωτέρα της περυσινής με ποσοστόν ρεφούζιου από 15—20 %.

Εις τά χωρία Άκροπόταμον, Γαλυψόν, Κάτω Λακκοβίκια, Όρφάνιον, Κοκκινο-χώριον και Ποδοχώριον έσημειώθη πτώσις χαλάξης καταστροφάσα περί τά 1.300 στρέμματα καπνοφυτειών.

Ασθενείαι: Έσημειώθη μικρά προσβολή υπό τοῦ σκώληκος τοῦ έντόμου Φθοριμαίας επί των καπνοφυτειών της πε-ριοχής Ποδοχωρίου και Έλευθερών.

Η προβλεπομένη παραγωγή ύπολογί-ζεται διά τήν περιφέρειαν Καβάλλας εις 300.000, διά τήν τοῦ Πραβίου εις 1.000.000 και διά τήν της Χρυσουπόλεως εις 400.000 όκάδας.

ΔΡΑΜΑ

Αί κατά τό δεύτερον δεκαήμερον τοῦ Ιουλίου σημειωθείσαι πτώσεις βροχών έ-πέδρσαν ευμενώς εις τήν ανάπτυξιν των καπνοφύτων. Αί κατόπιν όμως σημειωθεί-σαι μεταβολαί των καιρικων συνθηκών έ-πέδρσαν δυσμενώς κυρίως επί των ύψι-μων καπνοφυτειών.

Κατ' εξαίρεσιν εις τήν περιοχήν Κ. Νευ-ροκοπίου αί καιρικά συνθήκαι ύπήρξαν έξόχως εύνοϊκά επί των καπνοφυτειών, εις τρόπον ώστε τόσον ή ποσοτική όσον και ή ποιοτική άπόδοσις τούτων προβλέ-πεται άρστη.

Εις άρισμένα χωρία και συγκεκριμένως εις Καλλιθέαν, Χαριτωμένην, Γραμμένην, Πηγάς, Ν. Καλαπότιον, Μικρόπολιν, Όχυ-ρόν, Λειβαδάκι και Πούραβον έσημειώθη πτώσις χαλάξης, ήτις εις μέν τά πρώτα πάντε χωρία έπέφερε καταστροφήν των καπνοκαλλιέργειων μέχρις 65—70 %, εις δέ τά λοιπά έως 10 %.

Αί μέχρι τοῦδε προβλέψεις φέρουσι τήν νέαν έσοδείαν, όσον άφορά τήν ποιοτικήν αὕτης άπόδοσιν, άρστην, με ποσοστόν ρε-φούζιου από 25—35 %. Άπό ποσοτικής άπόψεως ή άπόδοσις δεν έκφεύγει των ό-ρίων της κανονικότητας, είναι όμως μι-κροτέρα της περυσινής κατά 30—40 %.

Η όλη έσοδεία της ως άνω περιφερείας κατά τάς ύπαρχούσας νεώτερας προβλέ-ψεις, ύπολογίζεται εις τό ποσόν των 5.000.000 όκάδων.

Ασθενείαι: Έσημειώθη προσβολή Άφιδος και εις μεμονωμένας περιπτώσεις τοῦ Θριπός, με τήν πτώσιν όμως των βρο-χών περιωρίσθη σημαντικώς ή επέκτασις των.

ΣΕΡΡΑΙ.

Αί έπικρατήσασα μετεωρολογικά συν-θήκαι ύπήρξαν εύνοϊκά διά τήν ανάπτυξιν των καπνοφύτων εις τάς περιοχάς Σιδηρο-

κάστρου, Ζίχνης και Σεργών, εις δέ τήν περιοχήν Νιγρίτης μάλλον δυσμενείς διά τήν συλλογήν και άποξήρανσιν των κα-πνοφύλων, ένεκα των πολλών βροχών, των σημειωθείσων κατά τάς τελευταίας ήμέρας τοῦ Ιουλίου.

Η νέα έσοδεία, συγκρινόμενη, όσον ά-φορά τήν ποιοτικήν άπόδοσιν αὕτης, προς τήν περυσινήν τοιαύτην, προβλέπεται κα-τά τό μάλλον και ήττον ως ύστεροδσα εις τάς περιοχάς Ζίχνης, Σεργών και Σι-δηροκάστρου και ύπερτεροδσα εις τήν της Νιγρίτης, με ποσοστόν ρεφούζιου διά τάς Σεργας και Σιδηροκάστρου από 40—45 %, Ζίχνας 1 30 %, ΙΙ Ζίχνας 45—60 % και Νιγρίταν 25—30 %.

Όσον άφορά τήν ποιοτικήν άπόδοσιν, αὕτη ύπολογίζεται περί τά 4.200.000, ή-τοι κατά περιφερείας: Σεργών 1.150.000, Νιγρίτης 900.000, Ζίχνης, 1.650.000, Σιδη-ροκάστρου 500.000.

Ασθενείαι: Ουδέμια προσβολή έ-σημειώθη.

ΕΑΝΘΗ

Αί έπικρατήσασα μετεωρολογικά συν-θήκαι ύπήρξαν μάλλον δυσμενείς διά τάς καπνοφυτείας ένεκα των έλαχίστων ση-μειωθείσων πτώσεων βροχών και έπικρα-τησάντων νοτίων θερμών άνέμων.

Αί προβλέψεις επί της νέας έσοδείας φέρουσι τήν ποσοτικήν άπόδοσιν ούσιω-δώς μικροτέραν της περυσινής.

Όσον άφορά τήν ποιοτικήν άπόδοσιν, αὕτη εις τάς περιοχάς Α και Β Γιακά, Ό-βά Εξάνθης, Όρτά Κολού και Μπαϊρ Κο-λού, ένεκα της υπό τοῦ Θριπός γενομένης σημαντικής προσβολής των καπνοφύ-λων, φέρεται κατώτερα με ποσοστόν ρε-φούζιου μέχρι 60 %.

Διά τάς περιοχάς Α και Β Γιακά αί ά-νωτέρω προβλέψεις είναι δυνατόν να ύ-ποστώσι σημαντικές αλλοιώσεις.

Εις τάς περιοχάς Σοβάν Γιακά και Τζεμπελίων, ένεκα της σημειωθείσης μι-κροτέρας προσβολής υπό τοῦ Θριπός, τό ποσοστόν ρεφούζιου ύπολογίζεται ότι θα είναι μικρότερον.

Εις τήν περιφέρειαν Κομοτινής αί έπικ-ρατήσασα καιρικά συνθήκαι ύπήρξαν έπίσης δυσμενείς, λόγω της σημειωθείσης άνομβρίας.

Όῦτω ή ποσοτική άπόδοσις προβλέπεται κατά 20 % περίπου μικρότερα εν σχέσει προς τήν περυσινήν τοιαύτην, ή δέ ποιο-τική τοιαύτη κατά πολύ άνωτέρα με πο-σοστόν ρεφούζιου από 15—20 %.

Η παραγωγή ύπολογίζεται εις 1.700.000 όκ. διά τήν περιφέρειαν Εξάνθης και εις 600.000 όκ. διά τήν της Κομοτινής.

Ασθενείαι: Εις τήν περιοχήν Όρτά Κολού έσημειώθη προσβολή υπό της Ά-γροτίδος, εις δέ τούς Α και Β Γιακάδες της Μωσαϊκής.

ΙΟΑΝΝΗΣ Γ. ΛΟΝΙ ΖΙΩΗΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ
Διπλωματούχος της Όδοντοϊα-τρικής Σχολής Παρισίων Ε.Δ.Ρ.
44 ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΗ 44
Τηλ. 24668
Δέχεται 9—1 και 3—7

ΣΑΛΟΣΙΝΗ
20 δισκία
10 δισκία
2 δισκία
Καλά της γρίπης, νευραλγιών, μερλαλ-γιών, αρθρίτιδων, δ-δονιόπονων, ρευμα-τισμών κ.λπ.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΗΝ. ΕΜΠΟΡ. ΠΙΣΤΕΩΣ
Συνάλλαγμα — Έπιταγή

ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΑΞΙΩΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ (14 - 20/9/1934)

Ἀπὸ τῆς συνεδριάσεως τῆς Δευτέρας, καθ' ἣν ἐνομήθη ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐπέλθῃ συμφωνία τοῦ πολιτικοῦ καὶ κόσμου εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν ἐπιμέχων γνωστῶν ζητημάτων, ἐφάνη ὅτι ἀνευρόμενος ἡ χρηματιστηριακὴ ἀγορὰ χρονογράφων, πλεῖστα δὲ ἀξίαι ἐκινήθησαν ζωηρότερον, ἀνευρόμενοι εἰς ὑψηλότερα ἐπίπεδα τιμῶν, πλὴν ἡ ἀναπόρρητος αὐτῇ ὑπῆρξεν ἐφημερὸς, καθόσον πάραυτα ἀπεδείχθη ὅτι οὐδεμία συνεννόησις μεταξὺ τῶν δύο ἀντιθέτων παρατάξεων εἶναι δυνατὴ καὶ ὅτι μοιραῖος φερόμεθα πρὸς ἐκτροπὴν τῆς πολιτικῆς καταστάσεως εἰς βίαιας καὶ ἀνομήλους λύσεις. Λίαν καταστροφικὰς καὶ ἐπιζημίους διὰ τὴν ἡσυχίαν τῆς χώρας, ἥς ὑπὲρ ποτε τώρα ἔχει αὐτὴ ἀνάγκην. Οὗτω δὲ, μετὰ πολλὰς ἀμφιταλαντεύσεις τῶν τιμῶν, ἄπασι σχεδὸν αἱ ἀξίαι ἐκλείσαν ἢ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἢ ἀσθητῶς χαμηλοτέρων ἐπιπέδων, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα μοναδικῇ ἐξαιρέσει, καὶ ἐξ ὅλων ἐιδικῶν δὲ αὐτὰς λόγων, ἀπετέλεσαν ὀρισμέναι καὶ ἐλάχιστοι ἀξίαι (ἐκ τῶν εἰς χρυσὸν δανείων: τοῦ 1889, 1907, 1910 καὶ 1924 καὶ ἐκ τῶν ἑταίρειων: τῆς Ἑθν. Ἀεροπορίας, Χημικῆς Βιομηχ., Βέρμιον, Ἐλαιουργείας, Λεθαδεῖας, Ἑνισίας καὶ Διαχ. Ὑπεργ. Προσόδων), κινήθησαν καθ' ὅλην τὴν λήξαν ἐβδομάδα ὑψιτοῦς.

Αἱ συναρθεῖσαι, ὑπὸ τὴν ἐπὶ ῥηρίαν τῶν ἀνωτέρω λίαν ἀνησυχητικῶν δεδομένων, συναλλαγὰς ἦσαν πολλὰ περιορισμέναι, διεκινῶνται δὲ κατὰ κατηγορίας ὡς ἑξῆς:

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ. Ἐκ τούτων ἀξιόλογον κίνησιν εἶχον μόνον τὰ ἑξῆς, διακυμανθέντα ὡς ἀκολούθως: τοῦ 1910 (2450—2490), τοῦ 1914 (3280—3265) τοῦ 1924 (4240—4290), καὶ τῆς Ὑδρεύσεως (53600—52400).

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ. Τὰ κυριώτερα ἐκ τούτων, ἐπὶ πολλὰ ἀπασχολήσαντα τὴν ἀγορὰν,

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Τὴν 14ην τρέχοντος (ἑορτὴν τῆς ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ) τὸ Χρηματιστήριον Ἀξιών καὶ τὰ Τραπεζικὰ ἤρξαν.

—Τὴν 19ην τρέχοντος ἐπολήθησαν ἀναγκαστικῶς διὰ τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου 100 μετοχαὶ τῆς Ἑταιρείας Ἀυτοκινήτων Ἀθηνῶν, αἱτῆσι τῆς Τραπεζικῆς Βιομηχανίας (ἦτο ἐκκαθάρισις) καὶ εἰς βάρος ὀφειλέτων αὐτῆς.

—Ἡ αἰτήσις τῶν ἐτέρις εἰς κατάστασιν διὰ ἀθεσιμότητος ὁ χρηματιστὴς Ἐμμανουὴλ Στρατηγός.

—Αἱ ἐκ κινήσεως ἐπιδατῶν, εἰς ἀμφοτέρας τὰς σιδηροδρομικὰς γραμμὰς, εἰσπράξεις τῶν

διεκινῶνθησαν ὡς ἑξῆς: Ἀνταλλάξιμα 8 % (681.50—688—682.50), Ἀνταλλάξιμα 6 % (680.50—683—681), Ὑπεργ. (327.50—329.50—328), Μεταναστεύσεως (263—265.50—264.50), Λιπασμάτων 1931 (8700—8250), ἐνῶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν δανείων ἡ διακύμανσις ἦτο μεταξὺ μίᾶς ἕως δύο μονάδων.

ΤΡΑΠΕΖΙΚΑΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑΙ ΑΞΙΑΙ. Ἐκ τῶν ἄλλων κερδοσκοπούμενων ἀξιῶν τούτων ἀξιόλογον κίνησιν εἶχον αἱ ἑξῆς, διακυμανθείσαι ὡς ἀκολούθως: Τραπεζικὴ Ἑλλάδος (7910—7925—7915), Ἀθηνῶν (298—289), Ἑθνικὴ (59950—60500—60000), Ἐμπορικὴ (470—468), Κτηματικὴ (1620—1610), Λαϊκὴ (6800—6400) Ἑταιρεία Ἡλεκτρ. Σιδηροδρόμων (552—564—555), Σιδ. Θεσσαλίας (935—910), Ἑθν. Ἀεροπορίας (172—178—175), Κορυδαλλεύς (72—68), Λιπασμάτων (1535—1595—1540), Πυριτιδοποιεῖν (1810—1780), Χημικῆς Βιομηχ. (222—225), Χρωματουργεῖν (850—858—855), Βέρμιον (326—350—328), Ἐλαιουργεῖα Λεθαδεῖας (208—212), Ἐλαιουργεῖα (349—359—357), Πειραικὴ Ἑταιρεία (359—370—365), Ἀθηνῶν (230—226), Χρυσόλιθος (309—316—312), Ἐργολητικὴ (60—67—66), Ἡρακλῆος (1340—1370—1360), Οἰκονομικοποιεῖα (284—295—285), Οἶνον (1445—1395), Ζυμῆς (465—463), Καπνοῦ (118—117), Ἡλεκτρικῆς (276—285—280), ΒΙΟ (130—127), Γεωργικῆς Βιομηχ. (222—216), Ἀυτοκιν. Ἀθηνῶν (50—46), Διαχειρ. Ὑπεργ. Προσόδων (4700—4720), Ἑνισίας (510—535), Προμηθεύς (492—480), ἐνῶ αἱ λοιπαὶ ἀξίαι περιστεράσαντες εἰς τὰς τιμὰς τοῦ ἐν τῇ τελευταίᾳ σελίδι δημοσιευομένου Δελτίου μετὰ διακύμανσιν μεταξὺ μίᾶς ἕως τριῶν μονάδων.

Κ.

ΤΑ ΞΕΝΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

ΑΘΗΝΑΙ (τιμὰ ἀγορᾶς Τραπεζ. Ἑλλάδος 14—20/9/34). Κατὰ τὴν λήξαν ἐβδομάδα ἀξιόλογον κίνησιν εἶχον τὰ ἑξῆς μόνον ἐκ τῶν συναλλαγμάτων: τὸ Γαλλικὸν φράγκον, τὸ Ὁλλανδικὸν φλορίνιον καὶ τὸ Γερμανικὸν μάρκον.

ΛΟΝΔΙΝΟΝ (κλείσιμον Χρηματιστηρίου 18/9/34). Ἐπὶ Σελίης 15.15, Παρισίων 74.97, Νέας Ὑόρκης 5.0062, Μιλάνου 57.65, Ἀλεξανδρείας 97.50, Ἀμστελδάμου 7.2925, Στοκχόλμης 19.395, Βρυξελλῶν 21.05, Βερολίνου 12.385, Βιέννης 26.50, Πράγας 118.87.

ΖΥΡΙΧΗ (κλείσιμον Χρηματιστηρίου 18/9/34). Ἐπὶ Παρισίων 0.20205, Λονδίνου 15.15, Νέας Ὑόρκης 3.025, Μιλάνου 0.2628, Ἀμστελδάμου 2.077, Στοκχόλμης 0.78, Βρυξελλῶν 0.719, Βουκουρεστίου 0.0305, Βερολίνου 1.222, Βιέννης 0.5715, Βουδαπέστης 0.62, Βελγίου 0.0698, Πράγας 0.1273, Σόφιας 0.035, Κωνσταντινουπόλεως 2.45.

ΣΗΜ. Ἀσπομερὲς πλῆθος τῆς πορείας τῶν τιμῶν τῶν ξένων συναλλαγμάτων ἐν Ἀθῆναις δημοσιεύεται εἰς τὴν τελευταίαν σελίδα.

ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Στατιστικὸς πῖναξ τῶν διενεργηθεισῶν πράξεων ἀπὸ 7—13/9/34 ἐν τῷ Χ.Ε.Π.

Εἶδη	Τόνοι	Ἀξίας δραχ.
Βούμη	12.800	48.000
Κριθή	54.—	243.000
Φασόλια	200.—	1.205.503
Μπιζέλια	10.—	20.922
Καφές	41.500	1.157.247
Ὄρυζα	630.—	3.639.310
Βακαλάος	75.—	753.699
Καναρόσποροι	10.—	15.120
Βαμβακόσποροι	45.—	147.420
Σύνολον	1.078.300	7.230.221

ΤΙΜΑΙ ΠΟΛΥΤΙΜΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ

Κλείσιμον Χρηματιστηρίου Λονδίνου τῆς 17-9-34

Εἶδη	Μετρητοῖς	3 μηνῶν
Χρυσὸς (καθαρός ἢ 1 οὐγγία) σελ.	140.6 1/2	—
Ἀργυρὸς (καθαρός ἢ 1 οὐγγία) πέν.	21 11/16	—
Χαλκός	27.7.6	27.12.6
» Ἡλεκτρολ.	30.12.6	—
Κασσίτερος	229.0.0	227.5.0
Μόλυβδος	10.5.0	10.8.9
Τσίγκος	12.8.9	12.11.3

ΣΗΜ. Αἱ τιμαὶ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου εἶναι τῆς 13ης τρέχοντος.

ΤΑ ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

Τιμαὶ Ἑλληνικῶν χρονογράφων ἀπὸ 13—19/9/34

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ. Ἡ σημερινὴ τιμὴ κατὰ τὴν λήξαν ἐβδομάδα κατωτάτη τιμὴ ἐπὶ τῶν μετοχῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας Οἶνον εἶναι φρ. Γαλλ. 198, ἡ ἀνωτάτη φρ. Γαλλ. 207 καὶ τὸ σημερινὸν κλείσιμον φρ. Γαλλ. 198 κατὰ μετοχὴν.

—Ὁμοίως ἐπὶ μετοχῶν τῆς Ἑταιρείας Σιδηροδρομῶν Θεσσαλίας ἐγένοντο συναλλαγὰς εἰς φρ. Γαλλ. 136—109 κατὰ μετοχὴν.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΛΟΝΔΙΝΟΥ. Κατὰ τὴν λήξαν ἐβδομάδα ἐνδιαφέρον παρουσιάσαν ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν Δανείων, τὰ ἑξῆς, διακυμανθέντα ὡς ἀκολούθως: 1881 & 32 1/2—32, 1884 & 32 1/2—32, 1887 & 25 1/2—25 1/2, 1889 & 24 1/2—25, 1902 & 23, 1914 & 31—31 1/2, 1924 & 39 1/2—40 1/2, Παραγωγικὸν 1931 & 32 1/2—33, Κτηματικῆς Τραπεζῆς 7 % & 74 1/4—74 καὶ Παραγωγικὸν 1928 & 31 1/2.

ΣΤΑΦΙΔΑΓΟΡΑ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ 12-9-34

Τιμαὶ ἐμπορεύματος ἐκτελωνισμένου κατὰ σταθμὰ Ἀγγλικόν

ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΑΙ. Ἡ ἀγορὰ ἐπὶ τῶν Κορινθιακῶν, ἀδιακρίτως προελεύσεως, ἐφύσισται ἐν ὑφέσει. Ἀναφέρονται μεμονωμέναι πράξεις Ἑλλ. Κορινθιακῆς παλαιᾶς ἐσοδείας. Νέας ἐσοδείας ὀλίγαι πράξεις, ἐν ἀναμονῇ ἀφίξεως τῶν νέων πορτίων.

ΣΟΥΛΤΑΝΙΝΑΙ. Ἀγορὰ ξηρὰ ἰδίως δι' ἐμπόρευμα Ἀστυρίας ἐσοδείας 1933 πρὸς 30 σελλίνια καὶ νέας ἐσοδείας πρὸς 36 καὶ ἄνω.

ΤΙΜΑΙ. Ἀστυρίας (παλαιᾶς ἐσοδείας) 30—34, νέας ἐσοδείας 36 καὶ ἄνω. Καλλιφρονίας (φυσικῆς) 35. Ἄλλων προελεύσεων ἀκρίτως ὀλίγαι ἐμπορεύματα.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

Ο Κ. EMILE FABRE ΚΑΙ Η ΓΑΛΛΙΚΗ ΚΩΜΩΔΙΑ

Β'.

Ἐλέγομεν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὅτι ὁ κ. Φάμπρ ἐπεβλήθη τόσον πολὺ κυρίως διότι: α') Ἡ νοιεῖ τὰς θύρας τῆς Γαλλικῆς Κωμωδίας εἰς τοὺς νέους, β') Ἐπλούτισε καὶ ἐποίκιλε τὸ δραματολόγιον, γ') Ἀνενέωσε τὰς σκηνοθετικὰς μεθόδους. Ἀς ἀναπτύξωμεν σήμερον τὰ τρία αὐτὰ σημεῖα.

□□

Ἄλλοτε, ὡς ἐξηγήσαμεν, νέοι συγγραφεῖς μόνον κατ' ἐξαιρέσιν ἐπαίχοντο εἰς τὸ θέατρον τῆς οδοῦ Ρισελιέ. Ἡδὴ ὁ ρίπτων βλέμμα εἰς τὸν πίνακα τῶν ἀπὸ τοῦ 1916 (ἔτος καθ' ὃ ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν ὁ κ. Φάμπρ) μέχρι σήμερον παυχθέντων τῶν πρώτων ἔργων, ἀπορεῖ διὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν συγγραφέων οἵτινες, ὅταν τοῦλάχιστον τὰ ἔργα τῶν ἐγγένοντο δεκτὰ, ἦσαν ἡμιγνώστοι, ἢ καὶ καθ' ὃ σχεδὸν οὐδέποτε παυχθέντες ἀλλαχοῦ, ἀγνωστοὶ τελείως.

Σημειωτέον, ὅτι τινὰ τῶν ἔργων τῶν ὑπέθετον ἀξιολόγους σκηνοθετικὰς δαπάνας καὶ, ὅπερ κυριώτερον, ὅτι τ' ἀποτελέσματα τῆς φιλοπόδοις αὐτῆς πολιτικῆς δὲν ἦσαν καθ' ὅλου ἐνθαρρυντικὰ. Ἡ κοινὴ γνώμη παρεπονέτο ὅταν ἡ Γαλλικὴ Κωμωδία ἦτο «ταυλικὴ» τῶν διασήμεων ἡδὴ δραματούργων. Τώρα ὅμως οὐτε τύπος, οὐτε θεαταὶ διεικύνουν πολλὴν ἐπιείκειαν πρὸς τοὺς νεοεμφανιζομένους. Μερικὰ μάλιστα τῶν ἔργων τῶν θεωρηθέντων ὡς ἄγαν πρωτοπορευτικὰ διὰ μέγα κρατικὸν θέατρον, ἐγέννησαν θορυβώδεις διαμαρτυρίας.

Ὁ κ. Φάμπρ ἐν τούτοις δὲν ἀπεγοητεύθη. Ἐφέτος ἀκόμη ἀνέβασε τὴν «Θεῖαν Μαρίαν», πολὺπρακτον ἔργον μίᾶς κυρίας ἐντέλως ἀγνώστου καὶ στερουμένης πάσης υποστηρίξεως.

Συνάμα ὅμως δὲν πίπτει, ὅπως τόσοι φιλοδοξοῦντες δόξαν πρωτοπόρου διευθυνταί, εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον. Δὲν θυσιάζει τὰς παλαιότερας σχολὰς εἰς τὸν βωμὸν τῶν νέων. Τούναντίον ὅχι μόνον δὲν ἀφήνει νὰ ἐξαφανισθοῦν ἀπὸ τὰ προγράμματα αἱ παλαιαὶ ἐπιτυχίαι τῆς Γαλλικῆς Κωμωδίας, ἀλλὰ πλουτίζει κατ' ἔτος τὸ δραματολό-

γιον μ' ἐπαναλήψεις ἢ καὶ νεκρὰ ναστάσεις κομματιῶν μὴ παυχθέντων εἰσεῖτι εἰς τὸν Οἶκον τοῦ Μολιέρου ἢ περιπεσόντων εἰς λήθην.

□□

Καταπληκτικὴ ὄντως ἐκλεκτικότης παρατηρεῖται εἰς αὐτὰ τὰ ἐξανεισάσματα (reprises). Ὁ κατάλογος τῶν περιλαμβάνει πληθὺν ἔργων κλασσικῶν συγγραφέων, τὰ ὅποια ἡ νεωτέρα γενεὰ ἐγνώριζε μόνον ἐξ ἀναγνώσεως (ἐν οἷς καὶ τινὰ τοῦ Μυσσε καὶ τοῦ Οὐγκώ), Περιλαμβάνει δ' ἐπίσης ἔργα νεώτερα, παυχθέντα μόνον εἰς τὰ θέατρα τῶν μουλεβάρ (ἐν οἷς καὶ τινὰ τοῦ Μπερνστάιν), δὲν διστάζει δὲ νὰ σύρῃ τῆς λήθης καὶ κομμάτια συγγραφέων τοῦ 19 αἰῶνος, ποὺ ἡ σύγχρονος γενεὰ ἔπαυσε νὰ θαυμάζῃ (λ. χ. τοῦ Σαρδοῦ, τοῦ Δουμὰ υἱοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ Καζιμίρ Δελαγκνί).

Εὐρύτερα ἠνοίχθησαν αἱ πόλαι καὶ εἰς τὸ ξένον θέατρον. Ἄλλοτε ἢ περὶ τούτου φροντίζετο ἀφίετο εἰς τὸ δεύτερον τῶν κρατικῶν θεάτρων, τὸ Ὀντεόν, καὶ εἰς τὰς σκηνὰς πρωτοπορείας. Τὸ πρῶτον κρατικὸν θέατρον ἐκρίνετο ὅτι ἔπρεπε ν' ἀφιερωθῇ ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ γαλλικὸν θέατρον, τοῦ ὁποῦ ἐφῆρε ἄλλως τὸ ὄνομα. Ποῦ καὶ ποῦ καὶ ὅπως κατ' ἐξαιρέσιν ἐδίδετο κανένα διεθνὲς πλὴν ἀριστοῦργημα: ὁ «Οἰδίπους Τύραννος» ἢ ὁ «Χάμλετ». Καθ' ὅλην μάλιστα τὴν διεύθυνσιν τοῦ Περρώ μόνος ὁ «Οἰδίπους» ἐπαίχθη. Καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ Κλαρετὶ ἐγκαινιάσας φιλελευθεροτέραν πολιτικὴν, περιοριζόμενος ὅμως μόνον εἰς τὸν Σαίξπηρ, τὸν Σοφοκλῆα καὶ τὸν Εὐριπίδην. Ὁ Φάμπρ προέβη ἀκόμη περαιτέρω, ἀνέβασε πολλὰ ἔργα τοῦ Σαίξπηρ, προσέθηκεν εἰς τοὺς Ἑλλήνας τὸν Αἰσχύλον, ἐπαίξε ἔργα τοῦ Ἴψεν, τέλος δὲν παρημέλησε τοὺς ἄλλοτε κατ' ἀρχὴν ἀποκλεισμένους, ζῶντας ἐξέτους, ὡς τὸν ντ' Αὐνόντιο, τὸν Τζέιμς Μπάρρι καὶ τὴν Καν Κράμ-

σον.

Ἐν συνόλῳ 145 ἔργα, ἐξ ὧν μόνον 66 μονόπρακτα ἢ δίπρακτα.

Αὐτὰ τὰ 145 κομμάτια εἶναι τὰ παυχθέντα τὸ 1933. Ἐκτὸς αὐτῶν, ἄλλα σχεδὸν τόσα ἐπαίχθησαν κατὰ τ' ἀμέσως προηγούμενα χρόνια καὶ δύνανται νὰ ἐπαναπαυχθοῦν μετὰ δύο-τρεις δοκιμαίας.

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ τοιαύτη εἰς διαφόρους κατευθύνσεις πολιτικῆς συ-

νεπήγαγε καταπληκτικὴν ἐργασίαν. Δὲν παρέρχεται ἔτος χωρὶς σχεδὸν δέκα «πρώτας» τοῦλάχιστον εἰς τὴν Γαλλικὴν Κωμωδίαν καὶ ἄλλας τόσας «ρεπρίζ», δηλαδή ἐπαναλήψεις μετὰ νέας διανομὰς καὶ νέας σκηνοθεσίας.

Συνάμα, ἐνῶ ἐκάστη ἐβδομάς σημειοῖ 9—10 παραστάσεις, συμπεριλαμβανομένων ἐννοεῖται 2—3 ἀπογευματινῶν, οὐδέποτε νέον ἔργον, ὀσηνδύποτε καὶ ἂν ἔχη ὕλικήν ἐπιτυχίαν, παίζεται πλεόν ἢ τρίς. Ἐκάστη δὲ τῶν λοιπῶν παραστάσεων ἔχει πρόγραμμα διάφορον.

Λέγω πρόγραμμα καὶ ὄχι ἔργον, διότι μόνον ὅταν δὲν εἶναι δυνατόν ἄλλως γενέσθαι, παίζεται ἐν ἔργον μόνον. Οὕτω ἐκάστην τραγωδίαν συνοδεύουν ἀναγκαιῶς κλασσικὴ κωμωδία ἢ δύο μονόπρακτα.

Ἐπίσης καὶ τὰ νεώτερα τρίπρακτα ἔργα συμπληροῦνται μετὰ ἑνὶ ἢ δύο ἄλλα βραχύτερα. Ἐπὶ πλεόν, κατὰ τὰς «ποιητικὰς ἀπογευματινὰς» τοῦ Σαββάτου, τὴν ἀπαγγελίαν ποιημάτων πολλὰκις ἀκολουθεῖ ἔμμετρον μονόπρακτον, ἔστιν ὅτε παίζεται διὰ πρώτην φοράν.

Τῆς οὕτω ἐπιτυγχανομένης ἀπιδέου ποιτικῆς τοῦ δραματολογίου ἐναργεστέραν εἰκόνα παρέχει ἡ στατιστικὴ.

Κατὰ τὸ ἔτος 1933 ἐδόθησαν 485 παραστάσεις, ὧν 107 ἀπογευματινὰ. Κατὰ ταύτας ἐπαίχθησαν:

8 Γαλλοὶ κλασσικοὶ μετὰ 35 ἔργα. 15 Συγγραφεῖς τοῦ 19ου αἰῶνος μετὰ 39 ἔργα.

13 Νεώτεροι συγγραφεῖς ἤδη νεκροὶ μετὰ 23 ἔργα.

23 Νεώτεροι συγγραφεῖς ζῶντες μετὰ 39 ἔργα.

4 Ξένοι μετὰ 5 ἔργα.

Ἐν συνόλῳ 145 ἔργα, ἐξ ὧν μόνον 66 μονόπρακτα ἢ δίπρακτα.

Αὐτὰ τὰ 145 κομμάτια εἶναι τὰ παυχθέντα τὸ 1933. Ἐκτὸς αὐτῶν, ἄλλα σχεδὸν τόσα ἐπαίχθησαν κατὰ τ' ἀμέσως προηγούμενα χρόνια καὶ δύνανται νὰ ἐπαναπαυχθοῦν μετὰ δύο-τρεις δοκιμαίας.

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ τοιαύτη εἰς δια-

φόρους κατευθύνσεις πολιτικῆς συ-

καὶ ὄχι πανηγυρικόν, δὲν ἱσχυρίζομαι ὅτι ὅλα τὰ ρόλα ὧν αὐτῶν

των δεκάδων ή μάλλον εκατοντάδων έργων, παίζονται πάντοτε στην έντελειαν. Ίδιως μερικές κυρίες εμφανίζονται από σκηνης εις μεγάλα ρόλα συχνότερον του δέοντος. Μάλλον δ' επιβλαβές εξ άλλου αποβαίνει το μεταπολεμικώς καθιερωθέν σύστημα άμέσου προσλήψεως των πρώτων βραβείων της Δραματικής Σχολής (Κονσερβατοάρι). Άλλοτε άφηναν νέους άριστούς να περνούν ένα ή δύο τουλάχιστον έτη εις τὸ 'Οντεόν, όπου έδοκιμάζοντο άκριβέστερον και παίζοντες μεγάλα ρόλα έλάμβανον πείραν της σκηνης.

Αί προμηθεύσαι έλλείψεις όφείλονται άλλως έν μέρει εις τὸ ότι ή Γαλλική Κωμωδία είναι θεάτρον έν ταύτῳ κρατικόν και συνεταιρικόν. 'Οθεν γίνονται αίσθηται αί έπιδράσεις και της κυβερνήσεως (ήγουν της πολιτικής) και των μεγάλων ήθοποιών, οτινες μετέχουν ως έταίροι της διοικήσεως. Έξ άλλου ή πρόσ στρατολογία των άριστούχων του Κονσερβατοάρι έπιδεικνυμένη σπουδή ίσως όφείλεται έν μέρει εις τὸν φόβον μήπως άν επιτύχουσιν εις άλλα θεάτρα, προτιμήσωσι παχείς μισθούς της τιμής να εμφανίζωνται έπι ιστορικής σκηνης.

Προσθετέον άμέσως ότι παρά τας παρατηρουμένας έλλείψεις ό θίασος της Γαλλικής Κωμωδίας μένει ό πρώτος του κόσμου. Ουδεις άλλος, ούτε πόρρωθεν, περιλαμβανει τόσοις καλλιτέχναις πραγμα-

τικού ή εξαιρετικού ταλάντου.

Τονιστέον επίσης ότι άν μερικοί αποδόσεις χωλαίνουν, άν μερικοί διανομαί δεν είναι τελειώς ευτυχείς, αί παραστάσεις είναι πάντοτε τέλειαι από άπόψεως σκηνοθεσίας.

Ο κ. Φάμπρ έχει ούτω προσδόν σπάνιον παρά λογογράφους, είναι μέγας σκηνοθέτης. Τήν σκηνοθεσίαν, ως δεικνύει σὺν τοις άλλοις και μακρά μελέτη του έν τη 'Επιθεωρήσει των Δύο Κόσμων, έμελέτησε και θεωρητικώς και πρακτικώς, ήκολούθησε δε έπιμελώς την παρατηρουμένην εις τὰ ξένα θεάτρα εξέλιξιν.

Ο τρόπος καθ' όν άνέβασεν έχάτως τὸν «Άμλετ» και τὸν «Κοριολανόν» έκαμε τοιαύτην έντύπωσιν εις αὐτοὺς τοὺς Άγγλους ώστε τὸ περιφημον θερινόν θεάτρον της γενετειρας του Σαίξπηρ Στράτφορντ-όν-Άβον, τὸν προσεκάλεσε ν' άνεβάσῃ έν των Ιστορικών έργων του μεγίστου των δραματουργών.

Πολύ ένωρίς ή προσοχή του έστράφη πρὸς την ανάγκην να παίζουν όχι μόνον, ως γίνεται άλλοτε, οί ήθοποιοί, αλλά και τὸ έπι της σκηνης τυχόν πλήθος. Έπέτυχε δε τοῦτο και πρὸ του άνεβάσματος του «Κοριολανόν» με έργα όσον διάφορα «Ένας έχθρὸς του λαοῦ» του Ίψεν ή τὸ «Αίμα του Δαντὸν» του Μπουελίε. (1)

(1) Του έργου τούτου, όπερ μόνον έν μέ-

Εφέτος ό κ. Φάμπρ έπελήφθη της ριζικής άνανεώσεως της σκηνοθεσίας των άρχαίων έλληνικῶν τραγωδιών.

Ὡς πρὸς τὰ δύο ταῦτα σημεία (ζωογόνησις των σκηνικῶν μαζών και άνανέωσις της σκηνοθεσίας των έλληνικῶν τραγωδιών) αί όδέαι του κ. Φάμπρ, συμπίπτουν έν πολλοίς πρὸς εκείνας πού έφαρμόζει ό κ. Φώτος πολίτης εις τὸ 'Εθνικόν μας θέατρον. Χαρακτηριστικῶς ιδίως συγγένεια υπάρχει μεταξὺ του έφετεινοῦ παρισνοῦ άνεβάσματος του «Οιδίποδος Τυράννου» με τὸ περυσινόν έν 'Αθήναις.

Καίτοι ό κ. Φάμπρ άγνοεὶ τὰ έπιτυγχανόμενα εις τὸ 'Εθνικόν, δίκαιον φρονῶ είναι να έξαρθῇ ή σύμπτωσις αὐτή. Η σκηνοθεσία του «Οιδίποδος» εις τὸ Βασιλικόν ήτο έν πολλοίς μίμησις της παλαιάς γαλλικής σκηνοθεσίας. Τώρα ήμεις εις αὐτὸ τὸ σημεῖον προηγέθημεν.

Εὐχῆς έργον είναι τὸ 'Εθνικόν, πού ητύχησε να εύρῃ τόσον καλὸν σκηνοθέτην, να ένεπνέετο από τὰ διδάγματα της Γαλλικής Κωμωδίας, όσον άφορᾷ τὸν πλοῦτον, την έκλεκτικότητα και την ποικιλίαν του δραματολογίου, ως επίσης και ως πρὸς τὰς ένθαρρυντικὰς των νέων συγγραφῶν άρχὰς του κ. Αίμιλιου Φάμπρ.

ΑΛΚ.

ρει ένθυμίζει τὸν «Δαντὸν» του Μπρύνερ πού έπαίξε τόσο καλὰ τὸ 'Εθνικόν, κύριος ήρωας του είναι ό Ροδεσιέρος.

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΚΑΘΗΚΟΝ

Ήλθεν ένα πρωί, πολύ πρωί μάλιστα, ό φίλος μου Φίλιππος και μετά τυπικήν αίτησιν συγγνώμης διά τὸ άκατάλληλον της ώρας, μού εξέθεσε τὸν λόγον, διά τὸν όποιον δέν είχε κοιμηθῇ τὴν νύκτα και ήλθε τόσο ένωρίς να ζητήσῃ τὴν γνώμην μου, ίσως δε και τὴν παρέμβασιν μου εις υπόθεσιν, πού πάντοτε μέν, ιδίως όμως κατ' εκείνας τὰς ήμέρας τὸν άπασχόλει σοβαρότατα.

Ο Φίλιππος, έπιδεδείξεν από της νεαράς του ήλικίας εις τὸ έμπέριον και εύδοκίμησης εις τὰς επιχειρήσεις του, είχε τὴν φρόνησιν έν τη άκμῇ δράσεως, πού πολυά άκμήν του υπέσχετο, να άρνεσθῇ εις όσα έκέρδιζε και να κλείσῃ τὸ έμπορικόν του στάδιον.

Παρά τὴν συνήθη ψυχολογίαν των άλλων έμπόρων, έλαθεν έξαφνα τὴν άπεφασιν να εγκαταλείψῃ τὴν Άγγλίαν, όπου εργάζετο, και να επανέλθῃ εις τὴν πατρίδα του.

—Όσα έχω μὰς φθάνουν. Τὰ περισσότερα θα είχαν κινδύνους και δέν έννοῶ να ριφονιδυνεύσω οὔτε λεπτόν, άφού όλα άπ' έδω και πέραν άνήκουν εις τὴν Μαρίαν.

Η Μαρία ήτο ή μονογενής θυγάτηρ του. Ὑπῆρξε δι' αὐτήν και πατέρα και μητέρα, μετά τὸν πρόωρον θάνατον της άγαπημένης του συζύγου, και εις τὴν αἰφνιδίαν άπόφασιν του αὐτῇ ήτο ή κυρι-

ωτέρα αίτία, διότι διά τὴν άνατροφήν και εκπαίδευσιν της άνειροπόλει τὴν εις τὴν πατρίδα επάνοδον και εγκατάστασιν.

—Δέν ήθελα να μού τὴν φάγῃ και αὐτὴν ή ξενιτειά, μού έλεγεν.

□□

Μετά ολίγας ήμέρας ή Μαρία θα έώρταζε τὴν εικοστήν επέτειον των γενεθλίων της και ό πατέρας της της προπτοιμαζεν ένα περίεργον δῶρον:

Να της δώσῃ κάποιον, τὸν όποιον έφαίνετο εξαιρετικῶς συμπαθῶσα. Ο κάποιος αὐτὸς ήτο στενὸς μου φίλος και ό σκοπὸς της πρωινῆς επισκέψεώς του ήτο να ζητήσῃ τὴν παρέμβασιν μου, αλλά πρὸ παντὸς τὴν γνώμην μου.

Η Μαρία, της όποιας από χρόνων έξετίμων τὸν σπάνιον χαρακτήρα, τὴν πρὸς τὸν πατέρα άπειρον στοργὴν και κερηκολούθηον τὴν έλληνοπρεπεσάτην άνατροφήν, μού ήτο πολύ προσφιλῆς. Οπως και ό πατήρ της, θα ήθελα και εγὼ να ιδῶ τὴν εὐτυχί της αποκατάστασιν. Ἀλλά μού έφαίνετο τόσο νέα άκμή, οὔτε οὐδ' έπι στιγμὴν επέρκασαν από τὸν νοῦν μου όσα ένας πατέρας σκέπτεται διά τὸ παιδί του. Βέβαια, όσον έξη, καμμιὰς άλλης αποκαταστάσεως ή ανάγκη δέν έπαρουσιάζετο. Ἀλλά άνθρωπος ήτο και αὐτὸς και πολλὰ ήμπορεν να συμ-

θεῶν και συμβαίνουν κάθε ήμέραν εις τοὺς ανθρώπους. Ἄν έξαφνα επάβαινε τίποτε;

Μετά μίαν τοιαύτην σκέψιν, εκέκρθη σοβαρώτερα περὶ της μελλούσης τύχης της κόρης του, ή όποια οὔτε μίαν στιγμὴν έφυνε ποτὲ από τὸν νοῦν του.

Η σκέψις ώρίμασε με μεγάλην ταχύτητα. Με τὸ έρευνητικόν έλέμμα πατρὸς και τὴν άφελῇ παρουσίαν κόρης, ή όποια από μικρά του ένεπιστεύετο και τοὺς μάλλον ένδομύχους των διαλογισμῶν της, ό Φίλιππος, άπορρίψας ήδη διαφορά σχέδια, πού μόνος έκαμνε και έξέκαμνε, είχε σταματήσει εις ένα τὸ όποιον του έφαίνετο ότι δέν εστιάσαν άμφιβολία, οὔτε περιέβαλαν νέφη.

Ο νέος δέν ήτο πλούσιος, άλλ' ό Φίλιππος ποτὲ δέν είχε δώσει μεγάλην σημασίαν εις τὸν πλοῦτον. Ἀλλως τε ή Μαρία ήτο πλούσια και διά τοὺς δύο. Ο νέος ήτο ευγενικός, καλὸς, εργατικὸς και είχαν εὐρὸ στάδιον ένάπιδόν του. Ὡς εκ περισσοῦ ήτο έξοφαισμένη και ή συναισθησις της Μαρίας, ή όποια είχε διαφόρους περιστάσεις, —τας είχε δε όλας σπαιωμένας εις τὸν πατρικὸν τὸν νοῦν, — έδειξε και προτίμωσιν και συμπάθειαν πρὸς τὸν νέον αὐτόν, διά τοὺς καλὸς του τρόπους, τὴν χάριν και τὴν εξαιρετικὴν του μόρφωσιν.

Ο Φίλιππος, εις τὴν ανακοίνωσιν του

πρὸς ἐμέ, με άφησεν απολύτως έλεύθερον από τοὺς δεσμούς της έπιτήσεως και φιλίας πού είχαν πρὸς αὐτὸν και τὴν κόρην του. Μεῦ άπήτησε να τοῦ έμιλήσω όσαν να επρέκειτο περὶ ξένου. Με έβεβαίωσεν επίσης περὶ της πεποιθήσεως του ότι δέν θα με επηρεάζε καθέλου ή πρὸς τὸν νέον στενωπότη φιλία μου.

—Βάλε τὸ χέρι εις τὴν καρδιάν σου, μού είπε, και άπάντησέ μου.

Επαρξένεσθῃ λοιπόν, εἴταν οὔτε εις τὸ πρόσθεν μου εἶδεν άνταντακλωμένη τὴν χάριν πού ήλπιζεν, οὔτε εις τοὺς λόγους μου ήρπεν διὰ επερίμενεν.

Όταν μάλιστα τοῦ εἶπα ότι επρεπε, προκειμένου περὶ τόσοσν σοβαροῦ ζητήματος, να μού δώσῃ ολίγον καιρὸν να σκεφθῶ, ότι δηλαδή δέν εἶχα έτοιμον και άμσον και ένδοσιώδη μάλιστα τὴν γνώμην μου, ό Φίλιππος έκοκκίνισε και μού έφάνη λυπημένος. Με έδικαίωσεν όμως και μού εἶπεν ότι θα συνηντώμεθα μετὰ δύο ήμέρας, διότι επλησίαζαν και τὰ γενέθλια της Μαρίας του.

□□

Τὰς δύο αὐτὰς ήμέρας τὰς επήρκαα έν αλήθινῃ άγωνία. Ἀπό τὴν πρώτην στιγμὴν εἶχα σκεφθῇ, ότι λόγοι, τοὺς όποιους μόνον εγὼ ένώριζα, θα έκαμναν δυστυχῇ τὸν γάμον αὐτόν, αλλά τοὺς λόγους μού τοὺς είχαν έμπιστευθῇ ό νέος και δέν θα ήμπορεῖσα βέβαια να τοὺς χρησιμοποιήσω εις βάρος του. Ἄν δέν υπῆρχαν αὐτοί οί λόγοι, θα ήμουν και εγὼ εὐτυχῆς να συντελέσω εις τὴν εὐτυχίαν των. Ἀλλά οὔτε και ήμπορεῖσα να άρνηθῶ μίαν, εἰανόηποτε, γνώμην, οὔτε και θα επρεπε να άφήσω να γίνῃ ένα κακόν, μεγάλον κακόν εις υπάρξεις τόσοσν προσφιλεῖς. Εἶχα καθήκον να τὸ έμπεδίσω, να εἶπω ένα ὅχι εις τὸν πατέρα. Ἀλλά εἶχα επίσης καθήκον να μὴ δικαιολογήσω αὐτὸ τὸ ὅχι.

Τὸ μόνον πού με έκαρηνόρει ολίγον ήτο ότι οὔτε ή κόρη, οὔτε ό νέος είχαν καμμιάν εἰδησιν περὶ τοῦ εξαφνικοῦ εκκινεῦ πατρικοῦ σχεδίου.

□□□

Ο Φίλιππος, εκ της άναβολῆς της άπαντησεῶς μου υπαψίζετο ολίγον τὴν άρνητικὴν μου γνώμην. Όταν όμως με περιλυπον τὴν ψυχὴν και διακρύων εκ συγκινήσεως κατέστρεψα με δύο λέξεις τὴν υποτιθέμενῃν εὐτυχίαν, τὴν όποιαν ή φαντασία του είχε πλάσει, δέν έπέμενέν μεν εις τὸ να μού ζητῇ εξηγήσεις, διότι τὰ δάκρυά μου τὸν είχαν και συγκινήσει και άποφάσιζε, αλλά εκάρφωσεν επάνω μου τὰ μάτια του, προσπαθών με αὐτὰ να διακρίνῃ έντὸς της ψυχῆς μου τὸ σιωπηλόν της μυστήριον.

□□□

Ὑπῆρξε κάποια μαντική εξερεύνησις, κάποια εἰσασία ή κάποια άπεκρύφου πόθου άκριτομυθία; Δέν ήξεύρω. Ἀπό της ήμέρας εκείνης, εἴω ό Φίλιππος ήτο πάντοτε καλὸς και ευγενῆς μαζί μου και σχεδόν ευγνώμων, ως να έμάντευεν ότι από άγνωστον κίνδυνον απήλαζε τὴν εὐτυχίαν της κόρης του, ή Μαρία μού έδειχνε κατ' άρχὰς μέν καταφανῇ σημεῖα άδιανοίας, ύστερον δε άνεξηγήτου έχθρότητος. Επειτα διέκρινα, ότι ένύπταζεν άλλου δια να μὴ με χαιρετίσῃ. Καί κατόπιν μού έκοψε τὸν χαιρετισμόν. Εἶχα καιρὸν μάλιστα να ιδῶ και τὸν Φίλιππον, εἴταν δύο μόλις χρόνιαι κατόπιν τοῦ έπεισοδίου συνηντήθημεν εις μίαν κηδεί-

ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ

ΤΑ ΕΛΑΤΤΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΑΝΤΗ

Ο Δάντης —κατά τὸν Παπίν— ήταν γεμάτος ελαττώματα. Ὡς χριστιανὸς δέν ήταν άναμάρτητος. Δέν ήταν άγιος. Δέν ήταν άγγελος. Ήταν καλλιτέχνης και άνθρώπος. Η άγέλη των Δαντολήπτων ακολουθώντας τὴν ρωμαντικὴν παράδοσιν θέλησε τὸ Δάντη ήμθεο. Παράβλεψε τὴν αλαζονεία του, τὸν αὐτοθαυμασμό πού τὸν κατείχε, τὸν όργιλο του χαρακτήρα, τὴν άκαταμέτρητη φιλοδοξία του. Κατὰ βάθος πίστευε πὸς έπρεπε να γίνῃ Αὐτοκράτορας—Πάπας. Να φορέσῃ τὸ στέμμα ή τὴν μίτρα τοῦ Ποντίφηκα.

Η κατάντασις της Φλωρεντίας δέν τὸν ένθουσίαζε. Οί πατριῶτες του τὸν είχαν έξορίσει. Δυσάρεστη γι' αὐτόν ήταν ή κατάσταση δλης τῆς Ἰταλίας. Στὸ θρόνο τοῦ Ἁγίου Πέτρου ήτον καθισμένος ένας Σιμωνιακός... Ἰσοσταλοῦσε τὴν Αὐτοκρατορικὴν Ρώμην ό Δάντης—τὴν εκκλησία των πρώτων χριστιανικῶν χρόνων. Εὐαγγελιζόταν μίαν παλιγγενεσία. Τὴ νέα νίκη τοῦ Χριστοῦ. Τὸ τέρμα της βασιλείας τοῦ Σατανᾶ.

Ἄγαποῦσε τοὺς ανθρώπους. Κατὰ τὸν τρόπο του. Δέν τοὺς άγαποῦσε σάν αδερφὸς (καθὼς θέλει τὸ Εὐαγγέλιο), αλλά σάν πατέρας συναφρωμένους—σάν παιδιστὴν γωγός. Η άγάπη του πρὸς τὸν πλησίον πηγάζει άπ' τὴ σκέψιν—όχι άπ' τὴν καρδιά.

Υπάρχει όμως άγάπη, υπάρχει «έρω» στη Θεία Κωμωδία—ό έρωας πρὸς τὴν Γυναικα. Ο έρωας πρὸς τὸ Θεό. Ο πνευματικὸς έρωας πρὸς τὴν Βεατρίκη, ό έρωας γιὰ μίαν άλλην, ό σαρκικός. Ο έρωας πρὸς τὴν Παναγία. Πρὸς τὰ τρία πρόσωπα της Ἁγίας Τριάδος.

Ἄλλ' άν ό έρωας πρὸς τὴν Βεατρίκη τοῦ έμπνέει συχνὰ γλυκύτατους στίχους, γεμάτους τρυφερότητα, ό έρωτας πρὸς τὸ θεῖον είναι λιγώτερο αὐτοεγκατάλειψις και πὸς τὸν λατρεία. Καί αὐτὴ άκμή ή προσευχῇ τοῦ Ἁγίου Βερνάρδου πρὸς τὴν Παναγία (Παράδεισος), εἰς' επήκλησιν Θεολογοποιητικῇ άξιοθαύμαστῃ, αλλά δέν έχει τὴν άπελπισμένη όρμῃ πού βρίσκουμε στίς προσευχὰς κατατέρων τοῦ ποιητῶν. Δέν αἰσθάνεται τὸν έαυτὸ του άδερφό τοῦ Χριστοῦ—αλλά στρατιώτη ό Δάντης.

Κατὰ βάθος ήτον σκληρός, φιλέκδικος. Καί θα μπορούσε κανεὶς να υποστηρίξῃ πὸς έγραφε τὴ Θεία Κωμωδία πρὸ πάντων γιὰ να στιγματίσῃ τοὺς έχθρούς του—γιὰ να προαναγγείλῃ τὸν έρχομό τοῦ Μεγάλου Δικαιοκρίτη—τοῦ μεγάλου εκδικητῇ. Ἀλλά είναι ποιητής. Καί αὐτὸ τὸν σώζει.

Περιπλανώμενος άνάμεσα' από τὰ βουνὰ και τοὺς κάμπους της Ἰταλίας, εἶδε τὴ φύσιν και τοὺς ανθρώπους με τὰ παρθένα

αν. Τὴν κηδείαν τοῦ ιδίου εκκινεῖ νέος. Ο άτυχῆς είχαν αποθάνει οἰκτρῶς εις μίαν φρενιατρικὴν κλινικὴν. Ο Φίλιππος ήλθε κοντὰ μου και μού έσφιξε τὸ χέρι. Τὸ σφίξιμο εκκινεῖ μού φάνηκε ως έκρηξις ψυχῆς άγωνισμένης. Έκαρφώθησαν τὰ νύχια του εις τὴν παλάμην μου. Εφωδήθη να τὸν έρωτήσω πὸς είναι ή Μαρία. Τὴν εἶδα όμως και αὐτὴν μετ' ολίγας ήμέρας. Ήλθε δύο φορές εις τὸ σπίτι μου και δέν με ήρθε. Τὴν τρίτην, μόλις με εἶδεν, έγονάτισεν έμπρὸς μου και μού έπῆλσε και μού κατέβρεξε με δάκρυα τὸ χέρι. Δέν μού εἶπεν όμως οὔτε λέξιν... οὔτε τότε, οὔτε ποτὲ πλέον.

ΙΩ. Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

μάτια τοῦ πρωτογόνου. Κι άν ό πρόλογος τοῦ ποιήματος τοῦ μὰς παρουσιάζει ένα σκοτεινὸ δάσος κατοικημένο από θηρία, ή συνέχεια και ιδίως τὰ τελευταία μέρη μὰς παρουσιάζουν τοπία ήρεμα και ήλιωφόριστα, βουνὰ και δάση, ποιμνία και τραγοῦδια πουλιῶν. Κι όταν φτάσῃ στὸ δέκατο οὐρανὸ, ό ποιητὴς κηρύττει τὸν έαυτὸ του νικημένο άπ' τίς δυσκολίες της προσπάθειάς του. Ἐν τούτοις, ποθεῖ να σκιαγραφῇ τὴ θεία δράματα—τὸν ποταμὸ με τὰ φέγγη, τὰ πολύτιμα πετράδια, τ' άνθη, τ' άρώματα—τὴν μισράμιλε πριμαβέρα, τὴ θαυμαστὴ άνοιξιν.

«Όταν ό ποιητής, γράφει ό Παπίν, με τὰ φτωχὰ ανθρώπινα λόγια κατορθώνῃ ν' άναπαράσῃ με τὸ θεῖο αὐτὸ τρόπο τὴ ζωὴ τοῦ Παραδείσου—και με τόση βραχυλογία—όταν κατορθώνῃ να εκφράσῃ, τι μόλις ή φαντασία αὐτοῦ τὴν μεγαλοφυΐα του. Κ' εμπρὸς στὸ άστραφτερό μυστήριον της Ἁγίας Τριάδας, άφίνει κάθε έλπίδα και όμολογεῖ τὴν άνεπάρκειά του: All' alta fantasia qui manco possa.

Ἀγωνίστηκε να εκφράσῃ τὸ άνέκφραστο, ν' άναπαράσῃ τὸν θεὸν, τὴν άνεπάρκειά του. Κ' άποθάνει με λόγια τὴ θεία μουσικὴ τοῦ φωτός. Κ' αἰσθάνεται πὸς δέν πέτυχε. Η σιωπὴ αὐτῆς εκφράζῃ, τι αἰσθάνεται να εκφράσῃ ό λόγος!

Τὸ άριστοῦργημα τοῦ μεγάλου ποιητοῦ τελειώνει με μίαν όμολογίαν: Τὴν όμολογία πὸς ή δύναμις της ποιήσεως είναι πεπερασμένη.

Τὸ βιβλίον τοῦ Παπίν επισφραγίζεται με μίαν προσευχῇ: Ο βιογράφος παρακαλεῖ τὸ Θεὸ ν' άναπαύσῃ τὴν ψυχὴ τοῦ Δάντη, πού βρίσκεται τώρα... στὸ Καθάρτήριο—τὴν ψυχὴ πού καθαρίζεται τώρα από τοὺς ρυτίδες της (ό Δάντης είχε σκοτώσει συνάνθρωπο του)!

«Ἀς δειλῇ ό Κύριος, άναφωνεῖ ό Παπίν, να ιδῇ ό μεγαλοφάνταστος ποιητὴς τὸ τετρακάπερ φῶς της μιάς θεότητας—αὐτὸ πού εἶχεν ιδῇ με της φαντασίας του τὰ μάτια όταν ήταν άκόμη ζωντανός».

Νομίζω πὸς θαπρεπε να μεταφρασθῇ Ἑλληνικὰ τὸ βιβλίον τοῦ Παπίν.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΚΑΜΠΑΝΗΣ

ΛΑΤΟΜΕΙΑ ΚΟΠΑΝΑ
«ΛΑΤΚΟ»
 ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 25-412
 ΟΛΑ ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
 ΛΑΤΟΜΕΙΟΥ
 ΠΕΤΡΑ - ΧΑΛΙΚΗ ΓΑΡΜΠΙΑΝ ΤΕ-
 ΧΝΙΚΗ ΑΜΜΟΣ ΚΑΠ.
 ΕΙΣ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗΝ
 ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΙΜΗΝ
 ΑΠΕΥΘΥΝΤΕΟΝ:
ΕΜΠΟΡΟ-ΤΕΧΝΙΚΑ
 Πατησίων 26α

Η ΙΧ ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Πράγματι δέν πρόκειται περί 'Εκθέσεως (exposition), αλλά περί μίας καθαρᾶς 'Εμποροπανηγύρεως (foire), λαβούσης τὸν τίτλον 'Εκθέσεως χάριν περισσοτέρας ἐμφάσεως καὶ ἐντυπώσεως.

Αἱ διαφορὰ μεταξὺ 'Εκθέσεων καὶ 'Εμποροπανηγύρεων εἶναι πολλὰ καὶ σοβαρὰ. Αἱ σοβαρότερες εἶναι ὅτι μίαν 'Εκθέσιν γίνεταί ἐφ' ἅπασ, ἐνῶ αἱ 'Εμποροπανηγύρεις ἔχουν τὸν τύπον τῆς περιοδικότητος. Αἱ 'Εκθέσεις ἀποβλέπουσι εἰς τὴν ἐξ αὐτῶν ἐξαγωγὴν συμπερασμάτων, ἔχουν μορφωτικὸν χαρακτήρα, ἀποτελοῦν διδασκαλίαν. Ἀντιθέτως, αἱ 'Εμποροπανηγύρεις ἔχουν ἀποκλειστικὸν σκοπὸν τὴν συναλλαγὴν, τὸ κλείσιμον παραγγελιῶν. Εἰς τὰς 'Εκθέσεις προέχει τὸ θεαματικὸν μέρος, συνυπάρχον τὰ θεάματα, αἱ διακοσμήσεις. Εἰς τὰς 'Εμποροπανηγύρεις δὲ αὐτὰ ἀποκλείονται.

Καὶ ὥς εἰς τὴν 'Εμποροπανηγύριν Θεσσαλονίκης συγχέονται ὅλα αὐτά. Τὸ λέγω αὐτὸ διότι ἔχει σημασίαν διότι διὰ νὰ λάβῃ τὴν θέσιν αὐτῆς ἡ οἰκονομικὴ αὐτὴ ἐπιβλεψίς, μεταξὺ τῶν σοβαρῶν διεθνῶν 'Εμποροπανηγύρεων, δέον σὺν τῷ χρόνῳ νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τοὺς κρατοῦντας ἐν τούτῳ κανόνες, ἐκείνους τοῦτέστι τοὺς ὁποίους ἡ 'Ενωσις Διεθνῶν 'Εμποροπανηγύρεων, ἡ ἐν Μιλάνῳ ἐδρεύουσα, καθιέρωσεν.

Ἡ διοίκησις τῆς ἐκθέσεως Θεσσαλονίκης ἔχει βεβαίως γινώσκον ὅλον αὐτὸν. Ἀλλὰ ἡ προσπάθεια τῆς παγίσεως, οἱ στενὸν καὶ καίριοι τοὺς ὁποίους συνήτησε καὶ διέρχεται ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της, τὴν ἀναγκάζουν νὰ ἐξέλθῃ τῶν χαραγμένων διὰ μίαν 'Εμποροπανηγύριν στενῶν ὁρίων καὶ νὰ μὴ ἀπομακρυνθῇ κατὰστάσεως ἡ ὅποια δὲν προσήκει μὲν ἀπολύτως πρὸς τὸν χαρακτῆρα, ἀλλ' ὑποβοηθεῖ σημαντικῶς τὴν εὐδόκωσιν αὐτῆς. Οὕτω καὶ αἱ διαφορὰ ἀτραξιὸν εἰσῆλθον καὶ αἱ βραβεύσεις ἀνεγνωρίσθησαν, ἀλλ' ἀκόμη καὶ πολλῆς αὐτοῦσι τὸν ἐκθεμάτων ἐπετράπησαν διαρκούσης τῆς 'Εμποροπανηγύρεως. Ἀντιθέτως, διὰ πολλὰ ἔκ τιν ἐκτεθειμένων ἀντικειμένων δὲν ἔχουν συγκεντρωθῇ καὶ δὲν παρέχονται τὰ ἀπαραίτητα διὰ μίαν ποιοτικὴν περιπτωσιν στοιχεῖα. Εἶναι ἀδύνατον νὰ λάβῃτε πληροφορίαν διὰ πλείστα ἐκ τῶν ἐκτεθειμένων εἰδῶν περὶ τῆς ποσότητος τοῦ παραγομένου εἴδους, τῆς προσφερομένης τοιαύτης καὶ τῆς τιμῆς αὐτῆς κατὰ καθωρισμένον μέτρον. Καὶ ὡς, ὡς εἰπομεν ἐν ἀρχῇ, μίαν 'Εμποροπανηγύριν δέον νὰ κατατείνῃ εἰς αὐτοὺς τοὺς σκοποὺς.

Ἀσχετῶς πρὸς τὰς ἀνωτέρω βραβεύσεις παρατηρήσεις μας, ἡ τρέχουσα περιόδος τῆς 'Εκθέσεως Θεσσαλονίκης δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ἐσημεῖωσεν ἐπιτυχίαν: Δὲν ἔχομεν ἀκόμη πλήρη τὰ στοιχεῖα διὰ νὰ συγκρίνωμεν αὐτὴν πρὸς τὰς τῶν προηγουμένων ἐτῶν, πολλὰ δὲ τοιαῦτα θὰ ὑπάρχουν μόνον μετὰ τὸ πέρας αὐτῆς. Οὕτω, σημειῶν δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπισκεπτῶν τῆς 'Εκθέσεως καὶ τὸ ποσὸν τῶν κλεισθησομένων παραγγελιῶν, ἐν ἑκ τῶν κυριωτέρων στοιχείων διὰ ὅποια φανερώνουν τὴν ἐπιτυχίαν μίας 'Εμποροπανηγύρεως. Γνωρίζομεν ἐν τούτοις ὅτι αἱ συμμετασχόντες 'Ελληνες ἐκθέται ὑπερέβησαν τοὺς τῶν προηγουμένων ἐτῶν, φθάσαντες τὰς πεντήμισιν χιλιάδας, ὅτι ὁ ὅλος ὁ χώρος τῆς 'Εκθέσεως κατελήφθη καὶ ὅτι ἐπὶ τὰ ἐνῶντα συμμετέχουν τῆς 'Εκθέσεως ἐπισήμως. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐνέχει μεγάλην σημασίαν, ὅχι τὸσον διότι ἐκάλυψε τὸν χώρον καὶ τὴν ὅλην

παράστασιν τῆς 'Εκθέσεως διὰ τῶν ἀνεγερθέντων κτιρίων, ὧν τινὰ λίαν παραστατικὰ καὶ κομψὰ, ἀλλὰ κυρίως διότι μετὰ ἐνῶντα ἤδη ἔτι ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς 'Εκθέσεως, αὕτη προκαλεῖ ἀμείωτον τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ξένων, ἐξ ὧν ἐνῶντα κράτη κρίνουν ἐπ' ἀνάγκης νὰ χρησιμοποιήσουν τὴν ἐν λόγῳ ἐπίδειξιν ὡς μέσον ἐμφανίσεως καὶ διαδόσεως τῶν προϊόντων τῆς χώρας τῶν.

Ἐκ τῶν ξένων περιπτέρων τὸ Τουρκικὸν καὶ Σουηδικὸν δὲν ἔχουν ἀκόμη ἀνοίξει, κατὰ τὴν δευτέραν τῆς 'Εκθέσεως ἡμέραν τῆς ἐπισκοπῆς μου. Τὰ τῶν ἄλλων κρατῶν Αἰγύπτου, Ἰταλίας, Ἀλβανίας, Τσεχοσλοβακίας καὶ Γιουγκοσλαβίας, δὲ ἀρκούντες συγκροτημένα καὶ μὲν πολλὴν αἰσθητικὴν καὶ εὐμεθέδως κατατεταγμένα τὰ διάφορα ἐν αὐτοῖς εἶδη. Ἡ γνωστὴ βιομηχανία τῆς ὁύλου καὶ τοῦ κρυστάλλου εἰς τὸ περίπτερον τῆς Τσεχοσλοβακίας συγκεντρώνει τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ἰδιωτέρως τῶν κυριῶν. Ἐντὺ πωσιν μεγάλῃ μοῦ κάνει ἡ μεγάλῃ διαφορά τῶν ἐπιδεικνυμένων δασικῶν ὕλων Γιουγκοσλαβίας καὶ Ἑλλάδος. Λαμβάνω ὅτι ὅλην μου ἀκόμη καὶ τὴν 'Εκθεσὶν Ζαπτείου ὡς πρὸς τὸ εἶδος τοῦτο καὶ μὲν ἀνικανοποίητος διὰ τὴν ποιοτικὴν τούτῳ δὲ ἀπόδοσιν ἡ τὴν παρουσίαν τῆς δασικῆς βλαστήσεως τῆς χώρας μας.

Τὸ περίπτερον τῆς ἐθνικῆς μας παραγωγῆς, συγκεντρῶν τὴν παραγωγὴν ὅλης σχεδὸν τῆς χώρας, εἶναι ὄχι πολὺ μελέτης καὶ μεγάλης ἐκτιμήσεως ἡ ἐργασία, ἥτις ἐγένετο διὰ νὰ παρουσιασθῇ ἐκεῖ ὅλος αὐτὸς ὁ πλοῦτος τῶν ἐκθεμάτων. Ἐδὼ ἔχομεν κυρίως εἰπεῖν 'Εκθεσὶν καὶ οὐχὶ foire. Τὰ πλείστα τῶν ἐκτεθειμένων εἰδῶν καὶ μάλιστα τῶν γεωργικῶν

δὲν παράγονται εἰς ποσότητας ἐπιτρεπούσας πωλήσεις καὶ κλείσιμον παραγγελιῶν. Πολλὰ ἐξ αὐτῶν δὲν προσφέρονται καὶ ἀποτελοῦν ἐκθεσὶν εἰδῶν παραγομένων εἰς διάφορα σημεῖα τῆς χώρας, εἰδῶν δὲν πολλὰ ἐπιδιώκουν βραβεύσεις καὶ δι' αὐτὸ καλλιεργουμένων μετὰ διαρκῆ τάσιν καὶ προσπάθειαν βελτιώσεως. Ἡ Μακεδονικὴ γῆ καὶ μάλιστα ἡ πεδιάς τῶν Σερρῶν ἀποδεικνύεται ὅτι γεωργικῶς δύναται νὰ εἰσφέρει πολλὰ καὶ μάλιστα εἰς εἰδη καθευτικής. Ὅλοι σχεδὸν οἱ νομοὶ τῆς Ἑλλάδος, ἕκαστος μετὰ τὴν ἐπιτροπὴν πού τὸν ἐκπροσωπεῖ καὶ εἰς ἣν κυρίως ἀνήκει ἡ φροντίς τῆς συγκεντρώσεως τῶν ἐκτεθειμένων εἰδῶν, πρωτοστατοῦσης τῆς γεωποικίλης ὑπηρεσίας, παρουσιάζουν ἐντὸς τοῦ τεραστίου εἰς ἕκτασιν ἐθνικὸν περίπτερον, τὰ κυριώτερα εἶδη τῶν παρὰ τὸν ἑλπίδα τῶν εἰδῶν δὲν εἶναι ἡ ἀπολύτως παραθεδεγμένη, ἀλλ' εἶναι δικαιολογημένη καὶ ἐπιτρέπει τὴν συγκρίσιν καὶ τὴν ἐξαγωγὴν συμπερασμάτων.

Μετὰ πολλὴν καλαισθησὴν τοποθετημένα τὰ ἀντικείμενα εἰς τὸ περίπτερον τῆς Ἀκτικῆς Τέχνης, ἀρκετὰ μηχανήματα, ὡς πάντοτε, καὶ μάλιστα γεωργικὰ τοιαῦτα καὶ κατὰ προσθήκην ἐντὸς τοῦ χώρου τῆς 'Εκθέσεως μίαν ἰδιαίτερα εἰδικὴν πετηνοτροφικὴν ἔκθεσιν μετὰ ἀρκετὰ ἐπιτυχῇ παράστασιν καὶ πλοῦτον ἐκθεμάτων.

Εἰδικώτερα συμπεράσματα θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξαχθοῦν μόνον μετὰ τὸ πέρας τῆς 'Εμποροπανηγύρεως.

Ἀθήναι, 15 Σεπτεμβρίου 1934.

Ν. Γ. ΛΕΚΚΑΣ

Τμηματάρχης τῶν Ἑνῶν καὶ 'Εκθέσεων ἐν τῷ Ὑπουργείῳ Ἑθνικῆς Οἰκονομίας

ΜΙΚΡΟΚΟΜΜΑΤΙΚΟΝ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΝ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΟΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 1206)

κὸν μας Σύνταγμα εἰς τὴν πλειοψηφίαν τῶν ψήφων καὶ μόνον ἀποβλέπει καὶ οὐχὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν παρόντων, προκύπτει, ἐντὸς τῶν ἀνωτέρω, καὶ ἐκ τῆς ἀντιθέσεως τοῦ άρθρου 125, τὸ ὅποιον, ἐνῶ ἀναφέρεται εἰς τὴν σοβαρότητα καὶ συνταγματικὴν περιπτώσιν τῆς ἀναθεωρήσεως, δὲν ἀπατεῖ ὡς ἀκριβὲς ἀριθμὸν παρόντων, ἀλλὰ πλειοψηφίαν τῶν 3/5 τοῦ συνόλου.

Ταῦτα νομικῶς πολιτικῶς ἂν τὰ κυβερνητικὰ κῆματα δὲν ἤδελον συμμετάσχη εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ἀνωτάτου Ἀρχόντου, ἡ πολιτεία τῶν αὐτῶν θὰ ἀπετέλει ἀνάνδρον καὶ μικροκομματικὸν πραξικόπημα κατὰ τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος, ὅτι ἡτο ἐκτεθειμένη στασιαστικὴ ἐνέργεια πρὸς ματαίωσιν οὐσίως συνταγματικῆς λειτουργίας, ἡ ἀπόκρουσις δὲ τοιούτων ἐνεργειῶν ἀνήκει, κατὰ τὸ ἄρθρον 127 τοῦ Συντάγματος, εἰς τὸν πατριωτισμὸν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅστις ἔχει δικαίωμα καὶ ἀναμφισβήτητον ὑποχρέωσιν ἐπιτακτικὴν νὰ περιφρουρήσῃ διὰ πάντες μέσους τὸ εὖ καὶ καταπατούμενον πολιτεύματός.

Διὰ τὰ κῆματα τοῦ Ἑθνικοῦ Συνταγματος, τὰ ὅποια ἐπρωτοστάτησαν εἰς τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς Δημοκρατίας, ἡ ὑπεκρέως αὕτη εἶναι ἔτι μᾶλλον ἐπιτακτικῶς πρῶτῃ δὲ ἐνδελεχόμενῃ ἐνέργειά τῶν θὰ ἦτο νὰ συγκροτήσων διὰ τῶν ἐν τῇ Βουλῇ καὶ τῇ Γερουσίᾳ μελῶν τῶν αὐτοδικαίως, καὶ ὅτι ἔχουν ἐκ τοῦ Συντάγ-

ματος δικαίωμα, τὴν Ἑθνικὴν Συνέλευσιν καὶ νὰ πρεσβύν εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ἀνωτάτου Ἀρχόντου, νὰ πρεσβύν δὲ περιτρώ καὶ εἰς τὰς ἀναγκαίας διὰ τὴν περιφρουρήσιν τοῦ πολιτεύματος κυρώσεις.

Ὡς πρὸς τὸν νῦν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας, ἐφ' ὅσον δὲν ἔχει λήξει φυσικῇ ἡ θητεία τοῦ ἡ δὲν παραιτηθῇ—ἐπὶ τὴν εἰς ἀμφοτέρους τὰς περιπτώσεις θὰ ἀνεπληροῦτο ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Γερουσίας—οὗτος θὰ ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ ἀπολύσῃ αὐτοστιγμὴν τὴν οὗτῳ πραξικόπηματι κατεστῶσιν, συμφώνως πρὸς τὰ ἄρθρα 69 καὶ 71 τοῦ Συντάγματος: ἄλλως θὰ καθίστατο ἐννοχὸς παραβίασεως τοῦ Συντάγματος ἐκ πρεθέσεως. Περιπτώσεις μέσης λύσεως, καὶ ἦν ἐν τῇ αὐτῇ περιπτώσει—ὡς ὑπεστήριξεν ὁ κ. Μιχαλακόπουλος—ὁ πρόεδρος τῆς σημερινῆς κυβερνήσεως θὰ ἠδύνατο νὰ εἰσηγήθῃ τὴν διάλυσιν τῆς Βουλῆς, δὲν εἶναι καὶ νουθετή. Πρῶτον διότι ταυτὴν πραξικόπηματι κατεστῶσιν τῶν κυβερνητικῶν κομμάτων δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ γίνῃ ἀκούσις τῆς κυβερνήσεως καὶ δευτέρον διότι καὶ ἂν ἀκόμη ἦτο δυνατὸ, ὁ πρόεδρος κυβερνήσεως στηριζομένης εἰς τὰ κῆματα πού θὰ ἐπεχειροῦν τὸ πραξικόπημα τῆς καταπατήσεως τοῦ Συντάγματος οὐδεμίαν ἀρμεδιότητα καὶ κύρος θὰ εἶχε νὰ προβάλῃ εἰς εἰσηγήσει πρὸς τὸν Ἀνωτάτον Ἀρχοντα. Ἡ εἰσηγήσις περὶ τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς καὶ τὴν ἐνδελεχόμενῃ ἐν γένει μέτρων διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς οὗτῳ δημιουργηθεῖσας καταστάσεως, δὲ ἀνῆκε τότε εἰς τὴν νέαν κυβερνήσιν.

Γ. Κ. ΒΑΡΒΟΥΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΤΟ ΦΑΣΙΣΤΙΚΟΝ ΚΟΡΠΟΡΑΤΙΒΙΣΤΙΚΟΝ ΚΡΑΤΟΣ

Τοῦ καθηγητοῦ κ. ΓΚΙΟΥΖΕΠΠΕ ΜΠΟΤΤΑ'Ι

Γ.

Ἡμεῖς ὑποστηρίζομεν ὅτι ἡ οἰκονομία ταυτίζεται μετὰ τὴν πολιτικὴν, ἡ κοινωνία μετὰ τὸ κράτος ἀναποτρέπτως καὶ πάντοτε. Πρέπει τοῦτο νὰ γίνῃ ἀντικείμενον καὶ ἀποδεκτὴ ἡ τοιαύτη ταυτότης, ὅπως οἰαδήποτε ἄλλη μορφή πολιτικῆς κοινότητος. Καὶ νὰ ὁργανωθῇ τὸ κράτος, ὅπως μὲς συμβουλεύῃ ἡ ἐπίγνωσις τοῦ βασικοῦ τρόπου τῆς υπάρξεώς του. καθόσον ὁργανοῦται καλύτερον ἕνας ὁργανισμὸς, τοῦ ὁποῦ ἀναγνωρίζεται καὶ γίνεται ἀποδεκτὴ ἡ πραγματικὴ φύσις. Τὸ φιλελεύθερον κράτος ὑπερεκτείνεται νὰ εἶναι, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν, προσωποκρατικὸν ἢ παρεμβατικόν, ἢτο ὑποχρεωμένον νὰ προσφέρῃ τὴν ἐπιλεγμένην κοινωνικὴν νομοθεσίαν, ἢτο ὑποχρεωμένον νὰ ἀναγνωρίσῃ νομικὴν προσωπικότητα εἰς τὰ συνδικατὰ τῶν ἐργαζόντων, ἢτο ὑποχρεωμένον νὰ ἐκτελῇ χρέη διατηρητοῦ εἰς συγκρούσεις συνδικαλιστικῆς μορφῆς. Αἱ ἐπεμβάσεις τοῦ κράτους εἰς τὴν οἰκονομικὴν-κοινωνικὴν ζωὴν ἦσαν συνεχεῖς, ἡ συγκεκριμένη ζωὴ τῆς κρατικῆς κοινότητος ἀντιτεθεῖσα διαρκῶς κατὰ τῆς θεωρίας, διαφεύδουσα ταύτην. Ἡμεῖς ὑποστηρίζομεν—ὁ φασισμὸς καὶ ὁ κορπορατιβισμὸς τὸ ἐπεβεβαίωσαν—ὅτι τὸ σφάλμα ἀνήκει εἰς τὴν θεωρίαν καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῇ ἡ ἀλήθεια τῆς ἐμφανούς πραγματικότητος.

Τὸ κορπορατιβιστικὸν κράτος εἶναι, κατὰ συνέπειαν, τὸ κράτος τὸ ὁποῖον ἀναλαμβάνει ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς ἰδίας ἠθικοπολιτικῆς ζωῆς ὁλόκληρον τὴν κοινωνικὴν ζωὴν, ἢτο τὸ σύνολον τῶν κοινωνικῶν καὶ οἰκονομικῶν δυνάμεων, αἵτινες ἐκφράζονται καὶ πραγματοποιοῦνται ὑπὸ τῶν πολιτῶν, προσδίδουν τὸ βάπτισμα τῆς ἠθικότητος καὶ τακτοποιοῦν αὐτὰς, δηλαδὴ συνταξιοῦν καὶ τακτοποιοῦν αὐτὰς συμφωνίως πρὸς τοὺς ὑπεράτους σκοποὺς τοῦ κράτους.

Ἰδὼν πῶς τὸ φασιστικὸν κορπορατιβιστικὸν κράτος δίδει τὴν λύσιν τῆς κρίσεως, ἥτις συνελάνθῃ τὸ σύγχρονον κράτος. Ἡ ἀνοικοδομησις τοῦ κράτους ἐπὶ σταθερῶν βάσεων δὲν δύναται πράγματι νὰ ἐπιτηδῇ εἰμὴ ἐκ τῆς ἐξουσιάζουσας τῆς ἐσωτερικῆς διατάξεως, ἥτις τὸ συνετάρασσε καὶ ἐκ τῆς ὁργανώσεως καὶ τακτοποιήσεως τῶν οἰκονομικῶν δυνάμεων. αἱ ὁποῖαι ὑπενομένου τὴν ἐπαρξίν του. Μόνον ἡ κορπορατιβιστικὴ ἀρχὴ, ἥτις διακηρύσσει τὴν πρωταρχικότητα τῆς ἠθικοπολιτικῆς βουλήσεως τοῦ κράτους τὴν ὅλην καὶ τὴν πολιτικὴν νομιμότητα τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων, δύναται νὰ ἐμπεδώσῃ αὐτὴν τὴν ἀνοικοδομήσιν, καθόσον ἡ πρωταρχικότης τῆς ἠθικοπολιτικῆς θελήσεως τοῦ κράτους δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα ἐξωτερικῆς τιμῆς ἐξουσίας, ἀντικειμένης τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ εἶναι ἀντικειμένης τῆς ἐκδηλώσεως τῆς ἠθικῆς θελήσεως, ἡ ὅποια δὲν ἀποβλέπει ἐκ τῶν ἐξωθεν πρὸς τὰς κοινωνικὰς δυνάμεις, ἀλλὰ εἰσδύει ἐν αὐταῖς, τὰς φέρει ἐντὸς τῆς, διὰ μίας ἀμοιβαίας διεισδύσεως προσδίδουσας συγκεκριμένην ὑπόστασιν καὶ ἀλήθειαν τόσον εἰς τὸ κράτος ὅσον καὶ εἰς τὰς δυνάμεις αὐτὰς, τόσον εἰς τὴν πολιτικὴν ὅσον καὶ εἰς τὴν οἰκονομικὴν.

□□

18. Ἐξ ὅσων ἀνωτέρω ἀνέφερα, νομίζω ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ καταστῇ ἀντικειμενικὴ ἡ πραγματικὴ ἔννοια τῆς κορπορατιβιστικῆς φασιστικῆς πολιτικῆς, ἐμπενομένης ἐκ τῆς συνεργασίας τῶν τάξεων ἀντὶ τῆς πάλης τῶν τάξεων.

Λέγοντες ὅτι εἰς τὴν Ἰταλίαν ὑπάρχει ἡ συνεργασία τῶν τάξεων, ἀντὶ τοῦ ὁγόνου τῶν τάξεων, δὲν θέλομεν βεβαίως τὴν ἀντικειμενικὴν ἐννοίαν τῆς κορπορατιβιστικῆς φασιστικῆς πολιτικῆς, ἐμπενομένης ἐκ τῆς συνεργασίας τῶν τάξεων ἀντὶ τῆς πάλης τῶν τάξεων, ἡ ὅποια ὑποκρινόμεθα ἄγνοιαν αὐτῶν. Ὁ κορπορατιβισμὸς ἀποτελεῖ ἀντικειμενικὴν ἀντικειμενικὴν διὰ νὰ κατέλθῃ μέγας τοιαύτης ἀπολύσεως.

Ἐκείνο τὸ ὁποῖον ἔχομεν καταργήσει εἶναι ἡ πάλιν τῶν τάξεων κατὰ τὴν μαρξιστικὴν ἀν-

τίληψιν, ἡ κηρυσσομένη ὑπὸ τῶν ταρχοποιῶν κομμουνιστῶν, καὶ τὴν καταργήσαμεν ἐπειδὴ εἶναι αἰτία κοινωνικῆς ἀποσυνθέσεως καὶ ἐλαττώσεως τοῦ κύρους τοῦ κράτους. Καὶ τὸ γεγονός ὅτι καταργήσαμεν νὰ τὴν καταργήσωμεν ἀποδεικνύει ὅτι αὕτη δὲν εἶναι κοινωνικὴ πραγματικότητα, ἀλλὰ ἐσφαλμένη ἀντίληψις, καθόσον προσδίδει ἀδυστάτητα σχήματα εἰς τὰς ἀντιθέσεις τῶν συμφερόντων μεταξὺ ἀτόμων καὶ κατηγοριῶν. Αἱ ἀντιθέσεις αὐταὶ εἶναι πραγματικαὶ καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀκατάργητοι. Δυνάμεθα μάλιστα νὰ ἰσχυρισθῶμεν ὅτι αὐταὶ ἀπορροῦν ἐκ Θεοῦ καὶ εἶναι ἐνκαίαια, διατρανοῦσαι τὴν ἱστορικότητα καὶ δραστηριότητα τῆς κοινωνίας καὶ ἀποτελοῦν ἐν τῶν κυριωτέρων κινήσεων τῆς κοινωνικῆς ἐξελίξεως. Ὁ κορπορατιβισμὸς δὲν διενεργεῖ ποτὲ νὰ καταργῇ αὐτὰς τὰς ἀντιθέσεις, ἀλλὰ ἡθέλησεν, ἀντιθέτως, νὰ προσδώσῃ εἰς αὐτὰς ἕνα νόμιμον τρόπον ὅπως δινηθῶν νὰ ἐκδηλωθῶν καὶ δράσων. Ἡ κομμουνιστικὴ ταξικὴ πάλη ἐνεργεῖ ὡς μοχλὸς ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων συμφερόντων διὰ νὰ καταστρέψῃ τὸ κράτος, ἢτο τὸν κύριον καὶ πρωταρχικὸν ὅρον τῆς ζωῆς ὅλων. Ἡ κορπορατιβιστικὴ ἀντίληψις ἀναγνωρίζει εἰς τὰς ἀντιθέσεις τῶν συμφερόντων μίαν ἑσῶν ἀνωτέραν εἰρήνην τὴν ὁποῖαν αὐταὶ ἔχουν ἐν τῇ πραγματικότητι.

Τὸ οἰκονομικὸν συμφέρον ἀφ' ἧς ἀνεγνωρίσθη καὶ ἔγινε νομίμως δεκτὸν ἐν τῇ ζωῇ τοῦ κράτους προσλαμβάνει, βεβαίως, μεγαλυτέραν ἀξίαν, ὅθεν αἰτίας ὅπως τακτοποιηθῇ ὁμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων συμφερόντων τῆς κατηγορίας. Οὕτω, συμφώνως πρὸς μίαν δικαιοκρασίαν παρατηρούμεν καὶ εἰς ἄλλας πλευρὰς τοῦ ἀνθρώπινου βίου, ἐν τῇ νομικῇ ἐξελίξει ὅλων τῶν λαῶν, τὸ οἰκονομικὸν συμφέρον τοῦ κράτους, ἀφ' ἧς λάβῃ θέσιν ἐν τῇ νομικῇ τάξει, γάνει τὴν μορφήν δυνάμεως σχεδὸν φυσικῆς, πρωτογενῶς, τυφλῆς, καὶ προσλαμβάνει τὴν πραγματικὴν μορφήν κοινωνικῆς δυνάμεως: Σπουδαιοτάτης, βασικῆς κοινωνικῆς δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ συστηματικῆς στοιχείου τῆς κοινωνικῆς ζωῆς καὶ τοῦ κράτους.

□□□

19. Ὁλόκληρος ἡ νεωτέρα ἱστορία, ἢτο ὅλη ἡ σύγχρονη ζωὴ, ἄγει, ὅπως εἶδομεν, εἰς τὴν κορπορατιβιστικὴν ἀντίληψιν τοῦ κράτους, ἢτο εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῆς οἰκονομίας ἐν τῷ κράτει, δηλαδὴ τὴν συνταξιοῦ τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς οἰκονομίας, θὰ ἦδυντο ὅμως νὰ τεθῇ τὸ ἐρώτημα: Πῶς εἶναι δυνατόν, καὶ δι' ἐν Ἰταλίᾳ, ὅπου αἱ οἰκονομικαὶ δυνάμεις ἦσαν ὀλιγώτερον ἰσχυραὶ καὶ ἀνεπτυγμέναι ἢ ἄλλωθεν, νὰ γίνῃ αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη τῆς ἀντικειμενικῆς καὶ τῆς ἐπιλογῆς τοῦ προβλήματος; Ἡ ἐρώτησις εἶναι ἐνδιαφερόουσα καὶ ἐπιβάλλει τὸν καθορισμὸν τῆς ἱστορικῆς ἐννοίας τοῦ φασιστικοῦ κορπορατιβισμοῦ, ἢτο νὰ ἐξηγηθῇ ἡ σημασία τῆς ὁποίας ἔχει οὗτος ἐν τῇ ἱταλικῇ ζωῇ. Ἐκ τῆς ἀπαντήσεως, θὰ καταστῇ ἐμφανὴς ἡ ταυτότης τοῦ φασιστικοῦ καὶ τοῦ κορπορατιβιστικοῦ κράτους.

Ὁ φασισμὸς εἶναι ἡ ὁρίσθησις τῆς ἐνωτικῆς συνειδήσεως τῶν Ἰταλῶν, ὁ σχηματισμὸς τῆς ἐνωτικῆς ἐκείνης πολιτικῆς συνειδήσεως, ἥτις εἶναι ἡ πραγματικὴ βάση τοῦ κράτους. Τὸ κράτος, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τῆς ἐδαφικῆς ἐνοποιησεως τοῦ 1870 εἶχε παραμείνει ὡς ἐκ τῆς συνειδήσεως τῶν πολιτῶν, ἰδίως ἐξ ὧν λαϊκῶν τάξεων—αἵτινες ὡς ἐκ τούτου δὲ τῶν λαϊκῶν τάξεων—ἀντικειμενικῶς τὸν ἀπέδωκαν εὐλόγως λέλα τὸν σοσιαλιστικὸν δόξαν—ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἀστικῶν τάξεων, αἵτινες προσέφεραν τοὺς ἰσχυροτάτους τῆς σοσιαλιστικῆς Ἐπαναστάσεως δυνάμεις, διὰ τῆς φασιστικῆς Ἐπαναστάσεως, ὁ κανὼν, τὸ ὅριον, ὁ ὁρίων τῶν Ἰταλῶν διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν σκοπῶν τῶν.

Ἡ ἀσθενὴς πολιτικὴ συνείδησις, ὁφειλομένη εἰς τὴν τελευταίαν ἐνωτικὴν κρατικὴν σύστασιν, καὶ αἱ δυσχερεῖς τῆς ὅχι καὶ τόσον

εὐτυχούς οἰκονομικῆς μας ζωῆς, καθίστων ἐξαιρετικῶς ἐπιφόβους δι' ἡμᾶς τοὺς κινδύνους, οἱ ὁποῖοι—ὅπως εἶδομεν—ἐνυπάρχουν ἐν τῇ ἀντικειμενικῇ σχηματικῇ τοῦ νεωτέρου κράτους. Ὁ φασισμὸς, ὡς ἐκ τούτου, δώσας εἰς τοὺς Ἰταλούς τὸ κράτος ἐκείνο τὸ ἀποτελοῦν τὴν πραγματικὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἐθνικῆς προσωπικότητος τῶν, συνέστησε—χάρις εἰς τὴν μεγαλοφυᾶ σύλληψιν τοῦ Μπενίτο Μουσολίνι—ἐν κράτος ἀνταποκρινόμενον πρὸς ὅλας τὰς ἀπαιτήσεις τῆς συγχρόνου ζωῆς. Τὸ φασιστικὸν κράτος, ἢτο τὸ κράτος τὸ ὁποῖον συγκεντρώνει ὅλας τὰς δυνάμεις καὶ ὅλους τοὺς σκοποὺς τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς διὰ νὰ τοὺς κατευθύνῃ πρὸς τὸ ἰδεώδες τῆς ἰαγῆς, τὴν ὁποῖαν ἡ Ἐπανασ

νοι πελάται της 'Αλβανίας είναι ή 'Ελλάς και ή Γιουγκοσλαβία, ή πρώτη διά 18 % τὸ 1930 ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἀλβανικοῦ ἐμπορίου, καὶ διὰ 13.1 % τὸ 1932, ἡ δὲ δευτέρα διὰ 3.6 % τὸ 1930 καὶ 1.2 % τὸ 1932. Ὡς ἐλπίζομεν, μετὰ τὴν συγγραφεῖα διὰ κατόπιν τῆς τελευταίας ἐμπορικῆς ἐλληνοαλβανικῆς συμβάσεως οἱ ἀνωτέρω ἀριθμοὶ θὰ μεταβληθῶν ἐν πνεύματι μεγαλυτέρας ἀμοιβαιότητος εἰς τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς.

Π. Μ.

I. ΠΙΝΤΟΥ: Τὰ αἷτια καὶ αἱ διακυμάνσεις τῆς ἀνεργίας ἐν 'Ελλάδι.

Ἐξεδόθη καὶ ἐκυκλοφόρησε ἐνδιαφέρονσα πρωτότυπος μελέτη τοῦ κ. Ι. Πίντου ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ αἷτια καὶ αἱ διακυμάνσεις τῆς ἀνεργίας ἐν 'Ελλάδι». Ἐν αὐτῇ ἐξετάζεται δι' ἀδοχικῶς τὸ θεωρητικὸν μέρος τοῦ ζητήματος, ἡ μορφή τῆς ἀνεργίας ἐν 'Ελλάδι καὶ αἱ διακυμάνσεις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀνέργων, ἰδίως κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον. Εἰς τὸ τρίτον μέρος τοῦ βιβλίου περιλαμβάνεται διεξοδικὴ ἐρευνα ἐπὶ τῶν αἰτίων τῆς ἐν 'Ελλάδι ἀνεργίας καὶ ἐπιχειρεῖται συσχετισμοὶ τοῦ φαινομένου τοῦτου πρὸς ἕτερα οἰκονομικὰ φαινόμενα, ὡς π.χ. τῆς αὐξήσεως τοῦ τιμαριθμοῦ, τῆς πτώσεως τῶν ἡμερομισθίων, τῶν νομισματικῶν διακυμάνσεων κλπ. Εἰς ἰδιαίτερον κεφάλαιον ἐκτίθενται αἱ συνέπειαι, τὰς ὁποίας εἶχε διὰ τὴν ἐλληνικὴν βιομηχανίαν καὶ διὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐργαζομένων ἡ ἐξάρθρωσις τῆς διεθνούς οἰκονομίας, ἡ πολιτικὴ τῆς οἰκονομικῆς αὐταρκείας, ὡς καὶ ἡ προϊούσα ἐντατικὴ βιομηχανοποίησις τῶν γεωργικῶν χωρῶν. Μεταξὺ τῶν ὁποίων περιλαμβάνεται καὶ ἡ 'Ελλάς. Τέλος, ἐρευνᾶται ἡ δημογραφικὴ ἀποψις, ἥτις κατὰ τὸν συγγραφεῖα ἔχει ἐξαιρετικὴν σπουδαιότητα διὰ τὴν 'Ελλάδα, ἰδίως ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς εἰσορῆς τῶν προσφύγων καὶ τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς μεταναστεύσεως.

ΜΙΧ. Γ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ ΝΟΥΑΡΟΥ:
Λαογραφικὰ Σύμμεικτα Καρπάθου, τόμ. Β', Ἀθήναι 1934 (εἰκονογρ.).
Ἐκυκλοφόρησε τελευταία ὁ β' τόμος τῶν «Λαογραφικῶν συμμεικτῶν Καρπάθου», τοῦ γνωστοῦ διὰ τὰ πολλὰ φιλολογικά, παιδαγωγικά, λαογραφικά καὶ μεταφραστικά ἔργα του καθηγ. κ. Μ. Μιχαηλίδου Νουάρου.

Ὁ τόμος ἀποτελεῖται ἀπὸ 512 σελίδας μεγάλου σχήματος, εἶναι καλλιτεχνικὰ τυπωμένος σ' ἐκλεκτὸ χαρτί, με εἰκόνες καὶ σχεδιαγράμματα διαφόρων σχεδιαστῶν μετὰ σὺν κείμενο καὶ μ' ὁλοσέλιδη τριχρωμὴ εἰκόνα τοῦ κ. Φ. Κόντογλου στὸ ἐξώφυλλο.

Σεφυλλίζοντας κανεὶς τὸν ὀγκώδη αὐτὸν τόμο δὲν ξέρεῖ τί νὰ πρωτοθαυμάσῃ. Τῇ φιλοπονία τοῦ ἀκουράστου συγγραφέως του, ποὺ μ' ἀπειρους κόπους καὶ ἐπιμονὴς πολυχρόνης προσπάθειες κατάρθωσε νὰ μαζέψῃ καὶ νὰ μελετήσῃ τόσο λαογραφικὸν καὶ γλωσσικὸν ὕλικόν. Τὴν ἀκρὰ μεθοδικότητα καὶ δεξιότητα, μετὰ τὴν ὁποία τὸ ἐταξιδίωσεν καὶ τὸ παρουσίασεν. Ἡ τὴν πολυγλωσσία, τὴ γλωσσολογία καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν κατάρτισίν του, ποὺ τὸν ἐβοήθησαν νὰ τὸ ἐρμηνεύσῃ μετὰ τὴν ἐπιτυχία σχεδὸν παντοῦ.

Στὸν α' τόμο, ποὺ ἐξεδόθη πρὶν ἀπὸ δύο χρόνια, ὁ κ. Μιχαηλίδης μάζεψε, ἀπέδωσε μετὰ τὴν πραγματικὴν προφορὰ τῶν πατριωτῶν του, ἐτακτοποίησε καὶ ἐξήγησε ἐπαρκέστατα τὰ γλωσσικὰ μνημεῖα τῆς Καρπάθου. Στὸ β', ποὺ ἔχουμε ὑπόψει μας, παρουσιάζει τὴ ζωὴ τοῦ νησιοῦ του σὲ κάθε τῆς ἐκφανση, περιγράφοντας τὴ μ' ἐνάργεια καὶ ἀκρίβεια. Ἡ Καρπάθος, ἂν καὶ νησί, δὲν εἶναι τόπος ναυτικῶν καθὼς ἡ Κάσος, τὸ Καστελλόριζο καὶ ἡ Λέρος, οὔτε σφουγγαράδων ὅπως ἡ Σύμη, ἡ Κάλυμνος καὶ ἡ Χάλκη, ἀλλὰ γεωργῶν καὶ ποιμένων. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ κυριώτατα θέματα, ποὺ ἐξετάζει στὸ νέο του βιβλίο ὁ συγγραφεὺς εἶναι ὁ γεωργικὸς βίος (κυρίως γεωργία, ἐλαιοκομία, ἀμπελοποιία, μελισσοκομία), ὁ ποιμενικὸς βίος (πρόβατα, ζῶα, πρόβατα), ὁ οἰκογενειακὸς καὶ κοινωνικὸς βίος (οἰκιστικὸς ἀσκητισμός, λαϊκὴ τέχνη, ἐκκλησιαστικὰ καὶ λοιπὰ ἔθιμα, παιχνίδια, δημόσιος ἱατρικὴ, νόματα καὶ παραινῆματα κλπ.) καὶ ὁ θαλασσινὸς βίος (κυρίως τὸ ψάρεμα). Κι' ὡς συμπλήρωμα ἀκολουθοῦν τὰ τοπωνύμια, ἡ «γλωσσὴ» τοῦ νησιοῦ, τὰ ἔντομα, τὰ πτηνὰ, τὰ ἔρπετα κλπ.

Κ' ἡ νέα ἐργασία τοῦ κ. Μιχαηλίδου δὲν ἔχει μόνον ἐπιστημονικὴν (λαογραφικὴ καὶ γλωσσικὴ) μὲ καὶ ἐθνικὴν σπουδαιότητα. Γιατὶ παρουσιάζει παραστατικὰ σ' ὅλες τῆς

πολυποίκιλες ἐκδηλώσεις τῆς τῆ ζωῆ ἐνὸς ἐλληνικοῦ νησιοῦ τοῦ Αἰγαίου καὶ τὴν περιβάλλει ἀπὸ τῆς βέβαιης μελλοντικῆς μεταβολῆς τῆς καὶ τῆ φθορᾶ τοῦ χρόνου.

Μ. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

Τηλεφωνήσατε

20101

Α. Ἐλ. Τηλ. Ἐταιρεία
Τμήμα Διαφημίσεων
καὶ

ζητήσατε νὰ διαφημισθῇτε εἰς τὸν νέον

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΝ
ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ
1935

τοῦ ὁποίου ἡ ἐκδοσις ἐτοιμάζεται.

ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

(1836)

ΑΡΣΑΚΕΙΟΝ ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟΝ ΕΝ ΨΥΧΙΚΩ

Νεόδηκτον καὶ παρμέγιστον ἐντὸς περιοχῆς 100.000 πήχεων πληροῦν διὰ τῶν τελειοτάτων ἐγκαταστάσεων τοῦ ὅλου τοῦς ὅρους τῆς ὑγιεινῆς καὶ παιδαγωγικῆς, ἐφάμιλλον κατὰ τὴν ἀνεκτὸν διαμονήν, ἐργάνων καὶ λειτουργιῶν πρὸς τὰ πρότυπα ἐν Ἑυρώπῃ τοῦ εἶδους τοῦτου.

ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ (ΠΑΛΑΙΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΝ)

- 1) Δημοτικὸν σχολεῖον πλήρες.
- 2) Γυμνάσιον πλήρες.
- 3) Διδασκαλεῖον Πεντατάξιον αἱ τελευταῖαι τρεῖς τάξεις.

ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΝ ΨΥΧΙΚΩ

- α) Δημοτικὸν πλήρες.
- β) Γυμνάσιον (Α.Β.Γ.Δ. τάξεις).
- γ) Μονοετῆς οἰκονομικὴ Σχολή.
- δ) Ἀνωτέρα Σχολὴ ξένων γλωσσῶν καὶ γενικῆς μερψώσεως διετής.

Αὐτοκίνητα τῆς Ἐταιρείας μεταφέρουν τὰς ἐξωτερικὰς μαθητρίας εἰς Ψυχικὸν ἐξ Ἀθηνῶν, Κηφισιάς, Ἀμπεροῦσιον, Χαλανδρίου καὶ Ἀγίας Παρασκευῆς.

Ἐγγράφαι, ἐξετάσεις καὶ πληροφορίες εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Παλαιὸν Ἀρσάκειον.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

Μετοχικὸν κεφάλαιον
Δραχμ. 30.000.000

Ἀποθεματ. Τακτ. καὶ Ἐκτακτον
Δρ. 120.496.030.25

Τηλ. Διεύθυνσις ΟΣΕΑΛ Ἀθῆναις
Πειραιᾷ

Ἐδρα ἐν Ἀθῆναις
Κοραῖ 1

Ἐμπορικὴ Διεύθυνσις καὶ Ἐργοστάσια
ἐν Πειραιῇ (Δραπετσῶνα)

ΧΗΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΟΣΕΑ
(Θεικόν, Ὑδροχλωρικόν, Νιτρικόν, Θεικόν, Ἀνθρακόν).
ΘΕΓΓΙΚΟΣ ΣΙΔΗΡΟΣ
ΘΕΓΓΙΚΟΝ ΝΑΤΡΙΟΝ
ΦΘΟΡΙΟΠΗΓΓΙΚΟΝ ΝΑΤΡΙΟΝ
ΣΩΓΙΚΟΣ ΑΝΘΡΑΞ
ΓΑΡΓΑΛΟΣ

ΧΗΜΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ

Ἀπλά καὶ σύνθετα

ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ

Ἐντομοκτόνα καὶ Παρασιτοκτόνα.
(Θεικὸς Χαλκός, Περοσπορίνη, Θειοχαλκίνη, Μελιγρίνη, Δαυλιτίνη, Πετρελαιοσάπων, Θειοσβέστιον, Νικοτινοῦχα, Ἀρσενικοῦχα, Διθειοῦχος Ἀνθραξ, Φθοριοπηριτικὸν Νάτριον).

ΥΕΛΟΥΡΓΕΙΟΝ

Φιάλαι παντὸς εἶδους.
Δαμιζάναι πλεκταί.
Ἰαλοπίναντες κοινὸι (Τζάμια).
Ἰαλοπίναντες Μάρ.
Ἰαλοπίναντες Διαμάντες.
Ἰαλινὰ οἰκιακῆς χρήσεως.
Διάφορα Καλλιτεχνικά.
Ἰαλινὰ εἶδη οἰκοδομῆς.
(Τοῦβλα, Κέρατοι, Φωταγωγοί).

ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ

ΣΙΔΗΡΟΥΡΤΑΙ Κασσάνδρας
Ἐρμιόνης
ΛΙΓΝΙΤΑΙ Ὠρωπὸς
Κορώνης

Ἀντιπρόσωποι καὶ Πράκτορες ἐπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΠΡΟΣ ΕΥΚΟΛΙΑΝ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ, ὁδὸς Σοφοκλέους 11, ΑΘΗΝΑΙ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΤΗΣΙΩΝ, ὁδὸς Πατησίων ἀριθ. 165.
ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ, Λεωφόρος Θεσσαίας ἀριθ. 110.
ΠΑΓΚΡΑΤΙΟΥ, ὁδὸς Εὐτυχίδου 23.
ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ, Γωνία Μαυρομυχάλη καὶ Καλλιδρομίου.

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ὁδὸς Ὀμήρου 16, παρὰ τὴν Ἀγ. Τριάδα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Μ. ΣΤΟΑΣ, Λεωφόρος Μακρῶς Στοῆς ἀριθ. 55.
ΑΓΙΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ, ὁδὸς Ἀγ. Διονυσίου καὶ Ψαρρῶν.

ΠΑΣΑΙ ΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ

Συναλλασσόμενοι μετὰ τὸ πλησιέστερον συνοικιακὸν παράρτημά μας ἀποφύγετε τὰ ἐξόδα καὶ τὴν ἀργοπορίαν τῆς μεταβάσεως εἰς τὸ κέντρον.

ΧΡΗΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΑ ΤΟΙΧΟΥ

ἀσφαλέστατα, ἀφλεκτα, ἀπὸ
ΔΡΧ. 500
καὶ ἄνω

Ἐργοστασίον ΝΑΥΠΛΙΩΤΟΥ

Ἀθήναι, Ἡφαιστίου 18.
(Σιδ. Σταθμός) Μοναστηράκι.

ΠΛΑΣΤΙΓΓΕΣ
Μηχανουργικὰ — Οἰκοδομικὰ
ἐργασία.
Ζητοῦνται ἀντιπρόσωποι

ΣΤΟΜΑΧΙΚΑ — ΕΝΤΕΡΙΚΑ

Κ. ΣΗΜΑΝΤΗΡΗΣ

Διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου Μονάχου Τ. Βοηθὸς Muller καὶ Heldrich. Σπουδάζας καὶ ἐδικοθεῖς ἐν Γερμανίᾳ. Λέχεται ὁδὸς Γερανίου 6, Ἀθήναι. (Πρόδος Πειραιῶς) 10—12 π.μ. καὶ 4—7 μ.μ. Ἀριθμὸς τηλεφώνου 21408

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

Συνάλλαγμα

Ἐπιταγή

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΣΦΑΛΕΙΑ - ΤΑΧΥΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΤΙΜΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΑΞΙΩΝ 14 - 20(9)34

(Εκ του επίσημου Δελτίου του Χρηματιστηρίου Αθηνών)

ΤΙΤΛΟΙ	Παρασχ.	Σάββατ.	Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	ΤΙΤΛΟΙ	Παρασχ.	Σάββατ.	Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ							Πειρ. Έπιχειρ.		365,	368,	364,	359,	365,
I. Έθν. Δαν.							Υφαντουργικής	1100,	—	—	—	—	—
α) εις χρυσόν							Αθηναίς	230,	—	—	—	226,	—
1881 120 εκατ.	3185,	—	—	—	—	—	Ναθανήλ	860,	—	—	—	—	—
1884 170 εκατ.	3485,	—	—	—	—	—	Χρυσάλλης	312,	314,	312,	311,	312,	—
1887 Μονοπωλ.	2720,	—	—	—	—	—	Οικεδομικά	—	—	—	—	—	—
1889 Πάγιον	2630,	—	—	—	—	2640,	Έργοληπτική	64,	65,	64,	60	66,	—
1890 Λαρίσης	3115,	—	—	—	—	—	Έργον	201,	—	—	—	—	—
1893 Κεφαλαίωσ	3410,	—	—	—	—	—	«ΕΡ—ΘΑ»	680,	—	—	—	—	—
1898 'Ηγγυημέν.	80000,	—	—	—	—	—	Καφαμπέλης	30	—	—	—	—	—
1902 Σιδηροδρ.	2490,	—	—	—	—	—	Κέκροφ	235,	—	—	—	—	—
1907 'Αμύνης	695,	—	—	—	700,	—	Πρώτη Θε)νίκης	220,	—	—	—	—	—
1910 110 εκατ.	2450,	—	—	—	2490,	—	«Τέκτων»	108,	—	—	—	—	—
1914 500 εκατ.	3260,	—	—	3280,	3270,	3265,	«Ατλας»	35,	—	—	—	—	—
1924 Προσφ. £	4240,	—	—	4265,	4290,	—	«Ηρακλής»	1360,	1370,	—	1360,	—	—
1924 Προσφ. \$	20000,	—	—	—	—	—	«Κύκλωψ»	80,	—	—	—	—	—
1925 'Υδρεύσεως	53600,	—	—	52900,	52500,	52400,	«Τιτάν»	3200,	—	—	—	—	—
1928 Σταθερ. £	3650,	—	—	—	—	—	Μεταλλευτ.	—	—	—	—	—	—
1928 Σταθερ. \$	18500,	—	—	—	—	—	Αλιθερίου	6,	—	—	—	—	—
1928 Παραγωγ.	3450,	—	—	—	—	—	Έπιχ. κοιναί	44,	—	—	—	—	—
1893 Μοναστηρ.	2950,	—	—	—	—	—	» προνομ.	105,	—	—	—	—	—
1931 Παραγωγ.	3400,	—	—	—	—	—	Οινεποικητικά	—	—	—	—	—	—
β) εις τραπεζ.							«Ένωσις»	145,	—	—	—	—	—
1898 Ένοποιήσ.	50,	—	—	—	—	—	«Καμπάς»	865,	—	—	—	—	855,
1900 Σιδ. Μελιγ.	52,	—	—	—	—	—	Οινόπνευματοπ.	292,	295	287,	284	285	—
1906 Ναυτ. Χορ.	33,	—	—	—	—	—	Οίνων	1445,	—	1445,	1420,	1395	—
1917 Έπιτάξεως	52,	—	—	—	—	—	Διάφορα	—	—	—	—	—	—
1918 75 εκατομ.	52,	—	—	—	—	—	Υπεγγ. Προσόδ.	4700,	—	—	—	—	4720,
Απαλλοτριώσ.	64,50	64,25	—	—	64,50	63,75	«Έλλοι»	71,	—	—	—	—	—
1926 Έντ. Γραμ.	66,75	67	—	—	—	—	«Σκέρρης»	70,	—	—	—	—	—
1927 Έλλ. έπηκ.	327,50	329,50	328,50	327,50	328,	328,50	«Βασιλειάδης»	510,	—	—	—	—	—
Ανταλλάξ. 8 %	682,50	686,	683,	682,	682,	681,	«Έστία»	650,	—	—	—	—	—
» 6 %	680,50	683,	682,	680,50	681,	681,	«Ευρώτας»	150,	—	—	—	—	—
1923 Μεταναστ.	263,	264,	265,50	264,50	264,50	264,50	Κυλινδρ. Άστιμ.	220,	—	—	—	—	—
1929 Πολεμοπ.	53,50	53,75	54,	53,50	53,75	53,75	Ζύμαι Άρτοπ.	465,	—	—	—	—	463,
1925 «Τέντονος»	80,	—	—	—	—	—	Άλατος	8,	—	—	—	—	—
1931 Άγροτικής	528,	—	—	—	—	—	Κονσερβών	250,	—	—	—	—	—
γ) Λαχειοφ.							Βιομηχ. Καπνού	118,	117	—	—	—	—
1885 Πατριωτικ.	4,	—	—	—	—	—	Άερίοφωτος	10000,	—	—	—	—	—
1920 300 εκατ.	123,	—	124,	123,	—	—	Ηλεκτρικής	280,	285,	—	282,	280,	—
1922 Άναγκαστ.	67,50	68,	68,25	68,	68,25	—	» (Επικαρκίας)	29,	—	—	—	—	—
1926 Άναγκαστ.	63,50	63,75	—	63,50	64,	—	Παγ. Πατησίων	90,	—	—	—	—	—
II. Τραπε.-Έτ.							Ψυχγία Θε)νίκης	260,	—	—	—	—	—
1925 £ 1.800.000	6940,	—	—	—	—	—	» Πειραιώς	169,	—	—	—	—	—
1904 Έθν. Τρ.	97,	—	96,	—	—	—	«Ερμής»	340,	—	—	—	—	—
1912 »	88,	—	87,	—	—	—	«Β.Ι.Ο.»	129,	129,	128,	127,	—	—
1925 Κτημ. Πίστ.	310,50	312,	311,50	312,	312,75	312,75	Γεωργ. Βιομηχ.	222,	220,	217,	—	216,	—
1926 »	307,	—	306,50	307,	306,	306,	Αύτοκ. «Αθηνά»	50,	—	—	—	—	—
1912 «ΣΠΑΠ»	3000,	—	—	—	—	—	Γενικ. άποθηκών	460,	—	—	—	—	—
1931 Λιπασμ.	8650,	8250	—	—	—	—	«Ενταίος»	500,	510,	515,	—	535,	—
ΜΕΤΟΧΑΙ							» (Ιδρ. Τίτλοι)	20,	—	—	—	—	—
Τραπεζικά							«Προμηθεΐς»	490,	485,	—	480,	—	—
Έλλάδος	7910,	7925,	7915,	7915,	7915,	7915,							
Αθηνών	295,	294,	291,	290,	289,	289,							
Έθνικής	60700,	60500,	60100,	60100,	60000,	60000,							
Έμπ. Πίστσεως	120	—	—	—	—	—							
Έμπορ. Τραπε.	470,	—	468	—	—	—							
Καραβάσιλη	2150,	—	—	—	—	—							
Κτηματικής	1615,	1610,	—	—	—	—							
Λαϊκής	6800,	—	—	6400,	—	—							
Λακωνίας	80,	—	—	—	—	—							
Πειραιώς	215,	—	—	—	—	—							
Χίου	225,	—	—	—	—	—							
Σιδηροδρ.													
Ήλεκτρ. Σιδηρ.	560,	—	560,	552,	555,	—							
Θεσσαλίας	925,	920,	910,	—	—	—							
«ΣΠΑΠ»	110,	—	—	—	—	—							
Άτμοπλοϊκά													
Έθν. Άτμοπλ.	172,	177,	178,	176,	175,	—							
Διώρ. Κορίνθου	250,	—	—	—	—	—							
«Κορυδαίλος»	72	—	68,	—	—	—							
«Μιχαλινός»	340,	—	—	—	—	—							
Βιομηχανικά													
«ΑΒΕΑ»	208,	—	—	—	—	—							
«Αϊόλος»	360,	—	—	—	—	—							
Λιπασμάτων	1580,	1585,	1575,	1545,	1540,	—							
Παλ. Αθηνά	500,	—	—	—	—	—							
Πυρηνιοποιείου	1810,	1780,	—	—	—	—							
Χημ. Βιομηχ.	223,	225,	—	—	—	—							
Χρωματοργ.	855,	855,	857,	850,	855,	—							
«Βάρδαξ»	190,	—	—	—	—	—							
«Βέρμιον»	334,	330,	340,	343,	328,	—							
Έλαιουργ. Λεβ.	208,	212,	—	—	—	—							
«Έρμα»	10,	—	—	—	—	—							
Έργουργίας	350,	339,	335,	351,	337,	—							

ΤΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΙΜΑΙ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ 14 - 30/9/1934

ΠΑΡ.	ΣΑΒΒ.	ΔΕΥΤ.	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡ	ΠΕΜΠ
Λονδίνον	523,	—	—	—	—
Νέα Υόρκη	104,	—	—	—	—
Παρίσιοι	6,97	6,96	—	—	6,97
Ζυρίχη	34,55	—	—	—	—
Μιλάνον	9,05	—	—	—	—
Άμστελδάμον	71,65	—	—	—	71,70
Στοκχόλμη	26,55	—	—	—	—
Βρυξέλλαι	4,95	—	—	—	—
Βουκουρέστιον	1,—	—	—	—	—
Βερολίνον	40,	—	—	—	40,50
Πράγα	4,37	—	—	—	—
Κων)πολις	84,	—	—	—	—
Βελγικάδιον	2,37	—	—	—	—
Σόφια	1,10	—	—	—	—

ΤΙΜΑΙ ΚΑΗΡΙΓΚ

Παρίσιοι	6,95	6,94	—	—	6,95
Βερολίνον	40,	—	—	—	40,50
Πράγα	4,36	—	—	—	—
Ζυρίχη	34,50	—	—	—	—
Βρυξέλλαι	4,94	—	—	—	—

Έπεξηγήσεις: Η κεναία (—) δηλοῖ διι οὐδεμίαν πρῶξιν, οὐδ' προσφορά η' κτήσις δομημένη ἐπ' τῆς ἀντιστοίχου ἀξίας.

ΤΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΙΜΑΙ ΑΓΟΡΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ 14 - 20(9)1934

ΠΑΡ.	ΣΑΒΒ.	ΔΕΥΤ.	ΤΡΙΤΗ	ΤΕΤΑΡ	ΠΕΜΠ
Λονδίνον	528,	—	—	—	—
Νέα Υόρκη	104,	—	—	—	—
Παρίσιοι	6,97	6,96	—	—	6,97
Ζυρίχη	84,55	—	—	—	—
Μιλάνον	9,05	—	—	—	—
Άρσπελδόμον	71,65	—	—	71,70	71,75
Στοκχόλμη	26,35	—	—	—	—
Βρυξέλλαι	4,95	—	—	—	—
Βουκουρέστιον	1,—	—	—	—	—
Βερολίνον	40,	—	—	40,50	—
Πράγα	4,87	—	—	—	—
Κων)πολις	84,	—	—	—	—
Βελιγράδιον	2,97	—	—	—	—
Σόφια	1,10	—	—	—	—

ΤΙΜΑΙ ΚΑΗΡΙΓΚ

Παρίσιοι	6,95	6,94	—	—	6,95
Βερολίνον	40,	—	—	40,50	—
Πράγα	4,86	—	—	—	—
Ζυρίχη	84,50	—	—	—	—
Βρυξέλλαι	4,94	—	—	—	—

Επεξηγήσεις: Η γραμμή (—) δηλοῖ ότι οὐδεμία πράξις, οὐδέ συναλλαγή ἐγένετο ἐν τῇ ἀγορᾷ τῆς ἀντιστοίχου ἀξίας.